

แนวทางการพิจารณาโทษทางวินัยบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น
Guidliness for disciplined action of KhonKaen University Staff

ผู้จัดทำ

นางสาวธันยธร พุทธิมา
ตำแหน่ง นิติกร ระดับปฏิบัติการ

กองกฎหมาย
สำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คำนำ

การดำเนินการทางวินัย เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ในการควบคุมความประพฤติของบุคลากรภายใต้บังคับบัญชา ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนของทางราชการ กรณีที่จะต้องดำเนินการทางวินัยกับผู้บังคับบัญชา เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดทางวินัย หรือความปรากฏ ต่อผู้บังคับบัญชาว่าผู้นั้นกระทำความผิดทางวินัย ผู้บังคับบัญชาจะต้องดำเนินการตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อดำเนินการทางวินัยกับบุคคลดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินการเกิดความ เป็นธรรมในการพิจารณาความผิดและโทษ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านวินัย ได้แก่ นิติกรผู้ปฏิบัติงานด้านวินัย คณะกรรมการสอบสวน เป็นบุคคลที่มีหน้าที่ในการพิจารณาความผิดและโทษในขั้นต้นก่อนที่จะเสนอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชา (อธิการบดี) ซึ่งถือเป็นขั้นตอนอย่างหนึ่งที่จะส่งผลให้การดำเนินการทางวินัยเกิดความยุติธรรมและเป็นธรรมต่อผู้ถูกกล่าวหา

เนื่องจากปัจจุบันมหาวิทยาลัยขอนแก่น ยังไม่มีการจัดทำแนวทางการลงโทษทางวินัยของบุคลากรเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยในแต่ละฐานความผิดไว้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นแนวทางในการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยของบุคลากร จึงได้มีการรวบรวมข้อมูลการลงโทษทางวินัย ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๖๑ เพื่อเป็นแนวทางการลงโทษทางวินัยของบุคลากร กรณีที่กระทำความผิดทางวินัยแต่ละกรณี เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยให้กับนิติกรผู้ปฏิบัติงานด้านวินัย คณะกรรมการสอบสวน ผู้บริหารมหาวิทยาลัย และผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้การพิจารณาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเป็นแนวทางในการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยขอนแก่นต่อไป

นางสาวธันยธร พุทธิมา

ตุลาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(ก)
สารบัญ	(ข)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและสภาพของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๓
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓
บทที่ ๒ การดำเนินการทางวินัย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๔
๒.๑ ความหมายและการดำเนินการทางวินัย	๔
๒.๑.๑ ความหมาย	๕
๒.๑.๒ จุดมุ่งหมายของวินัย	๗
๒.๒ การดำเนินการทางวินัย	๗
๒.๒.๑ กระบวนการการดำเนินการทางวินัย	๘
๒.๒.๑.๑ การดำเนินการทางวินัยเมื่อมีการกระทำผิดวินัย	๘
๒.๒.๑.๒ หลักเกณฑ์การสอบสวนวินัย	๙
๒.๒.๑.๓ กำหนดระยะเวลาการสอบสวน	๑๐
๒.๒.๑.๔ การแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา	๑๑
๒.๒.๑.๕ การรวบรวมพยานหลักฐาน	๑๒
๒.๒.๑.๖ การแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา	๑๒
๒.๒.๑.๗ การสรุปข้อเท็จจริงเพื่อจัดทำรายงานการสอบสวน	๑๒
๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษ	๑๓
๒.๓.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษ	๑๓
๒.๓.๑.๑ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน	๑๓
๒.๓.๑.๒ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันอาชญากรรม	๑๓
๒.๓.๑.๓ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด	๑๓
๒.๓.๑.๔ ทฤษฎีการลงโทษที่มีจุดมุ่งหมายรวม	๑๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๒.๓.๒ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อประกอบในการใช้ดุลพินิจที่จะกำหนดโทษ	๑๔
๒.๓.๒.๑ ทฤษฎีเด็ดขาด	๑๔
๒.๓.๒.๒ ทฤษฎีสัมพัทธ์	๑๔
๒.๓.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษทางปกครอง	๑๔
๒.๓.๓.๑ ความหมายและวัตถุประสงค์ของโทษทางปกครอง	๑๔
๒.๓.๓.๒ ข้อแตกต่างการลงโทษทางปกครองกับการลงโทษทางอาญา	๑๕
๒.๓.๓.๓ การฟ้องคดีต่อศาลปกครอง	๑๖
๒.๔ การพิจารณาความผิดและโทษทางวินัย	๑๖
๒.๔.๑ หลักการพิจารณาความผิด	๑๗
๒.๔.๑.๑ หลักนิติธรรม	๑๘
๒.๔.๑.๒ หลักมโนธรรม	๑๘
๒.๔.๑.๓ หลักความเป็นธรรม	๑๙
๒.๔.๑.๔ หลักเกณฑ์ตามนโยบายของทางราชการ	๒๐
๒.๕ การลงโทษ	๒๓
๒.๕.๑ การลงโทษเพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายหรือระเบียบแบบแผน	๒๔
๒.๕.๒ การลงโทษเพื่อรักษามาตรฐานความประพฤติ ขวัญกำลังใจและสมรรถ ของข้าราชการ	๒๕
๒.๕.๓ การลงโทษเพื่อจูงใจให้ข้าราชการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น	๒๕
๒.๕.๔ การลงโทษเพื่อรักษาชื่อเสียงของทางราชการและความเชื่อมั่นของ ประชาชนต่อทางราชการ	๒๕
๒.๖ ระดับโทษ	๒๖
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการศึกษา และวิเคราะห์	๒๙
๓.๑ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	๒๙
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล	๒๙
๓.๓ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	๒๙
๓.๓.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร	๒๙
๓.๓.๒ การตรวจสอบข้อมูล	๓๐
๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๐
๓.๕ วิธีการนำเสนอผลการศึกษา	๓๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการศึกษา	๓๑
๔.๑ ผลการศึกษา	๓๑
๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลการลงโทษทางวินัย	๓๒
บทที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๓๕
๕.๑ สรุปผลการศึกษา	๓๕
๕.๒ ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการแก้ไขปัญหา	๓๖
ภาคผนวก	
บรรณานุกรม	
ประวัติผู้เขียน	

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและสภาพของปัญหา

งานวินัยและอุทธรณ์ร้องทุกข์ กองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีภารกิจหลักในการสอบสวนหาข้อเท็จจริง สอบสวนทางวินัยบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น การจัดประชุมคณะกรรมการอุทธรณ์ร้องทุกข์ และพิทักษ์ระบบคุณธรรม ประจำมหาวิทยาลัย (ก.อ.พ.ร.) การเรียกคดีใช้ทุนกรณีผิดสัญญา รับทุนการศึกษา และหรือลาศึกษาภายในประเทศ และต่างประเทศ การดำเนินคดีแพ่งกรณีได้รับเงินเกินสิทธิ์ คดีอาญา และคดีปกครอง การพิจารณาการอุทธรณ์ผลการประเมินการปฏิบัติราชการ เป็นต้น

การดำเนินการทางวินัย หมายถึง การดำเนินการที่เป็นการกระทำตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับกำหนดไว้ โดยเมื่อมีการกล่าวหาข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พนักงานมหาวิทยาลัยหรือลูกจ้าง ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ได้แก่ การตั้งเรื่องกล่าวหา การสืบสวนหรือสอบสวน การพิจารณาความผิดและลงโทษ รวมถึงการดำเนินการต่างๆ ระหว่างการดำเนินการสอบสวนหรือพิจารณาความผิด เช่น ให้พักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน เป็นต้น

วินัย คือ การควบคุมความประพฤติให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ซึ่งกรณีที่ใช้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ระเบียบ กฎหมาย ที่ใช้บังคับกับบุคคล ได้แก่ ระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

การดำเนินการทางวินัย เป็นภารกิจหนึ่งของงานวินัยและนิติการ ซึ่งเป็นกระบวนการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะทำการรักษาวินัยของผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งเป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้อยู่ภายใต้กฎ ระเบียบ แบบแผนของทางราชการ ในกรณีที่จะต้องมีการดำเนินการทางวินัยกับบุคคล เมื่อปรากฏว่า มีหลักฐานตามสมควรว่าได้กระทำผิดทางวินัยหรือความปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาว่าบุคลากรกระทำผิดทางวินัย ผู้บังคับบัญชาจะต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อดำเนินการทางวินัยกับบุคคลดังกล่าว และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการพิจารณาความผิดและโทษ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านวินัย ได้แก่ นิติกรผู้ปฏิบัติงานด้านวินัย คณะกรรมการสอบสวน ซึ่งจะเป็นผู้พิจารณาความผิดและโทษในขั้นต้นก่อนที่จะเสนอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชา (อธิการบดี) จะต้องพิจารณาด้วยความเป็นธรรมและปราศจากอคติ

ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๗- ๒๕๖๑ งานวินัยและอุทธรณ์ร้องทุกข์ กองกฎหมาย ได้มีการดำเนินการทางวินัยกับบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว และลูกจ้างประจำ เป็นจำนวน ๙๕ ราย การลงโทษทางวินัยได้มีการกำหนดโทษทางวินัย ออกเป็น ๕ สถาน ได้แก่ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือน ปลดออก และ

ไล่ออก เป็นต้น โดยการดำเนินการทางวินัย มีขั้นตอนการดำเนินการ เริ่มต้นตั้งแต่ การตั้งเรื่อง กล่าวหา การสอบสวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชา

การออกคำสั่งลงโทษกระทำโดยผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ซึ่งในการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษทางวินัย ข้อเท็จจริงแตกต่างกัน การพิจารณาความผิดย่อมแตกต่างกันออกไป จะเห็นได้ว่าการพิจารณาความผิดและการกำหนดโทษ เป็นการดำเนินการทางวินัยขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะสิ่งนี้จะทำให้เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยตั้งแต่ต้น มีการดำเนินการที่มีความถูกต้องเป็นธรรมหรือไม่

ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยขอนแก่นยังไม่มีกรรวบรวมแนวทางการลงโทษทางวินัยของบุคลากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อประกอบการพิจารณาความผิดและโทษแต่อย่างใด ทำให้การพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยในแต่ละครั้งยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนเพื่อประกอบการพิจารณาให้กับคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งเป็นผู้พิจารณาในขั้นต้นก่อนที่จะเสนอความเห็นให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาต่อไป ในบางกรณีได้มีการพิจารณาความผิดและโทษ โดยมีการเทียบเคียงกับแนวทางการลงโทษของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ในเรื่องการลงโทษทางวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือละทิ้งหน้าที่ราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ควรลงโทษไล่ออกจากราชการ การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปราณีอื่นใด ไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษเป็นปลดออกจากราชการ หรือ ในกรณีการปลอมลายมือชื่อของผู้อื่นไปหาประโยชน์ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๙๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ลงโทษอย่างน้อยปลดออกจากราชการ เป็นต้น

ในการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยของบุคลากร ได้มีการพิจารณาจากพยานหลักฐาน ได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร เจตนาและมูลเหตุชักจูงใจที่ใช้ในการกระทำ ความผิด นอกจากนี้ ยังได้พิจารณาความผิดโดยใช้แนวทางที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาความผิดและโทษให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้กระทำความผิด

เนื่องจากปัจจุบันมหาวิทยาลัยขอนแก่น ยังไม่มีการจัดทำแนวทางการลงโทษทางวินัยของบุคลากรเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยในแต่ละฐานความผิดไว้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นแนวทางในการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยของบุคลากร จึงมีความจำเป็นต้องจัดทำแนวทางการลงโทษทางวินัยของบุคลากร กรณีกระทำความผิดทางวินัยในแต่ละกรณี เพื่อนำผลที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยให้กับนิติกรผู้ปฏิบัติงานด้านวินัย คณะกรรมการสอบสวนฯ ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง

ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเป็นแนวทางในการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๒.๑ เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงในการพิจารณาโทษทางวินัย เพื่อทำความเข้าใจประกอบการ
พิจารณาความผิดและทางวินัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น

๒.๒ เพื่อวิเคราะห์และจัดทำแนวทางประกอบการพิจารณาความเห็นในการพิจารณา
ความผิดและโทษทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้แต่เฉพาะในกรณี คำสั่งลงโทษทางวินัยที่เก็บ
รักษาไว้ที่งานวินัยและอุทธรณ์ร้องทุกข์ กองกฎหมาย ซึ่งเป็นการลงโทษผู้กระทำผิดวินัยของบุคลากร
มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเป็นการพิจารณาโทษถึงที่สุดแล้วระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๑

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นข้อมูลสารสนเทศและแหล่งอ้างอิงสำหรับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้บริหาร นิตกรที่
ปฏิบัติงานด้านวินัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณะกรรมการสอบสวน ในการนำไปใช้
ประกอบการตัดสินใจในการพิจารณาโทษทางวินัยที่เป็นมาตรฐาน และเชื่อถือได้ให้กับบุคลากร
และเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับบุคลากรในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการศึกษาแนวทางการลงโทษ
ทางวินัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทที่ ๒ การดำเนินการทางวินัย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ความหมายและการดำเนินการทางวินัย

๒.๑.๑ ความหมาย

วินัย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ หมายถึง^๑ ระเบียบสำหรับกำกับความประพฤติให้เป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกัน

ส่วนพจนานุกรมฉบับภาษาอังกฤษ ให้ความหมายของคำว่า “discipline” หรือ “วินัย” หมายถึง การฝึกอบรมที่จะพัฒนาการควบคุมตนเอง พัฒนาอุปนิสัย ความประพฤติที่เป็นระเบียบ การยอมรับหรือการปฏิบัติตามการบังคับบัญชา^๒

ระเบียบวินัย (Discipline) หมายถึง สภาพการณ์ หรือการที่พยายามที่จะหล่อหลอมพฤติกรรมของพนักงานให้เป็นอย่างดี โดยการใช้ระบบการให้รางวัลและการลงโทษ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือกฎที่ใช้ควบคุมที่ได้มาจากการสนับสนุนให้คนเชื่อถือ หรือโดยการอบรมเพื่อแก้ไข หล่อหลอมหรือทำให้พฤติกรรมของคนงานเป็นไปตามที่องค์กรต้องการให้มากที่สุด ระเบียบวินัยเป็นสภาพของการควบคุมที่เกิดขึ้นมาโดยการใช้การกระทำ หรือวิธีการที่กำหนดขึ้นมาเป็นระเบียบวินัย วิธีการเหล่านั้นเป็นวิธีการจูงใจในทางบวก เช่น การยกย่องสรรเสริญ การให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และการให้เงินค่าตอบแทนเป็นการจูงใจ หรือเป็นเทคนิคการจูงใจ ในทางลบ เช่น การตำหนิติเตียนเป็นลายลักษณ์อักษร การให้ลาพนักงานชั่วคราว หรือการปรับโดยการลดเงินเดือน การกระทำทางระเบียบวินัยทั้ง ๒ แบบนี้ เป็นการพยายามทำให้พฤติกรรมของคนงานอยู่ในระเบียบวินัยที่ถูกควบคุมในองค์กร แม้ว่าวิธีการทางระเบียบวินัยอาจจะเป็นทั้งในทางบวก และทางลบโดยวิถีทางของมันก็ตาม สภาพของระเบียบวินัยควรจะเป็นค่ากลางๆ ถ้าระเบียบวินัยภายในองค์กรนั้นถูกคิดว่าเป็นสิ่งที่ดี หรือเลวก็หมายความว่า สถานการณ์ทั้ง ๒ อย่าง อยู่ภายใต้การควบคุมก็ได้ เรากล่าวโดยสรุปได้ว่า

^๑ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ , ค้นหามือวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ จาก <http://www.royin.go.th/dictionar>.

^๒ สำนักงานศาลปกครอง, วินัย และการรักษาวินัยเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลปกครอง, (กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., ม.ป.ป.), หน้า ๑.

การกระทำทางด้านระเบียบวินัยเป็นวิธีทางที่เป็นเครื่องมือ เทคนิคและวิธีการที่ถูกนำมาใช้เพื่อควบคุมการทำงานให้มีระเบียบเรียบร้อย^๓

“วินัยข้าราชการ” ตามความหมายของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ หมายถึง^๔ กฎ ระเบียบต่างๆ ที่วางหลักขึ้นมาเป็นกรอบควบคุมให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยโดยกำหนดให้ข้าราชการวางตัวให้เหมาะสม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรข้าราชการเพื่อส่งผลอันสูงสุดให้ข้าราชการจัดระเบียบการดำเนินชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น อันเป็นกลไกสำคัญที่จะก่อให้เกิดความเจริญของประเทศชาติบ้านเมืองต่อไป

๒.๑.๒ จุดมุ่งหมายของวินัย

วินัยในราชการพลเรือนไทยเป็นระเบียบวินัยที่ใช้กับข้าราชการพลเรือนไทย มีความมุ่งหมายอันสำคัญก็เพื่อประโยชน์ของทางราชการ เพื่อความเจริญ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นวินัยที่กำหนดให้ข้าราชการพึงปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา ต่อเพื่อนร่วมงาน ต่อประชาชนหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ หากพิจารณากันให้ถ่องแท้แล้วจะเห็นได้ว่า ล้วนมีความมุ่งหมายที่ดีเพื่อประโยชน์ของราชการทั้งสิ้น

แนวคิดแต่เดิมมนุษย์แต่ละคนมีความคิดแตกต่างกัน ปัญหาความสามารถไม่เท่ากัน เมื่อมาอยู่ร่วมกันเพื่อปฏิบัติราชการ หากไม่มีกฎ ระเบียบกำหนดไว้ก็จะทำให้ต่างคนต่างปฏิบัติหน้าที่ตามความนึกคิดของตน การปฏิบัติราชการย่อมประสบความยุ่งยาก ไม่อาจปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ราชการพลเรือนเป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีข้าราชการทั่วประเทศจำนวนมาก ข้าราชการจึงเป็นตัวจักรสำคัญที่จะช่วยกันปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายที่กำหนดไว้ ดังนั้น จึงต้องมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เพื่อเป็นเครื่องมือควบคุมความประพฤติของข้าราชการให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการดำเนินด้วยความเรียบร้อย วินัยข้าราชการจึงเปรียบเสมือนกรอบในการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งในการรักษาวินัยของข้าราชการแบ่งออกเป็น ๒ ประการ ได้แก่

ประการแรก พิจารณาในทางบวก หมายถึง การเสริมสร้าง ทศนคติ ท่าที และบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติราชการเพื่อให้งานดำเนินตามระเบียบที่กำหนด การรักษาวินัยทางบวกเป็นการมุ่งสร้างสรรค์ความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับหัวหน้าหน่วยงานให้ตระหนักถึงความสำคัญของวินัย ผู้บังคับบัญชาต้องเสริมสร้างวินัยที่ดีให้เกิดขึ้นภายในองค์กร ซึ่งชี้ให้เห็นว่าวินัยเป็นสิ่งที่ไม่น่ากลัว สำหรับผู้ที่ประพฤติดีและประพฤติชอบในทางตรงกันข้ามจะเป็นการนำเกียรติมาสู่

^๓ เสนาะ ตีเยาว์ สุปราณี ศรีฉัตรวิมล และนิยะดา ชุณหวงค์, การบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๗), หน้า ๒๓๓-๓๒๓.

^๔ มาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

คณะและหน่วยงานที่เป็นส่วนรวม เมื่อคนในหน่วยงานมีวินัยย่อมจะเป็นผลดีต่อการบริหารงานของหน่วยงานนั้นๆ

ประการที่สองพิจารณาในทางลบ หมายถึง ระเบียบวินัยมีไว้เพื่อเป็นกรอบให้ผู้ปฏิบัติงานร่วมกันสามารถปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสงบสุขและเรียบร้อยเปรียบเสมือน “กติกากา” ซึ่งหากกระทำผิดวินัยก็ต้องถูกลงโทษทางวินัยตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เป็นการลงโทษผู้ที่ออกนอกกรอบ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้ ส่วนจะลงโทษเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของความผิด^๕

ข้าราชการเป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพในการบริหารราชการแผ่นดินหรือให้บริการแก่ประชาชน ในการปฏิบัติราชการ ถ้าข้าราชการมีความประพฤติดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะอุตสาหะ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในกรอบกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการแล้ว จะทำให้สามารถปฏิบัติงานให้เกิดผลดีต่อประเทศชาติ และให้บริการแก่ประชาชนในการจัดทำบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งข้าราชการแต่ละคนมีความยึดมั่นในระเบียบวินัยแล้ว ก็ส่งผลให้ประชาชนผู้มาติดต่อราชการเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวข้าราชการ และเกิดความชื่นชม ผลที่ตามมาจะทำให้ข้าราชการเกิดความซาบซึ้ง และภาคภูมิใจในการเป็นข้าราชการที่ดีมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลให้ข้าราชการเหล่านั้นปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้นไป วินัยข้าราชการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้การปฏิบัติราชการที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

วินัยข้าราชการนั้น ไม่ว่าจะข้าราชการจะกระทำหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่แล้วจะต้องเป็นความผิดไปเสียหมด การกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการที่จะเป็นการกระทำผิดวินัยจะต้องเป็นการกระทำที่ส่งผลหรืออาจจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่องานราชการแผ่นดินได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ราชการ กรณีที่จะเป็นความผิดทางวินัยจะต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับวินัยบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง ถ้าไม่มีบัญญัติเกี่ยวกับวินัยในเรื่องนั้น หรือวางหลักเกณฑ์ไว้ จะไปกล่าวหาว่าบุคคลปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหรือกระทำผิดวินัยไม่ได้ เนื่องจากการลงโทษบุคคลใดจะต้องยึดหลักกฎหมายที่ว่า “ปล่อยผู้ร้ายสิบคนยังไม่ร้ายแรงเท่ากับลงโทษผู้บริสุทธิ์เพียงคนเดียว” ซึ่งเป็นคำกล่าวที่เป็นแนวทางในการให้ความยุติธรรมและเป็นสากลของนานาอารยประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย ดังนั้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญของวินัย คือ^๖ การมุ่งเน้นให้งานข้าราชการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความเจริญก้าวหน้าและความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติ ความผาสุกของประชาชน และสร้างภาพพจน์ชื่อเสียงที่ดีของระบอบราชการ

^๕ ธีระยุทธ พึ่งเทียร และสุรพล สุยะพรหม, การบริหารงานบุคคลและวิชาความถนัดเชิงวิเคราะห์, (กรุงเทพฯ: สุตรไพศาล, ๒๕๔๓), หน้า ๑๑.

^๖ สำนักงานศาลปกครอง, เรื่องเดิม, หน้า ๑-๒.

๒.๒ การดำเนินการทางวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กล่าวถึงการดำเนินการทางวินัย ดังนี้

มาตรา ๔๙ บัญญัติไว้ว่า^๗ “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาผู้ใดถูกกล่าวหาโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าได้กระทำความผิดวินัย หรือความปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาว่าข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาผู้ใดกระทำความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยพลัน และต้องสอบสวนให้แล้วเสร็จ โดยไม่ชักช้า เว้นแต่เป็นกรณีการกระทำความผิดวินัยที่มีใช้ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่ ก.พ.อ. กำหนด จะไม่ตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้...”

มาตรา ๕๐ บัญญัติไว้ว่า^๘ “ในระหว่างการสอบสวน จะนำเหตุแห่งการถูกสอบสวนมาเป็นข้ออ้างในการดำเนินการใดให้กระทบสิทธิของผู้ถูกสอบสวนไม่ได้ เว้นแต่ ผู้บังคับบัญชาจะสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสอบสวน...”

มาตรา ๕๑ บัญญัติไว้ว่า^๙ “เมื่อผลการสอบสวนปรากฏว่าผู้ถูกสอบสวนกระทำความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา ๔๙ ลงโทษตามสมควรแก่กรณี ตามที่กำหนดในข้อบังคับที่ออกตามมาตรา ๑๗”

มาตรา ๑๗ บัญญัติไว้ว่า^{๑๐} “หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารงานบุคคล วินัยและการรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ และการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของสภาสถาบันอุดมศึกษา...”

จากบทบัญญัติของกฎหมายในข้างต้น การดำเนินการทางวินัย จึงหมายถึง ขั้นตอนกระบวนการในการดำเนินการทางวินัยกับบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย ซึ่งเมื่อความปรากฏต่อผู้บังคับบัญชา ว่า ผู้ใดกระทำความผิดวินัยแล้ว จะต้องดำเนินการสอบสวนพิจารณาให้แล้วเสร็จโดยเร็ว มิชักช้า เว้นแต่จะเป็นความผิดชัดแจ้งที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา กำหนด ได้แก่

๑) การกระทำความผิดอาญาได้รับโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

๒) ข้าราชการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และได้รับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชา หรือให้ถ้อยคำรับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนหรือคณะกรรมการสอบสวนตามกฎหมาย

^๗ มาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

^๘ มาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

^๙ มาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๑๐} มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาและได้มีการบันทึกถ้อยคำและรับสารภาพเป็นหนังสือ

๓) กระทำผิดจรรยาบรรณวิชาชีพโดยองค์กรวิชาชีพได้วินิจฉัยว่ากระทำผิดจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างร้ายแรง

เนื่องจากบทบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์เพื่อให้ผู้ถูกสอบสวน ได้รับการพิจารณาด้วยความรวดเร็ว เป็นธรรม ซึ่งเหตุแห่งการสอบสวนจะเป็นเหตุที่จะกระทำการใดๆ เพื่อให้บุคคลนั้นได้รับผลกระทบในระหว่างการดำเนินการทางวินัยไม่ได้ ซึ่งในระหว่างที่มีการดำเนินการทางวินัย ผู้ถูกกล่าวหาอาจเกิดความรู้สึกไม่พอใจ เสียขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน หรืออาจเกิดความรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมได้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย จึงจะต้องมีการกำหนดขั้นตอน วิธีการในการดำเนินการทางวินัยให้มีความชัดเจน รวดเร็ว และเกิดความเป็นธรรมต่อผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการทางวินัย ได้แก่ การตั้งคณะกรรมการสอบสวน การแจ้งคำสั่งให้คณะกรรมการและผู้ถูกกล่าวหาทราบ การเชิญผู้ถูกกล่าวหามารับทราบข้อกล่าวหา การรวบรวมพยานหลักฐานรวมทั้งสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง การเชิญผู้ถูกกล่าวหามาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เป็นต้น

๒.๒.๑ กระบวนการการดำเนินการทางวินัย

ดังที่กล่าวในข้างต้นการดำเนินการกระบวนการทางวินัยจะต้องพิจารณาด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อผู้ถูกสอบสวนในระหว่างกระบวนการการดำเนินการทางวินัยไม่ได้ จึงต้องมีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินการทางวินัยให้มีความชัดเจนและรวดเร็ว เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการทางวินัย ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑.๑ การดำเนินการทางวินัยเมื่อมีการกระทำผิดวินัย

เมื่อบุคลากรมหาวิทยาลัยถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย โดยมีหลักฐานตามสมควรว่า ได้กระทำผิดวินัย หรือความปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาว่าบุคลากรมหาวิทยาลัยผู้ใดกระทำผิดวินัย ระเบียบที่ใช้ในการดำเนินการแก่บุคลากร คือ ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งจะต้องดำเนินการ ดังนี้^{๑๑}

๑) ดำเนินการสืบสวนหาข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และลับเพื่อป้องกันผู้ถูกกล่าวหาเสื่อมเสียชื่อเสียงหรือรู้ตัวก่อน ขั้นตอนนี้หากมีข้อเท็จจริงหรือหลักฐานการกระทำ ความผิดชัดแจ้งแล้วจะไม่ดำเนินการก็ได้

๒) รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ พยานเอกสาร พยานวัตถุ และพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหา หรือการกระทำผิดของผู้ถูกกล่าวหาให้ได้มากที่สุด และสมบูรณ์ที่สุด

^{๑๑} ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒

๓) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าได้กระทำผิดวินัย หรือความปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาว่า ข้าราชการ หรือพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ใดกระทำผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยพลัน และต้องสอบสวนให้แล้วเสร็จโดยมิชักช้า แต่ถ้าเป็นกรณีการกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง หรือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่ ก.พ.อ. กำหนด จะไม่ตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้

ในกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ตามที่ ก.พ.อ. กำหนด (ปรากฏตาม กฎ ก.พ.อ. ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๔๙ ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ว่าด้วย กรณีความผิดที่ปรากฏด้วยชัดแจ้ง) ได้แก่^{๑๒}

๑) บุคลากรมหาวิทยาลัยผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ในกรณีกระทำผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

๒) บุคลากรมหาวิทยาลัยผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และได้รับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชา หรือให้ถ้อยคำรับสารภาพต่อผู้มีหน้าที่สืบสวน หรือคณะกรรมการสอบสวน และได้มีบันทึกถ้อยคำรับสารภาพเป็นหนังสือ

๓) บุคลากรมหาวิทยาลัยผู้ใดกระทำผิดจรรยาบรรณวิชาชีพโดยองค์รววิชาชีพ ได้วินิจฉัยว่าเป็นการกระทำผิดจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างร้ายแรง

กรณีเป็นการกระทำผิดวินัยจะต้องทำบันทึกกรายงานข้อเท็จจริง โดยสรุปเหตุการณ์หรือกรณีความผิด โดยต้องมีการระบุถึงตัวผู้ถูกกล่าวหา และข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามเรื่องที่ถูกกล่าวหาไว้ ว่ามีพฤติกรรมการกระทำความผิดใด เมื่อใด และอย่างไร พร้อมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องตามที่ปรากฏ พร้อมกับเสนอชื่อบุคคลผู้ที่เป็นประธานคณะกรรมการสอบสวน โดยแต่งตั้งจากข้าราชการหรือพนักงานมหาวิทยาลัย จำนวนอย่างน้อย ๓ คน ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนประกอบด้วย ประธานกรรมการ ซึ่งดำรงตำแหน่งหรือระดับตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา และกรรมการอย่างน้อย ๒ คน โดยกรรมการคนหนึ่ง เป็นเลขานุการ และคณะกรรมการสอบสวนต้องเป็นผู้มีวุฒิทางกฎหมายอย่างน้อยหนึ่งคน โดยเสนอต่ออธิการบดีเพื่อขอให้ดำเนินการทางวินัยอย่างต่อผู้ถูกกล่าวหาโดยเร็ว

๒.๒.๑.๒ หลักเกณฑ์การสอบสวนวินัย

ในการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย หรือลูกจ้างของมหาวิทยาลัย มีการดำเนินการตามระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ ดังนี้^{๑๓}

^{๑๒} กฎ ก.พ.อ. (ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๔๙) ออกตามในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง

๑) เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน แจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว โดยให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อ และวันที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งต้องมอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับด้วย ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมรับคำสั่งหรือไม่อาจแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ อาจดำเนินการจัดส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ เมื่อล่วงพ้น ๑๕ วัน นับแต่วันที่ส่งสำเนาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว

๒) ส่งสำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้คณะกรรมการสอบสวน และส่งหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กล่าวหาให้ประธานกรรมการ และให้ประธานกรรมการลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน

๓) เมื่อประธานได้รับทราบคำสั่งแล้ว ให้ประธานกรรมการดำเนินการประชุมคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาวางแนวทางการสอบสวนต่อไป

๒.๒.๑.๓ กำหนดระยะเวลาการสอบสวน

การกำหนดระยะเวลาในการสอบสวนการดำเนินการทางวินัย มีหลักเกณฑ์ ดังนี้^{๑๔}

๑) เมื่อประธานกรรมการได้ดำเนินการประชุมคณะกรรมการสอบสวน จะต้องมีการแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาตามข้อ ๒๔ ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

๒) รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กล่าวหาเท่าที่มีภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้ดำเนินการตามข้อ ๑ แล้วเสร็จ ซึ่งอาจเป็นพยานบุคคล หรือพยานเอกสารก็ได้ หากเป็นพยานบุคคล จะต้องมีการเชิญพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้การ หากเป็นพยานเอกสาร จะต้องมีหนังสือสอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินการจัดส่งเอกสาร พร้อมรับรองสำเนาถูกต้องมาให้คณะกรรมการพิจารณา

๓) แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามข้อ ๒๕ ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้ดำเนินการตามข้อ ๒ แล้วเสร็จ

๔) รวบรวมพยานหลักฐานของผู้ถูกกล่าวหาให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้ดำเนินการตามข้อ ๓

๕) เมื่อได้ดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานของผู้ถูกกล่าวหาเสร็จสิ้นแล้ว ต้องมีการประชุมพิจารณาลงมติ และทำรายงานการสอบสวนเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้ดำเนินการตามข้อ ๔ แล้วเสร็จ

^{๑๓} ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒

^{๑๔} ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒

หมายเหตุ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวน ไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน กำหนดระยะเวลาตามข้อ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ได้ ให้คณะกรรมการสอบสวนรายงานเหตุที่ทำให้ การสอบสวนไม่แล้วเสร็จต่อผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อขอขยายระยะเวลาการสอบสวน ให้ ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจสั่งขยายระยะเวลาดำเนินการได้

ทั้งนี้ การดำเนินการสอบสวนทางวินัย มีกำหนดระยะเวลาทั้งสิ้น ๑๕๐ วัน หาก คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา ๑๕๐ วัน หากต้อง ดำเนินการขอขยายเวลาการสอบสวน ถือเป็นอำนาจของนายกสภามหาวิทยาลัยที่มีอำนาจพิจารณา ขยายเวลาได้ ตามความจำเป็นครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน โดยการขอขยายเวลาจะต้องขอขยายก่อนวัน สิ้นสุดระยะเวลาตามที่กำหนด

๒.๒.๑.๔ การแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา

เมื่อได้พิจารณาเรื่องข้อกล่าวหา และวางแนวทางการสอบสวนแล้ว ให้คณะกรรมการ สอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหา มาเพื่อแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามเรื่องข้อกล่าวหา ให้ ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่าได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนต้องแจ้งด้วยว่า ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำ หรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาได้

การแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา ให้ทำบันทึกที่มีสาระสำคัญตามแบบ ว.๒ โดยทำ เป็น ๒ ฉบับ มอบให้ผู้ถูกกล่าวหา ๑ ฉบับ เก็บไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูก กล่าวหา ลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐาน และให้คณะกรรมการสอบสวนถามผู้ถูก กล่าวหาว่าได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ อย่างไร

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำรับสารภาพว่าได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหา คณะกรรมการสอบสวนต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่าการกระทำตามที่ถูกกล่าวหาดังกล่าวเป็น ความผิดวินัยกรณีใด หากผู้ถูกกล่าวหายืนยันตามที่รับสารภาพให้บันทึกถ้อยคำรับสารภาพ รวมทั้ง เหตุผลในการรับสารภาพ และสาเหตุแห่งการกระทำ ในกรณีนี้คณะกรรมการสอบสวนจะไม่ทำการ สอบสวนต่อไปก็ได้ หรือถ้าเห็นเป็นการสมควรที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์อันเกี่ยวกับ เรื่องข้อกล่าวหาโดยละเอียด จะทำการสอบสวนต่อไปตามควรแก่กรณีก็ได้ เมื่อคณะกรรมการ ได้ดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ แล้วเสร็จแล้ว ให้ประชุมพิจารณาลงมติว่า ผู้ถูกกล่าวหา กระทำผิดวินัยหรือไม่ ถ้าผิดวินัยไม่ร้ายแรง หรือวินัยอย่างร้ายแรง กรณีใด และควรได้รับโทษสถานใด หรือประพาศติผิดจรรยาบรรณกรณีใด^{๑๕}

^{๑๕} ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒

๒.๒.๑.๕ การรวบรวมพยานหลักฐาน

เมื่อได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบขั้นต้นแล้ว คณะกรรมการสอบสวนฯ มีหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยอาจเรียกพยานเอกสาร หรือพยานบุคคลมาสอบถามข้อเท็จจริงเพื่อยืนยันข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว^{๑๖}

๒.๒.๑.๖ การแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

เมื่อรวบรวมพยานหลักฐานได้พอสมควรที่จะแจ้งข้อกล่าวหาแล้ว คณะกรรมการสอบสวนฯ จะต้องดำเนินการประชุมเพื่อพิจารณาพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด กระทำความผิดทางวินัยฐานใด เมื่อใด และอย่างไร หรือเป็นการประพฤติดังกล่าวโดยผิดวินัยใด เพื่อจัดทำบันทึกการแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยเชิญผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบบันทึกดังกล่าวอีกครั้ง

การแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา ให้ทำบันทึกที่มีสาระสำคัญตามแบบ วน.๓ โดยทำเป็น ๒ ฉบับ มอบให้ผู้ถูกกล่าวหา ๑ ฉบับ เก็บไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐาน และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบไว้เป็นหลักฐานด้วย

ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิที่จะยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ โดยคณะกรรมการสอบสวนฯ ต้องให้ออกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในเวลาอันสมควร แต่อย่างช้าไม่เกินกว่า ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และต้องให้ออกาสผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำเพิ่มเติมรวมทั้งนำสืบแก้ข้อกล่าวหาด้วย ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือ ให้คณะกรรมการสอบสวนฯ ดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาดังกล่าวโดยเร็ว ซึ่งในการนำสืบแก้ข้อกล่าวหานี้ ผู้ถูกกล่าวหาสามารถนำพยานหลักฐานเข้ามาเอง หรือจะอ้างพยานหลักฐานแล้วขอให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกพยานหลักฐานนั้นมาก็ได้^{๑๗}

๒.๒.๑.๗ การสรุปข้อเท็จจริงเพื่อจัดทำรายงานการสอบสวน

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้รวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เสร็จแล้ว คณะกรรมการสอบสวนฯ จะต้องพิจารณาพยานหลักฐาน รวมถึงคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยเป็นการพิจารณาลงมติว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยหรือไม่ อย่างไร ถ้าเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรงหรือวินัยอย่างร้ายแรง เป็นความผิดฐานใด กรณีใด ซึ่งในขั้นตอนนี้จะต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนว่า ผู้ถูกกล่าวหาสมควรได้รับโทษสถานใด ซึ่งอาจพิจารณาจากพฤติกรรมการปฏิบัติราชการ มูลเหตุชกุงใจในการ

^{๑๖} ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒

^{๑๗} ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒

กระทำความผิด รวมถึงประวัติการถูกดำเนินการทางวินัย เพื่อประกอบการพิจารณาความผิดและโทษ^{๑๘}

๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษ

๒.๓.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษ

โทษเป็นสภาพบังคับของกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย ซึ่งการลงโทษตามกฎหมายอาญาตามแนวคิดและทฤษฎีการลงโทษของนักอาชญาวิทยาในปัจจุบัน คือ Grupp Staley E ได้สรุปเป็น ทฤษฎีการลงโทษไว้ในหนังสือ “Theories of Punishment” ออกเป็น ๔ ทฤษฎี ตามวัตถุประสงค์ในการลงโทษนั้นๆ ดังต่อไปนี้^{๑๙}

๒.๓.๑.๑ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory) กล่าวคือ เป็นทฤษฎีเก่าแก่ที่สุด และในปัจจุบันมีการยอมรับน้อยที่สุด เพราะการลงโทษตามทฤษฎีนี้ถือว่าผู้กระทำความผิดที่ก่อให้เกิดผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ย่อมสมควรได้รับผลร้ายจากการกระทำผิดตามความเหมาะสมและยุติธรรม ซึ่งเป็นการลงโทษที่มุ่งตัวผู้กระทำความผิดควรได้รับโทษ โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ในการลงโทษ

๒.๓.๑.๒ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันอาชญากรรม (Deterrence Theory) กล่าวคือ เป็นทฤษฎีที่กำหนดการลงโทษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ โดยเป็นการลงโทษให้ผู้กระทำความผิดเจ็บปวดทรมาน จนไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำ

๒.๓.๑.๓ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Rehabilitation Theory) กล่าวคือ เป็นการลงโทษโดยมีวัตถุประสงค์เป็นการลงโทษ โดยมีการฝึกอบรมให้บุคคลผู้กระทำผิดได้ปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงตนให้เป็นคนดีกลับสู่สังคม โดยไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

๒.๓.๑.๔ ทฤษฎีการลงโทษที่มีจุดมุ่งหมายรวม (Integration Theory) กล่าวคือ เป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษากฎระเบียบ แบบแผนของสังคมและเป็นการป้องกันสังคมให้ปลอดภัย รวมทั้งเป็นการป้องกันอาชญากรรมมิให้เกิดขึ้นโดยการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดนั้นและเป็นการข่มขู่ให้ผู้อื่นเอาเยี่ยงอย่าง นับเป็นทฤษฎีการป้องกันสังคมและอาชญากรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม

^{๑๘} ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒

^{๑๙} ประเทือง ธนิยผล, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, (Criminology and penology), พิมพ์ครั้งที่ ๒. (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕), หน้า ๑๒๘-๑๒๙.

๒.๓.๒ แนวคิดทฤษฎีการลงโทษเพื่อประกอบในการใช้ดุลพินิจที่จะกำหนดโทษ

นอกจากทฤษฎีการลงโทษดังกล่าวไว้ในข้างต้น การจะใช้ดุลพินิจในการลงโทษและกำหนดโทษได้มีแนวคิดทฤษฎีประกอบหลักเกณฑ์ ดังนี้^{๒๐}

๒.๓.๒.๑ **ทฤษฎีเด็ดขาด (Absolute Theory)** เป็นการลงโทษที่มีลักษณะเป็นการตอบแทนแก่แค้นผู้กระทำผิด ตามทฤษฎีนี้จะเป็นการลงโทษสถานหนักหรือเบาจะพิจารณาจากความรุนแรงแห่งความผิด

๒.๓.๒.๒ **ทฤษฎีสัมพัทธ์ (Relative Theory)** ได้แบ่งการลงโทษออกเป็น ๒ ประการ ได้แก่ ประการแรก เพื่อต้องการให้สังคมปลอดภัยจากการกระทำผิด โดยหวังว่าจะไม่เกิดกรณีเช่นนั้นอีกในภายหน้า ประการที่สอง เพื่อต้องการให้ผู้กระทำผิดปรับปรุงตัวเองให้เป็นคนดีเข้าสู่สังคมได้ โดยทฤษฎีนี้แยกผู้กระทำผิดออกเป็น ๒ ประเภท คือ ผู้กระทำผิดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์พลั้งเผลอ ถ้าหากจะลงโทษให้หวาดกลัว ก็สามารถทำให้ผู้กระทำผิดกลับตัวกลับใจได้ กับผู้กระทำผิดถาวร คือ ผู้ที่กระทำผิดอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งผู้กระทำผิดประเภทนี้สามารถกลับตัวเป็นคนดี และไม่สามารถกลับตัวเป็นคนดีได้ โดยพวกเขาจะต้องแยกตัวออกจากสังคม (ให้ออกจากราชการ) จึงจะเหมาะสม^{๒๑}

๒.๓.๓ แนวคิดเกี่ยวกับลงโทษทางปกครอง

ในอดีตประเทศต่างๆ นิยมใช้การลงโทษทางอาญาเพื่อให้การบังคับการตามกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นโทษที่มีผลกระทบต่อชีวิต และสิทธิเสรีภาพของผู้กระทำความผิดรวมทั้ง ทำให้ผู้กระทำความผิดถูกตำหนิจากสังคม จึงน่าจะทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวจนไม่กล้ากระทำความผิดหรือกระทำความผิดซ้ำอีก อย่างไรก็ตาม การใช้โทษทางอาญากับการกระทำความผิดบางอย่างไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดได้อย่างแท้จริง ทั้งยังเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ผู้ทุจริตใช้ในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วย เช่น การลงโทษจำคุกผู้ชำระภาษีล่าช้า การลงโทษจำคุกผู้ประกอบการที่ขาดการต่ออายุใบอนุญาต เป็นต้น หลายประเทศจึงได้พัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับโทษทางปกครองและนำมาประยุกต์ใช้แทนการลงโทษทางอาญา

๒.๓.๓.๑ ความหมายและวัตถุประสงค์ของโทษทางปกครอง

โทษทางปกครอง หมายถึง โทษที่กฎหมายกำหนดให้ฝ่ายปกครองลงโทษกับผู้กระทำความผิดอันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งทางปกครอง เป็นต้น

^{๒๐} สุธีณี รัตนวราห์ และจรัล เล็งวิทยา, เอกสารประกอบคำบรรยายกระบวนวิชากฎหมายอาญาชั้นสูง (LA ๗๙๖), หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาคพิเศษ คณะนิติศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔), หน้า ๑-๒.

^{๒๑} เมตต์ เมตต์การุณจิต, **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวินัยข้าราชการพลเรือน (สามัญ)** (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๕), หน้า ๖๒.

ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริการบรรลุวัตถุประสงค์และสามารถดำเนินการต่อไปได้ โทษทางปกครอง จึงมีลักษณะ ดังนี้^{๒๒}

๑) กฎหมายให้อำนาจแก่ฝ่ายปกครอง ที่จะมีคำสั่งลงโทษผู้กระทำการอันเป็นการยกเลิกกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งทางปกครองอย่างชัดแจ้ง ซึ่งฝ่ายปกครองนอกจากจะหมายถึงหน่วยงานของรัฐ ยังหมายรวมถึงองค์กรเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการสาธารณะ เช่น องค์กรวิชาชีพ สภานายความ เป็นต้น

๒) ฝ่ายปกครองมีอำนาจออกคำสั่งลงโทษได้เองโดยตรง โดยมีต้องฟ้องร้องต่อศาล

๓) การลงโทษทางปกครอง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการสาธารณะที่ฝ่ายปกครองดำเนินกิจการและรับผิดชอบสามารถดำเนินการต่อไปได้

๒.๓.๓.๒ ข้อแตกต่างการลงโทษทางปกครองกับการลงโทษทางอาญา

จากความหมายและวัตถุประสงค์ของการลงโทษทางปกครองดังที่กล่าวในข้างต้นทำให้การลงโทษทางปกครองมีข้อแตกต่างจากการลงโทษทางอาญา ดังนี้^{๒๓}

๑) การลงโทษทางปกครองมีกระบวนการขั้นตอนที่เรียบง่าย รวดเร็วกว่ากระบวนการลงโทษทางอาญาที่ต้องใช้เวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีที่ใช้ระยะเวลายาวนาน อีกทั้งการลงโทษทางปกครองมีผลบังคับในทันที เว้นแต่จะมีการสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง

๒) การลงโทษทางปกครองมีความเหมาะสมสำหรับการปราบปรามการกระทำความผิดที่แพร่หลายในวงกว้าง เช่น การกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร การกระทำความผิดจราจร เป็นต้น เนื่องจากการฟ้องคดีจำนวนมากจะเป็นภาระต่อศาล ทำให้ศาลต้องใช้ระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิดล่าช้าเกินสมควร ซึ่งจะมีผลทำให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในที่สุด

๓) การลงโทษทางปกครองไม่ก่อผลร้ายทางสังคมแก่ผู้ถูกลงโทษ เนื่องจากการลงโทษทางปกครองไม่มีลักษณะเป็นการประณามให้เสื่อมเสียชื่อเสียง เกียรติยศ หรือทำให้เสียประวัติดังที่เกิดขึ้นกับผู้ถูกลงโทษทางอาญา

๔) เจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการที่มีอำนาจการลงโทษจะมีประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ และความรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาในเรื่องที่จะลงโทษอย่างแท้จริง ทำให้สามารถพิจารณาเลือกใช้โทษทางปกครองให้เหมาะสมได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดในแต่ละกรณี

^{๒๒} คณะกรรมการปรับปรุงกฎหมายเพื่อการพัฒนาประเทศ, รายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษอาญา, (ม.ป.ท., ม.ป.ท., ๒๕๔๗), หน้า ๑๓.

^{๒๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔.

๒.๓.๓.๓ การฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

คำสั่งลงโทษทางวินัยถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคล ผู้ถูกลงโทษทางวินัย ดังนั้น บุคคลผู้ถูกลงโทษทางวินัยสามารถฟ้องเป็นคดีปกครองต่อศาลปกครองว่า คำสั่งลงโทษดังกล่าว เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้

คำสั่งลงโทษทางวินัยอาจไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเหตุที่ผู้ออกคำสั่งไม่มีอำนาจตามกฎหมาย เช่น ผู้ออกคำสั่งไม่ใช่ผู้มีอำนาจในการแต่งตั้ง หรือกระบวนการสอบสวนทางวินัยไม่เป็นไปตามแบบหรือขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากนี้ ศาลปกครองยังทำการตรวจสอบว่า ผู้บังคับบัญชาได้กระทำการใดๆ ที่บิดเบือนอำนาจหรือไม่ เช่น ผู้บังคับบัญชาสั่งย้ายผู้ใต้บังคับบัญชาไปดำรงตำแหน่งอื่น เพื่อให้มีผลเป็นการลงโทษทางวินัย ทั้งที่การสั่งย้ายดังกล่าวไม่ได้ดำเนินการตามกระบวนการลงโทษทางวินัยแต่ประการใด นอกจากนี้ ศาลปกครองยังทำการตรวจสอบด้วยว่า ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานของการลงโทษทางวินัยเกิดขึ้นจริงหรือไม่ ข้อเท็จจริงดังกล่าวถือเป็นความผิดทางวินัยที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ รวมตลอดถึงการตรวจสอบว่าโทษที่ลงกับความผิดนั้นมีสัดส่วนเหมาะสมหรือไม่

ในกรณีที่ศาลปกครองตัดสินว่า คำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองจะสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ซึ่งเท่ากับว่าไม่มีการออกคำสั่งดังกล่าวเลย บุคคลนั้นจะต้องกลับไปอยู่ในสถานะเดิม และมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ด้วย^{๒๔}

๒.๔ การพิจารณาความผิดและโทษทางวินัย

การพิจารณาความผิดและโทษทางวินัย เป็นการพิจารณาว่า พฤติกรรมของผู้ถูกกล่าวหา มีความผิดวินัยฐานใด กรณีใด และควรลงโทษสถานใด ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนและกระบวนการที่คณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจหน้าที่พิจารณาความผิดและโทษในเบื้องต้น ซึ่งจะต้องเป็นฐานความผิดที่ปรากฏในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ในการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยจะต้องพิจารณาให้ได้ข้อเท็จจริงของเรื่องอันเป็นยุติที่จะพิจารณาความผิดและโทษ ทั้งนี้ จะต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบสวนพิจารณาเท่านั้น นอกจากนี้ จะต้องพิจารณาว่า ความผิดและโทษทางวินัยที่ผู้ถูกกล่าวหาสมควรจะได้รับนั้น เหมาะสมกับพฤติกรรมการกระทำผิดหรือไม่อย่างไรด้วย โดยพิจารณาจากมูลเหตุชกูงใจ คุณงามความดีที่เคยประพฤติปฏิบัติด้วย^{๒๕}

^{๒๔} อุดม รัฐอมฤต และคณะ, การปฏิรูประบบวินัย อุทธรณ์และร้องทุกข์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ, สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (กรุงเทพฯ: ,ม.ป.ท.,๒๕๔๕), หน้า ๗๗-๗๘.

^{๒๕} คณะวิทยากรด้านวินัย, คู่มือการดำเนินการทางวินัย, (กรุงเทพฯ: ,ม.ป.ท.,๒๕๓๑), หน้า ๒๔๐-๒๔๑.

๒.๔.๑ หลักการพิจารณาความผิด

ในการพิจารณาความผิด มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญอยู่ ๔ หลักเกณฑ์ ดังนี้

๒.๔.๑.๑ หลักนิติธรรม ได้แก่ การพิจารณาตามตัวบทกฎหมาย กล่าวคือ การที่จะถือว่าการกระทำอย่างใดเป็นความผิดทางวินัยฐานใดนั้น ต้องมีบทบัญญัติกฎหมายว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ถ้าไม่มีบทกฎหมายว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัยก็ไม่ถือเป็นการกระทำผิดวินัย ทั้งนี้ การที่จะถือว่าการกระทำอย่างไรเป็นความผิดทางวินัยฐานใดต้องพิจารณาให้เข้าองค์ประกอบของความผิดฐานนั้นทุกประการ ถ้ากรณีใดไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานใดก็ไม่เป็นความผิดฐานนั้น ถ้าข้อเท็จจริงบ่งชี้เข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตราใดก็สามารถปรับบทความผิดไปตามมาตรา และลงโทษไปตามความผิดนั้น

อย่างไรก็ดี การพิจารณาโดยคำนึงถึงหลักนิติธรรมแต่อย่างเดียว บางกรณีอาจไม่ถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็นก็ได้ ตัวอย่างเช่น ข้อเท็จจริงบ่งชี้ว่า เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่รับเงินค่าธรรมเนียมได้รับเงินค่าธรรมเนียมและออกใบเสร็จไว้แล้วไม่นำส่งอ้างว่าหลงลืมข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่ามิได้เก็บเงินนั้นไว้ในที่ทำการ แสดงว่าเอาเงินนั้นใช้ปนกับเงินส่วนตัวไปบ้าง เช่นนี้ ถ้าพิจารณาตามหลักนิติธรรมโดยเคร่งครัด ซึ่งต้องปรับบทความผิดเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เพราะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบและได้ประโยชน์ส่วนตัวจากการที่เอาเงินนั้นไปใช้เข้าองค์ประกอบความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการแล้ว ความผิดฐานนี้เข้ากรณีเป็นความผิดร้ายแรงตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับข้อ ๔๖ ของระเบียบสภามหาวิทยาลัย ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดว่า ข้าราชการหรือพนักงานมหาวิทยาลัย ผู้ใดทุจริตต่อหน้าที่ราชการให้ผู้บังคับบัญชาส่งลงโทษไล่ออก ฉะนั้น กรณีนี้ถ้าพิจารณาตามหลักนิติธรรมโดยเคร่งครัดแล้ว จะต้องลงโทษสถานหนัก แม้ว่าเงินนั้นจะมีจำนวนเพียง ๑๐ บาท ๒๐ บาท และอยู่กับตัวผู้รับเพียง ๒-๓ วันก็ตาม การพิจารณาโดยยึดหลักนิติธรรมอย่างเดียวเช่นนี้ อาจไม่ถูกต้องเหมาะสมที่ควรจะเป็นก็ได้ จึงต้องนำหลักมโนธรรมตามที่จะกล่าวถึงต่อไปมาพิจารณาด้วย

การพิจารณาการลงโทษตามหลักนิติธรรม ต้องคำนึงถึงระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น ๓ ระดับ ได้แก่

ระดับแรก กล่าวคือ ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะต้องวางโทษสถานไล่ออก ปลดออก หรือให้ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะหย่อนก็ได้ แต่ลดลงต่ำกว่าให้ออกไม่ได้ ยกตัวอย่างเช่น ข้อ ๔๖ และข้อ ๔๗ ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒

ระดับที่สอง กล่าวคือ ความผิดวินัยที่ไม่ถึงขั้นร้ายแรง จะต้องวางโทษสถานลดขั้นเงินเดือน หรือตัดเงินเดือน และถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อน จะลดหย่อนลงเป็นตัดเงินเดือนหรือ

ภาคทัณฑ์ก็ได้ ยกตัวอย่างเช่น ข้อ ๔๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒

ระดับที่สาม กล่าวคือ ความผิดวินัยเล็กน้อย ต้องวางโทษสถานภาคทัณฑ์ แต่ถ้าเป็น ความผิดครั้งแรก และผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามิเหตุอันควรงดโทษ จะงดโทษให้โดยว่ากล่าวตักเตือน หรือทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ก่อนก็ได้ ยกตัวอย่างเช่น ข้อ ๔๕ วรรคท้าย ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒

๒.๔.๑.๒ หลักมโนธรรม ได้แก่ การพิจารณาทบทวนให้รอบคอบโดยคำนึงถึงความเป็นจริงและความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็น เช่น ตามตัวอย่างดังกล่าวในข้างต้น ถ้าพิจารณาโดยใช้หลักมโนธรรมด้วย ก่อนที่จะปรับฐานความผิดและกำหนดโทษจะต้องคำนึงถึงความเป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นในสภาพการณ์เช่นนั้นว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ด้วย ซึ่งการพิจารณาโดยคำนึงถึงความเป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นนั้น ต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพฤติกรรมการแวดล้อมประกอบ เช่น ดูว่าฐานะของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นอย่างไร ถ้าฐานะยากจนมากเงินขาดมือเสมอ อย่างนี้การที่เงินหลวง ๒๐-๓๐ บาท เข้าไปปนอยู่ในกระเป๋า ถึงแม้จะใช้ปนกันไปกับเงินส่วนตัวก็คงจะไม่ได้ประโยชน์แก่ตนเองแต่อย่างใด ก็ไม่น่าจะปรับบทเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เพราะขาดองค์ประกอบในข้อที่ว่า “เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้” และอาจต้องดูระยะเวลาที่เงินอยู่กับตัวด้วยว่านานเพียงใด ถ้าระยะเวลานานๆ เป็นเดือน ก็อาจได้ประโยชน์ส่วนตัวในการที่มีเงินนั้นอยู่ในมือ พอที่จะฟังว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการได้ แต่ถ้าเงินอยู่ในมือเพียง ๒-๓ วัน แล้วนำส่งเองโดยไม่มีเหตุบังคับให้ต้องส่ง แม้เงินจะมากก็น่าจะไม่ได้ประโยชน์อะไรในการที่มีเงินนั้นอยู่ในมือ จึงขาดองค์ประกอบที่จะฟังว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ดังนี้ เป็นการพิจารณาโดยอาศัยหลักนิติธรรม และหลักมโนธรรมประกอบกัน ซึ่งจะถูกต้องตามความเป็นจริงและเหมาะสมกว่าการพิจารณาโดยอาศัยหลักนิติธรรมแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้น ในการพิจารณาปรับบทความผิดจึงควรจะต้องคำนึงถึงหลักทั้ง ๒ ดังกล่าว ควบคู่กันไป ทั้งนี้ เพื่อความถูกต้องและเป็นธรรมในทางนิติบัญญัติ และทางพฤตินัย^{๒๖}

การพิจารณาการกำหนดโทษตามหลักมโนธรรม เป็นการพิจารณาทบทวนให้รอบคอบโดยคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็นภายในขอบเขตระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ในกรณีที่กฎหมายกำหนดว่าความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออก ดังนั้นกรณีไหนควรกำหนดโทษเป็นไล่ออก กรณีไหนควรกำหนดโทษเป็นปลดออก และกรณีไหนควรกำหนดโทษเป็นให้ออก ควรใช้หลักมโนธรรมเข้าประกอบการพิจารณาด้วยและทำนองเดียวกันในกรณีความผิดไม่ถึงขั้นร้ายแรง กรณีไหนควรจะวางโทษลดขั้นเงินเดือน หรือตัดเงินเดือน

^{๒๖} คณะวิทยากรด้านวินัย, เรื่องเดิม, หน้า ๒๔๒-๒๔๓.

หรือภาคทัณฑ์ ก็ควรใช้หลักมโนธรรมเข้าประกอบการพิจารณา และกรณีไหนควรลดโทษหรืองดโทษ ก็ควรใช้หลักมโนธรรมเข้าประกอบการพิจารณา

การใช้หลักมโนธรรมประกอบการพิจารณากำหนดโทษนั้น ผู้พิจารณาโทษในชั้นต้น มีโอกาสใช้ได้มากกว่าผู้พิจารณาชั้นอุทธรณ์ เคยมีตัวอย่างเรื่องและผู้พิจารณาโทษในชั้นต้นไม่ได้ใช้หลักมโนธรรมตามสมควร วางระดับโทษหนักไป มาชั้นอุทธรณ์ผู้พิจารณาอุทธรณ์ต้องจำใจยกอุทธรณ์ทิ้งๆ ที่เห็นว่าหนักไป แต่ก็ไม่อยู่ในฐานะที่ควรจะยกหลักมโนธรรมมาลดหย่อนโทษได้

๒.๔.๑.๓ หลักความเป็นธรรม คือ การวางโทษจะต้องให้ได้ระดับเสมอหน้ากัน ใครทำผิดก็ต้องถูกลงโทษ ไม่มีข้อยกเว้น ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง การกระทำความผิดอย่างเดียวกัน ในลักษณะและพฤติการณ์คล้ายคลึงกัน ควรจะวางโทษเช่นกัน

อย่างไรก็ดี แม้จะเป็นความผิดอย่างเดียวกันก็อาจแตกต่างกันในลักษณะพฤติการณ์ หรือเหตุผล ซึ่งอาจใช้ดุลพินิจวางโทษหนักเบาแตกต่างกันตามสมควรแก่กรณีได้ โดยนำเหตุบางประการมาประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑) ลักษณะของการกระทำผิด ความผิดอย่างเดียวกัน บางกรณีพฤติการณ์ หรือลักษณะแห่งการกระทำผิดเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะต้องวางโทษหนักอาจจะต้องถึงไล่ออกจากราชการ แต่บางกรณีพฤติการณ์หรือลักษณะแห่งการกระทำผิดถึงขั้นเป็นความผิดร้ายแรง แต่บางกรณีพฤติการณ์หรือลักษณะแห่งการกระทำผิดไม่ถึงขั้นเป็นความผิดร้ายแรง ซึ่งอาจพิจารณา วางโทษสถานเฆลาตหนักนกันตามสมควรแก่กรณี

๒) ผลแห่งการกระทำผิด ความผิดอย่างเดียวกัน อาจต้องวางโทษต่างกัน เพราะผลแห่งการกระทำผิดทำให้เกิดความเสียหายมากน้อยต่างกัน

คุณความดี ในความผิดอย่างเดียวกัน ผู้มีประวัติการทำงานดี ไม่เคยกระทำผิดมาก่อน อาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ที่เคยทำผิดมาก่อนแล้ว ผู้ทำผิดในเรื่องเดียวกัน คนที่พยายามแก้ไขบรรเทาผลร้าย อาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ไม่ได้พยายามเช่นนั้น เช่น เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ที่คุมขังโทษไม่ดีเป็นเหตุให้นักโทษหลบหนี คนที่พยายามติดตามจับนักโทษที่หลบหนีคืนมาได้ ควรจะได้รับโทษน้อยกว่าคนที่ไม่พยายามเช่นนั้น

๓) การรู้หรือไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด ถ้าทำไปทั้งๆ ที่รู้ว่าผิด ก็ย่อมมีโทษหนักกว่าทำไปเพราะไม่รู้ผิด

๔) การให้โอกาสแก้ไขความผิด ถ้าเป็นความผิดเล็กน้อยไม่ร้ายแรง อาจให้โอกาสแก่ผู้กระทำผิดที่จะแก้ไขความประพฤติอีกครั้ง โดยวางโทษสถานเบา หรือยกโทษแล้วแต่กรณี

๕) เหตุเบื้องหลังการกระทำผิด การกระทำผิดเพราะความจำเป็นบังคับหรือเพราะถูกยั่วโทษ อาจได้รับโทษน้อยกว่าทำผิดโดยสันดานชั่วร้าย บางทีการกระทำผิดอาจเกิดขึ้นเพราะโรคจิต ซึ่งต้องใช้การรักษามากกว่าการลงโทษ

๖) สภาพของผู้กระทำผิด ในความผิดอย่างเดียวกัน อาจกำหนดโทษต่างกันตามสภาพของผู้กระทำผิด ซึ่งอาจต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงเพศ อายุตัว อายุราชการ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และสภาพทางส่วนตัวด้านอื่นๆ ของผู้กระทำผิด

โดยสรุปแล้ว จุดมุ่งหมายในการให้นำเหตุดังกล่าวข้างต้นมาประกอบดุลพินิจในการวางโทษหนักเบา นั้น ไม่ได้มาจากนโยบายผ่อนปรนหรือนโยบายกวดขัน แต่มาจากแนวความคิดที่เห็นว่า การพิจารณาลงโทษไม่ควรจะไปตามกลไกตายตัวเสียทีเดียว ควรจะให้ผู้บังคับบัญชาและผู้พิจารณาใช้ดุลพินิจได้บ้าง ทั้งนี้ จะต้องตั้งอยู่บนรากฐานการชั่งน้ำหนักเหตุต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น

๒.๔.๑.๔ หลักเกณฑ์ตามนโยบายของทางราชการ ผู้บังคับบัญชาควรจะได้รับทราบนโยบายของทางราชการ ในการลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัยกรณีต่างๆ เพื่อนำมาใช้เป็นหลักการใช้ดุลพินิจกำหนดระดับโทษให้ได้มาตรฐานตามที่ทางราชการกำหนดไว้ นโยบายของทางราชการ อาจมีปรากฏอยู่ในคำแถลงนโยบายของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี หรือมติ ก.พ. ดังนี้

๑) นโยบายของรัฐบาล กล่าวคือ ผู้บังคับบัญชาควรนำนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา มาประกอบการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัยในสมัยของรัฐสภาชุดนั้นๆ ด้วย ยกตัวอย่างเช่น นโยบายของรัฐบาลชุดพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๒๓ ว่า จะดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการอย่างเฉียบขาด ทั้งจะจัดข้าราชการทุจริตประพฤติมิชอบไว้สมรรถภาพออกจากราชการ ฉะนั้น ถ้ามีข้าราชการกระทำผิดกรณีทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ ผู้บังคับบัญชาก็ต้องพิจารณาลงโทษสถานหนักโดยไม่ควรลดหย่อนมากนักเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล

๒) มติคณะรัฐมนตรี กล่าวคือ ผู้บังคับบัญชาต้องนำมติคณะรัฐมนตรีมาประกอบการพิจารณากำหนดโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัยด้วย คณะรัฐมนตรีได้มีมติวางแนวทางลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัยกรณีต่างๆ ไว้หลายกรณี ตัวอย่างเช่น

กรณีแรก ข้าราชการที่เอาเรื่องราชการลับและเรื่องที่ยังไม่ควรเปิดเผยไปเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์ ให้พิจารณาลงโทษสถานหนัก ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ น.ว. ๑๕/๒๔๙๔ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๔

กรณีที่สอง ข้าราชการที่ทำการค้าไม้หรือมีส่วนได้เสียในการทำไม้ และค้าไม้ในท้องที่ที่ตนปกครอง ให้พิจารณาลงโทษอย่างหนัก ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก

ที่ น.ว. ๖๘/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๔๙๖ และหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่
นร ๐๒๐๒/ว ๖๑ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๓๑

กรณีที่สาม ข้าราชการเสพสุราในเวลาช้ายานยนต์ให้ลงโทษหนัก
ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว. ๒๐๘/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๔๙๖

กรณีที่สี่ ข้าราชการเล่นการพนัน และเสพสุรา คณะรัฐมนตรี ได้วางแนวทาง
ลงโทษไว้ ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว. ๒๐๘/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๔๙๖

กรณีที่ทำ ข้าราชการที่ใช้เวลาราชการไปหาความสำราญส่วนตัวให้พิจารณา
ลงโทษสถานหนักถึงไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการตามควรแก่กรณี ตามหนังสือสารบรรณ
คณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ลับ ที่ น.ว. ๒๕๔/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๔๙๘

กรณีที่ทำ ข้าราชการที่กระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือละทิ้ง
หน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และไม่กลับมาปฏิบัติ
ราชการอีกเลย ให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ การที่นำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคือหรือมีเหตุอันควรปรานี
อื่นใด ไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษลงเป็นปลดออกจากราชการ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ที่ น.ร. ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖

กรณีที่เกิด ข้าราชการกระทำผิดวินัยกรณีลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศแล้ว
ไม่เดินทางกลับมารับราชการภายในกำหนดเวลาที่ได้รับอนุมัติ คณะรัฐมนตรีมีมติไว้ว่า ถ้าปรากฏว่า
มีเจตนาละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้นำมาติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือที่ น.ว.
๑๒๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๐๓ มาประกอบการพิจารณาในการสั่งลงโทษทางวินัย
(คือควรปลดออกจากราชการเป็นอย่างน้อย) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร
๐๔๐๑/ว ๕๐ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๑๐

กรณีที่แปด ข้าราชการที่กระทำผิดวินัยกรณีกระทำการทุจริตในการ
สอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนขั้นสูงขึ้น เป็นเรื่องร้ายแรงที่ทำให้ความเสียหายแก่หลักการของ
กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ประสงค์จะจัดสรรให้ได้ข้าราชการที่มีความรู้
ความสามารถและมีความประพฤติดีไว้ใช้ราชการเป็นอย่างยิ่ง และเห็นว่ากรณีที่ข้าราชการทุจริต
ในการสอบ แม้การกระทำจะไม่สำเร็จเพียงพยายามทุจริต แต่ถูกจับได้เสียก่อนก็ตาม ถือว่าเป็นการ
กระทำผิดวินัย ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงในการสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกให้ลงโทษสถานหนัก
ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ สร ๐๔๐๑/ว ๕๐ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๑

กรณีที่เก้า ข้าราชการกระทำการปลอมลายมือผู้อื่นไปหาประโยชน์ ถือเป็น
ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และให้ลงโทษอย่างน้อยปลดออกจากราชการ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๙๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

๓) **หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการห้ามเล่นการพนัน** กล่าวคือ นโยบายหลักเกณฑ์ของทางราชการได้มีการห้ามมิให้เล่นการพนันที่กฎหมายห้ามโดยเด็ดขาด ตามหลักแล้วถ้าข้าราชการผู้ใดทำการฝ่าฝืนเล่นการพนัน ควรระวางโทษถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ

การพนันประเภทที่กฎหมายบัญญัติว่าเล่นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากทางราชการ และเล่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ถ้าผู้เล่นนั้นเป็นเจ้าของงานซึ่งมีหน้าที่ปราบปรามโดยตรง หรือเป็นครู หรือเป็นเจ้าของหน้าที่เกี่ยวกับการวัฒนธรรม หรือเจ้าพนักงานอื่น ซึ่งมีข้อห้ามของกระทรวง กรม วางไว้เป็นพิเศษ อาจพิจารณาลงโทษตามเกณฑ์เช่นเดียวกับการพนันประเภทห้ามขาดก็ได้ ถ้าผู้เล่นเป็นข้าราชการอื่นจะเป็นผิดเมื่อปรากฏว่าผู้นั้น หมกมุ่นต่อการพนันเป็นเหตุให้เสื่อมเสียแก่ราชการ และให้พิจารณาลงโทษตามควรแก่กรณี

นอกจากนี้ การเล่นโดยได้รับอนุญาตแล้ว ถ้าผู้เล่นเป็นเจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่ปราบปรามโดยตรง หรือเป็นครู หรือเป็นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวกับการวัฒนธรรม หรือเจ้าพนักงานอื่นใด ซึ่งมีข้อห้ามของกระทรวง กรม วางไว้เป็นพิเศษ อาจพิจารณาลงโทษตามเกณฑ์เช่นเดียวกับการพนันประเภทห้ามเด็ดขาดก็ได้ ถ้าผู้เล่นเป็นข้าราชการอื่นจะเป็นผิดต่อเมื่อปรากฏว่า ผู้นั้นหมกมุ่นต่อการพนันเป็นเหตุให้เสื่อมเสียแก่ราชการ และให้พิจารณาลงโทษตามควรแก่กรณี

ยกตัวอย่างเช่น ข้าราชการเล่นการพนันสลาकिनรวบ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของผู้เดินขาย หรือผู้เล่นก็ตาม ให้พิจารณาลงโทษอย่างน้อยให้ออกจากราชการ ตามหนังสือกรมสารบรรณ คณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ น.ว. ๒๘๐/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๔๙๘ เป็นต้น

๔) **หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการห้ามเสพสุรา** กล่าวคือ ในกรณีที่ข้าราชการผู้ใดเสพสุรามึนเมาจนไม่สามารถครองสติได้ ซึ่งอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ ให้พิจารณาลงโทษตามควรแก่กรณี ข้าราชการผู้ใดเสพ หรือเมาสุราในกรณีต่อไปนี้ อาจถูกลงโทษสถานหนักถึงให้ออก ปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ ตัวอย่างเช่น การเสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ การเมาสุราที่ทำให้เป็นผลเสียต่องานราชการ หรือ เมาสุราในที่ชุมชนจนเกิดเรื่องเสียหายหรือเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นต้น

๕) มติ ก.พ.

ผู้บังคับบัญชาต้องนำเอามติ ก.พ. มาเป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดโทษข้าราชการ และบุคลากรที่กระทำผิดวินัยด้วย โดย ก.พ. ได้มีมติเพื่อเป็นแนวทางในการลงโทษข้าราชการพลเรือนที่กระทำผิดวินัยกรณีต่างๆ ไว้หลายกรณี ตัวอย่างเช่น

กรณีที่หนึ่ง ข้าราชการกระทำผิดวินัยเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับสิ่งของหรือกรรมการตรวจการจ้างแล้ว ไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบ แบบแผนของทางราชการ เช่น ลงนามตรวจรับไปทั้งที่ผู้ขายยังไม่ได้นำส่งสิ่งของหรือส่งมอบสิ่งของหรือส่งมอบยังไม่ถูกต้องครบถ้วนหรือผู้รับจ้างปฏิบัติตามสัญญาจ้างยังไม่ถูกต้อง

ครบถ้วน จนเป็นเหตุให้เกิดการทุจริตหรือเสียหายแก่ราชการ กรณีนี้ให้ผู้บังคับบัญชาลงโทษสถานหนัก ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๖/ว ๒๑ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๑๗

กรณีที่สอง ข้าราชการทุจริตฉ้อโกงทางราชการ โดยทำการเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าพาหนะเดินทาง ตลอดจนเงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเท็จ เป็นความผิดทั้งทางอาญาและผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ประพฤติตนอยู่ในความสุจริต และอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการหาประโยชน์แก่ตนเองและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ความร้ายแรงมิได้ยิ่งหย่อนไปกว่าการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ สมควรลงโทษไล่ออกจากราชการ จะปรานีลดหย่อนได้ก็เพียงปลดออกจากราชการเท่านั้น เหตุอันควรปรานีอื่นใด ไม่เป็นเหตุที่จะลดหย่อนให้ลงโทษต่ำกว่านี้ได้ ซึ่งสอดรับกับหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๙.๒/ว ๘ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๖

กรณีที่สาม ข้าราชการกระทำผิดโดยเรียกร้อยเงินจากราษฎร โดยอ้างว่าจะฝากเข้าทำงานในหน่วยงานที่ตนเองไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง พฤติการณ์เข้าข่ายเป็นการหลอกลวงด้วยการกระทำผิดดังกล่าว เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงและความร้ายแรงและความร้ายแรงแห่งกรณีอยู่ในระดับเดียวกับกรณีการเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบควรลงโทษสถานหนักเช่นเดียวกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ คือ ไล่ออกจากราชการ จะปรานีลดหย่อนโทษได้เพียงปลดออกจากราชการเท่านั้น ไม่ควรลดหย่อนเป็นสถานอื่น ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๙.๓/ว ๒ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘^{๒๗}

๒.๕ การลงโทษ

ระบบข้าราชการพลเรือนไทยได้กำหนดบทลงโทษทางวินัยให้ข้าราชการรักษา หรือยึดถือ โดยมีทั้งข้อบัญญัติให้ถือปฏิบัติ และข้อบัญญัติห้ามมิให้กระทำ เช่น ข้าราชการจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและเที่ยงตรง หรือต้องอุทิศเวลาส่วนตัวให้แก่ทางราชการ หรือต้องไม่กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว เป็นต้น หากข้าราชการฝ่าฝืนข้อห้ามหรือข้อที่ต้องปฏิบัติถือว่าเป็นผู้กระทำผิดวินัย และจะต้องถูกลงโทษ ดังนั้น การลงโทษจึงหมายถึงมาตรการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการรักษาวินัย นอกเหนือจากการส่งเสริมให้ข้าราชการวินัยหรือการป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำผิด และแม้จะถือว่าการลงโทษจะเป็นมาตรการสุดท้ายที่พึงใช้ในการรักษาวินัยข้าราชการก็ตาม แต่ก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีอยู่ตราบเท่าที่ยังมีข้าราชการกระทำผิดวินัย

การลงโทษทางวินัย มิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้เป็นการตอบโต้หรือแก้แค้นต่อผู้กระทำผิดวินัย ทั้งนี้ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๙ ได้บัญญัติเตือนไว้ว่า “ผู้สั่งลงโทษต้องสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดและต้องเป็นไปด้วยความยุติธรรมและ

^{๒๗} คณะวิทยากรด้านวินัย, เรื่องเดิม, หน้า ๒๔๓-๒๕๑.

โดยปราศจากอคติ” การลงโทษข้าราชการจึงควรดำเนินการให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่แท้จริง ซึ่งในทางหลักวิชาพอจะกล่าวได้ว่าจุดมุ่งหมายในการลงโทษทางวินัย มีดังต่อไปนี้^{๒๘}

๒.๕.๑ การลงโทษเพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายหรือระเบียบแบบแผน

จุดมุ่งหมายการลงโทษเพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนนี้ปรากฏในรายละเอียดจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามมาตราต่างๆ ดังนี้

มาตรา ๓๗ บัญญัติว่า^{๒๙} “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ต้องรักษาวินัยและจรรยาบรรณตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัด ”

มาตรา ๔๖ บัญญัติว่า^{๓๐} “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณที่เป็นความผิดวินัยหรือผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าการประพฤติผิดจรรยาบรรณนั้น ไม่เป็นความผิดทางวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการตักเตือนสั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดหรือทำทัณฑ์บน”

มาตรา ๔๗ บัญญัติว่า^{๓๑} “ผู้บังคับบัญชาผู้ใดเมื่อปรากฏว่ามีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาผู้ใดกระทำความผิดวินัยละเลยไม่ดำเนินการทางวินัยตามหมวด ๖ ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย”

ตามกฎหมายที่กล่าวข้างต้น มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการลงโทษผู้กระทำความผิดวินัยโดยเคร่งครัดเพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายหรือเพื่อเป็นการ “ปราม” ผู้กระทำความผิด และ “ปราม” ไว้มิให้ผู้อื่นเอาเยี่ยงอย่าง ให้ข้าราชการทุกคนพึงสังวรว่า กระทำความผิดวินัยจะต้องถูกลงโทษโดยที่มีจุดมุ่งหมายเช่นนี้ เมื่อข้าราชการกระทำความผิดวินัยจึงต้องมีการลงโทษ เว้นแต่กรณีกระทำ ความผิดเล็กน้อยและเป็นความผิดครั้งแรก ผู้บังคับบัญชาอาจงดโทษให้โดยถือว่ากล่าวตักเตือนหรือให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ก่อนก็ได้

^{๒๘} คณะวิทยากรด้านวินัย, เรื่องเดิม, หน้า ๒๕๒-๒๕๓.

^{๒๙} มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑)

^{๓๐} มาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑)

^{๓๑} มาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑)

๒.๕.๒ การลงโทษเพื่อรักษามาตรฐานความประพฤติ ขวัญกำลังใจและสมรรถภาพของข้าราชการ

จุดมุ่งหมายนี้ปรากฏจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๙ บัญญัติว่า^{๓๒} “ผู้สั่งลงโทษต้องสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดและต้องเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ โดยในคำสั่งลงโทษให้แสดงว่าผู้ถูกลงโทษกระทำผิดวินัยในกรณีใด และมาตราใด”

โดยจุดมุ่งหมายนี้การลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการผู้กระทำผิดจึงต้องกระทำโดยฉับพลัน คือ ลงโทษในเวลาใกล้เคียงกับที่พบการกระทำผิด ลงโทษโดยเป็นธรรม คือ ได้พิจารณาโดยถ่องแท้แล้วว่ากระทำผิดจริง ลงโทษโดยเสมอหน้าไม่เลือกที่รักมักที่ชัง และลงโทษในระดับที่เหมาะสมแก่ความผิด อันจะทำให้ข้าราชการโดยส่วนรวมมีความระมัดระวังในการรักษาความประพฤติ รู้สึกรู้ว่ามีความเป็นธรรมในราชการ ทำให้มีขวัญและกำลังใจในการที่จะประพฤติและปฏิบัติตนให้อยู่ในมาตรฐานที่ดีและทำงานให้ดี ซึ่งเป็นผลสะท้อนถึงสมรรถภาพของข้าราชการ ในทางตรงกันข้าม ถ้าในหน่วยงานใดผู้บังคับบัญชาไม่ลงโทษผู้กระทำผิด หรือลงโทษไม่ยุติธรรมหรือไม่เหมาะสม ก็จะทำให้ขวัญของข้าราชการเสีย และทำให้ข้าราชการโดยส่วนรวมไม่มีกำลังใจในการปฏิบัติงานหรือไม่สนใจที่จะรักษามาตรฐานความประพฤติ

๒.๕.๓ การลงโทษเพื่อจูงใจให้ข้าราชการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

จุดมุ่งหมายนี้ปรากฏจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๙ ซึ่งให้พึงระวางการลงโทษเป็นไปด้วยความพยาบาทหรือโดยโทสะจริต และแสดงให้เห็นชัดว่า ผู้ถูกลงโทษกระทำผิดในกรณีใด ฉะนั้น การลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการผู้กระทำผิดวินัยผู้ใด ควรที่จะทำให้ผู้นั้นรู้ เข้าใจ และยอมรับในความผิดที่ตนได้กระทำ ซึ่งการทำให้เกิดความสำนึกในสิ่งที่ได้กระทำลงไปว่า เป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ของส่วนรวมและของทางราชการ และผู้ที่กระทำผิดจะได้รับผลสนองการกระทำผิดโดยต้องถูกลงโทษนั้น จะเป็นทางจูงใจให้ข้าราชการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ทั้งนี้ นอกจากจะแสดงความผิดให้ปรากฏชัดในคำสั่งลงโทษแล้ว ผู้บังคับบัญชาก็ควรจะได้เรียกข้าราชการผู้นั้น มาชี้แจงให้รู้สำนึกในความผิด เข้าใจว่าตนกระทำผิดยอมรับในความผิดนั้น และหาทางจูงใจให้ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นต่อไปด้วย

๒.๕.๔ การลงโทษเพื่อรักษาชื่อเสียงของทางราชการและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อทางราชการ

ทางหนึ่งที่จะรักษาชื่อเสียงและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อทางราชการ คือ ทำให้ข้าราชการมีระเบียบวินัย มีสมรรถภาพในการทำงานโดยสม่ำเสมอ หากในหน่วยงานใดมีข้าราชการที่บกพร่องในเรื่องระเบียบวินัย หรือบกพร่องในการปฏิบัติราชการ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องลงโทษ

^{๓๒} มาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้าราชการที่บกพร่องนั้นๆ เพื่อที่จะรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียงของทางราชการและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อทางราชการ ทั้งนี้ ถ้าเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งแสดงว่าผู้กระทำผิดเป็นบุคคลที่ไม่สมควรให้อยู่ในราชการ ก็ต้องลงโทษสถานหนัก คือ ไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หรือแม้จะยังลงโทษสถานหนักดังกล่าวไม่ได้ ถ้าเป็นบุคคลที่ไม่สมควรให้อยู่ในราชการ ก็อาจพิจารณาให้ออกจากราชการในฐานะอื่น เพื่อรักษาชื่อเสียงของทางราชการและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อทางราชการ^{๓๓}

๒.๖ ระดับโทษ

สำหรับโทษทางวินัยของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

มาตรา ๔๘ บัญญัติว่า “โทษทางวินัยมี ๕ สถาน คือ^{๓๔}

- (๑) ภาคทัณฑ์
- (๒) ตัดเงินเดือน
- (๓) ลดขั้นเงินเดือน
- (๔) ปลดออก
- (๕) ไล่ออก
- ...

สำหรับโทษทางวินัยของพนักงานมหาวิทยาลัย ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนี้

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “โทษทางวินัยมี ๕ สถาน คือ^{๓๕}

- (๑) ภาคทัณฑ์
- (๒) ตัดเงินเดือน
- (๓) ลดเงินเดือน
- (๔) ปลดออก
- (๕) ไล่ออก
- ...

^{๓๓} คณะวิทยากรด้านวินัย, เรื่องเดิม, หน้า ๒๕๓-๒๕๔.

^{๓๔} มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑)

^{๓๕} มาตรา ๓๐ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑

นอกจากนี้ โทษทางวินัย ๕ สถานข้างต้น แบ่งออกได้เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับแรก กล่าวคือ โทษสำหรับการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ได้แก่ ปลดออก และไล่ออก ซึ่งหากมีเหตุอันควรลดหย่อน จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้

ระดับที่สอง กล่าวคือ โทษสำหรับความผิดวินัยที่ไม่ถึงขั้นร้ายแรง ได้แก่ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือน (สำหรับข้าราชการ) ลดเงินเดือน (สำหรับพนักงานมหาวิทยาลัย) ซึ่งหากมีเหตุอันควรลดหย่อน จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษจากลดขั้นเงินเดือน ลดเงินเดือน เป็นตัดเงินเดือน หรือจากตัดเงินเดือนเป็นภาคทัณฑ์ (ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๔๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

ระดับที่สาม กล่าวคือ โทษสำหรับความผิดวินัยเล็กน้อย ได้แก่ ภาคทัณฑ์ และหากเป็นความผิดครั้งแรกจะงดโทษโดยให้ว่ากล่าวตักเตือน หรือให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ก่อนก็ได้ (ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๔๕ วรรคท้าย)

การลงโทษแก่ข้าราชการผู้กระทำผิดวินัยในแต่ละระดับนั้น ผู้มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น หรือผู้มีอำนาจในการสั่งลงโทษ จะต้องใช้ดุลพินิจในการพิจารณาหรือการสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด ตามมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติไว้ นอกจากนี้จะต้องนำหลักมโนธรรม หลักความเป็นธรรม และนโยบายของทางราชการมาประกอบการพิจารณาด้วย เช่นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษเห็นว่า ข้าราชการรายหนึ่งกระทำผิดวินัยฐานไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑ ควรวางระดับโทษตัดเงินเดือน แต่ข้าราชการรายนี้รับราชการมาเป็นเวลา ๑๐ ปี ปฏิบัติงานเป็นผลดีแก่ราชการเสมอมา และไม่เคยกระทำผิดวินัยมาก่อน เหล่านี้เป็นเหตุอันควรลดหย่อนที่จะต้องมาพิจารณาว่าสมควรลดโทษให้หรือไม่ หรือข้าราชการที่กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม มติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ วางแนวทางการลงโทษไว้ว่าควรไล่ออกจากราชการ การที่นำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปรานีอื่นใด ไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษลงเป็นปลดออกจากราชการ หรือในกรณีที่มีบทบัญญัติกำหนดระดับโทษไว้โดยเฉพาะสำหรับข้าราชการที่ได้กระทำผิดหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือแนวทางที่ราชการได้กำหนดไว้ จะต้องวางระดับโทษให้เป็นไปตามที่บทบัญญัตินั้นๆ ได้กำหนดไว้ว่า

“เจ้าหน้าที่พัสดุ หัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้มีอำนาจสั่งการตามระเบียบนี้ ผู้ใดกระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือกระทำโดยมีเจตนาทุจริต หรือปราศจากอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ใช้บังคับอยู่ หรือตามกฎหมายเฉพาะส่วนราชการนั้น ภายใต้หลักเกณฑ์ ดังนี้

๑) ถ้ากระทำการเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหายอย่างร้ายแรง ให้ดำเนินการลงโทษอย่างต่ำให้ออกจากราชการ

๒) ถ้าการกระทำเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหาย แต่ไม่ร้ายแรงให้ลงโทษอย่างต่ำตัดเงินเดือน

๓) ถ้าการกระทำไม่เป็นเหตุให้ทางราชการเสียหาย ให้ลงโทษภาคทัณฑ์หรือว่ากล่าวตักเตือนโดยทำคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร

การลงโทษทางวินัยตาม (๑) หรือ (๒) ไม่เป็นเหตุให้ผู้กระทำหลุดพ้นจากความรับผิดชอบทางอาญา หรือความรับผิดในทางแพ่งตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์

การดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ เรื่อง แนวทางการพิจารณาโทษทางวินัยบุคลากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น (Guideline for disciplined action of Khonkaen University Staff) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการศึกษาวิเคราะห์ตีความเอกสาร และข้อมูลที่รวบรวมอันเกี่ยวข้องกับการลงโทษทางวินัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเป็นการลงโทษทางวินัยบุคลากร ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ – ๒๕๖๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยของบุคลากร ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑ และหนังสือเวียนเกี่ยวกับการลงโทษต่างๆ

๓.๑ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้เครื่องมือในการศึกษา คือ

แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร โดยการศึกษาจากการวิจัยด้วยเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ ข้อมูลประเภทเอกสารที่เป็นทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัย การพิจารณาความผิดและการลงโทษทางวินัย รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑ และหนังสือเวียนเกี่ยวกับการลงโทษต่างๆ

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาขอแบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัย การพิจารณาความผิดและการลงโทษทางวินัย รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑ และหนังสือเวียนเกี่ยวกับการลงโทษต่างๆ

๓.๓ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลคำสั่งลงโทษทางวินัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น กฎหมายต่างๆ และแนวทางการลงโทษของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คำวินิจฉัยของศาลปกครอง ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยที่จะเป็นประโยชน์กับการวิจัยและห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น

๓.๓.๒ การตรวจสอบข้อมูล เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาแล้ว ผู้ศึกษาจะดำเนินการตรวจสอบข้อมูล คือ ข้อมูลประเภทเอกสารในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของประเภทเอกสาร โดยผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลประเภทเดียวกันจากหลายๆ แห่งในตรวจสอบว่าตรงกัน หรือไม่ เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความถูกต้องและความสอดคล้องกันของข้อมูล

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูล และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาวินิจฉัยสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย เรียบเรียงข้อมูล จัดลำดับ และประมวลผลเข้าด้วยกัน เพื่อให้เห็นภาพรวมในการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ปรากฏในแต่ละฐานความผิดที่เกิดขึ้น ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น และดำเนินการสรุปผล พร้อมทั้งการให้ข้อเสนอแนะ แนวทางปฏิบัติ และการทำศึกษาในโอกาสต่อไป

๓.๕ วิธีการนำเสนอผลการศึกษา

การศึกษาข้อมูลครั้งนี้แบ่งออกเป็น ๕ บท ได้แก่

บทที่ ๑ สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตการศึกษา และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

บทที่ ๒ นำเสนอแนวความคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องนำมาอธิบายเพื่อเป็นหลักการโดยรวมของการทำศึกษา

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการศึกษา นำมาเพื่อเป็นแนวทาง และวิธีการศึกษาการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ ๔ เป็นการนำเสนอผลของการศึกษาข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาจากเอกสารมานำเสนอ และประมวลผลเข้าด้วยกัน โดยทำการวิเคราะห์ข้อเท็จจริง พฤติการณ์ ลักษณะของการกระทำความผิด เพื่อให้เห็นภาพรวมของแนวทางในการพิจารณาความผิดและการลงโทษทางวินัยที่เกิดขึ้น

บทที่ ๕ สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

บทที่ ๔ ผลการศึกษา

๔.๑ ผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลคำสั่งลงโทษทางวินัยบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นการศึกษาจากเอกสาร โดยทำการศึกษาวิเคราะห์จากคำสั่งลงโทษทางวินัยบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ – ๒๕๖๑ โดยศึกษาข้อเท็จจริงพฤติการณ์ มูลเหตุซึ่งก่อกำเนิดในการกระทำความผิด การพิจารณาความผิดและโทษทางวินัย รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในการนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาข้อมูลการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัย ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๗ – ๒๕๖๑ จำนวน ๙๕ ราย พบว่า มีการกระทำความผิดทางวินัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ (มาตรา ๓๙)^๑ การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ (มาตรา ๓๙) การไม่อุทิศเวลาให้กับทางราชการอย่างเต็มที่ (มาตรา ๔๒)^๒ การไม่รักษาซึ่งเกียรติศักดิ์

^๑ มาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑) บัญญัติไว้ว่า “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เทียงธรรม ขยันหมั่นเพียร และดูแลเอาใจใส่รักษาประโยชน์ของทางราชการ

ห้ามมิให้อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนไม่ว่าจะโดยทางตรงและหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

การปฏิบัติหรือการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎระเบียบ แบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ

การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ หรือขาดการเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยร้ายแรง”

^๒ มาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑) บัญญัติไว้ว่า “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาต้องไม่กระทำการ หรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาประโยชน์อันทำให้เสื่อมเสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน การกระทำดังกล่าวให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัย”

ของตำแหน่งหน้าที่ราชการไม่ให้เสื่อมเสีย (มาตรา ๔๔)^๓ เป็นต้น พร้อมทั้งได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล การลงโทษทางวินัย คดีปกครองของศาลปกครอง แนวทางการลงโทษของ ก.พ. และหนังสือเวียน ต่างๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในพิจารณาความผิดและการลงโทษทางวินัยให้มีความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลการลงโทษทางวินัย

มาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง วางหลักไว้ว่า “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เที่ยงธรรม ขยันหมั่นเพียร และดูแลเอาใจใส่ รักษาประโยชน์ของทางราชการ”

วินัยที่กำหนดไว้ในวรรคนี้ ต้องทำความเข้าใจเสียก่อนว่า คำว่า “หน้าที่ราชการ” หมายความว่า เฉพาะหน้าที่ที่เป็นราชการโดยตรงเท่านั้น หากเป็นหน้าที่อื่นที่มีใช้ราชการโดยตรง เช่น การไปปฏิบัติ หน้าที่อื่นในรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การของรัฐ เป็นต้น ก็ไม่อยู่ในความหมายของคำว่า “หน้าที่ราชการ” ตามมาตรานี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติเพิ่มเติมว่า ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือน ซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือ ได้รับมอบหมายโดยกฎหมาย หรือโดยคณะรัฐมนตรีหรือโดยคำสั่งของผู้บังคับบัญชาให้ไปปฏิบัติ หน้าที่ในรัฐวิสาหกิจหรือองค์การของรัฐหรือหน่วยงานใด ให้ถือเป็นการไปปฏิบัติหน้าที่ราชการไว้ โดยชัดแจ้ง ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ข้าราชการผู้มีหน้าที่จะปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานที่ราชการหรือนอกสถานที่ราชการก็ได้ ถ้าไม่มีกฎหมายบังคับไว้โดยเฉพาะว่าต้องปฏิบัติในสถานที่ราชการและการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่จำเป็นว่าจะต้องปฏิบัติในเวลาราชการเท่านั้น หากแต่อาจปฏิบัติ ในวันหยุดราชการหรือนอกเวลาราชการก็ได้

คำว่า “ซื่อสัตย์” หมายความว่า การปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง

คำว่า “สุจริต” หมายความว่า ปฏิบัติด้วยความมุ่งหมายในทางที่ดีที่ชอบตามคลองธรรม

คำว่า “เที่ยงธรรม” หมายความว่า ปฏิบัติโดยไม่ลำเอียง ปราศจากอคติ

อย่างไรก็ตาม ทั้ง ๓ คำนี้ มีความหมายที่ใกล้เคียงกันมาก และต่างก็เป็นผลจากพฤติกรรม ทำนองเดียวกัน จึงมักจะแยกโดยเด็ดขาดได้ยาก กรณีกระทำการอย่างหนึ่ง อาจเป็นความผิดทั้งไม่ ซื่อสัตย์และไม่ สุจริตด้วยก็ได้ ๒ คำนี้จึงมักจะใช้ควบกันว่า “ไม่ซื่อสัตย์สุจริต” หรือบางกรณีอาจเป็น ความผิดทั้งไม่ซื่อสัตย์ไม่สุจริตและไม่เที่ยงธรรมด้วย จึงใช้รวมกันว่า “ไม่ซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม” นอกจากนี้ การปฏิบัติหน้าที่ราชการดูแลเอาใจใส่รักษาประโยชน์ของทางราชการด้วย มิใช่ปฏิบัติงาน

^๓ มาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑) บัญญัติไว้ว่า “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาต้องรักษา ชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ ประพฤติชั่วอย่างร้าย เป็นความผิดวินัยร้ายแรง”

ให้ผ่านๆ ไปตามหน้าที่เท่านั้น แต่ต้องพิจารณาด้วยว่า การปฏิบัติราชการจะต้องกระทำด้วยความรอบคอบระมัดระวังเพื่อมิให้เกิดความเสียหายต่อราชการด้วย

กรณี : การขาดราชการ ละทิ้งการปฏิบัติงาน

ข้อเท็จจริง นาง ก เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งพยาบาล มีพฤติกรรมขาดงานบ่อยครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๓ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ ได้โทรศัพท์มาแจ้งว่า ขณะนี้อยู่ระหว่างเดินทางมาปฏิบัติงาน และตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๒ ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ ได้เข้าไปแอบนอนในห้องพักรักษาเป็นเวลาประมาณ ๑-๒ ชั่วโมง เดือนละประมาณ ๕-๖ ครั้ง เป็นเหตุให้เพื่อนร่วมงานที่อยู่เวรร่วมปฏิบัติหน้าที่ต้องรับภาระเพิ่มขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน รวมถึงทำให้เพื่อนร่วมงานไม่อยากปฏิบัติงานด้วย เพราะต้องดูแลผู้ป่วยแทน

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง ฐานไม่อุทิศเวลาให้กับทางราชการ ตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง และฐานไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการแห่งตนมิให้เสื่อมเสีย ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ตัดเงินเดือน ร้อยละ ๕ มีกำหนด ๑ เดือน

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า เจตนาารมณ์ของความผิดฐานนี้ เป็นกรณีที่ได้รับมอบหมายโดยคำสั่งของผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ โดยได้รับมอบหมายให้เข้าเวรปฏิบัติงานซึ่งมีหน้าที่จะต้องให้บริการกับผู้ป่วยในโรงพยาบาล จึงถือว่ามีหน้าที่ราชการต้องปฏิบัติแล้วพึงต้องปฏิบัติงานด้วยความขยัน หมั่นเพียร และดูแลเอาใจใส่รักษาประโยชน์ของทางราชการไม่ให้เกิดความเสียหาย

การที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว มีพฤติกรรมขาดงานบ่อยครั้ง ถือว่าการไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความขยันหมั่นเพียร ซึ่งในการปฏิบัติราชการนั้น ควรจะต้องมาปฏิบัติงานตามเวลาที่ทางราชการกำหนด นอกจากนี้ การที่เจ้าหน้าที่ ดังกล่าว แอบไปนอนในห้องพักรักษาเป็นเวลา ๑-๒ ชั่วโมง โดยข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เป็นการนอนพักผ่อนที่เกินกว่าเวลาที่กำหนดไว้ซึ่งกำหนดให้สามารถพักได้เพียง ๑ ชั่วโมง และยังปรากฏว่า การนอนพักเป็นเวลาคาบเกี่ยวกับเวลาปฏิบัติงาน โดยที่ไม่มีเหตุอันสมควร ทำให้เกิดผลกระทบต่อเพื่อนร่วมงานที่จะต้องปฏิบัติงานแทนพฤติกรรมดังกล่าว ย่อมถือว่าเป็นการไม่อุทิศตนให้กับเวลาราชการ ซึ่งต้องอุทิศเวลาหรือสละเวลาให้แก่ราชการตามที่ราชการต้องการ โดยไม่ใช้เวลาไปทำอย่างอื่น หรือไม่ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ประกอบกับเจ้าหน้าที่ดังกล่าว มีสถานะเป็นข้าราชการ พึงต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อีกทั้ง ยังได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไป พฤติกรรมดังกล่าวจึงถือว่าเป็นพฤติกรรมไม่เหมาะสมถือเป็นการไม่รักษาซึ่งเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งราชการอีกด้วย

มาตรา ๓๙ วรรคสาม วางหลักไว้ว่า “การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

วินัยที่กำหนดไว้ในวรรคนี้ เป็นการกำหนดลักษณะความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามวรรคนี้ ถ้าในชั้นสอบสวนรับฟังได้ความว่า การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ ถือว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

การที่จะพิจารณาว่า การกระทำใดเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ มีหลักในการพิจารณา ๔ ประการ คือ

ประการแรก ต้องมีหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติ

ประการที่สอง ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการไปโดยมิชอบ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ

ประการที่สาม เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้

ประการที่สี่ โดยมีเจตนาทุจริต

หลักในการพิจารณา มีแนวทางการพิจารณา ดังนี้

๑) ต้องมีหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติ

หน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติ หมายความว่า หน้าที่ที่เป็นราชการโดยตรงเท่านั้น เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายโดยกฎหมาย ให้ไปปฏิบัติหน้าที่ในรัฐวิสาหกิจหรือองค์การของรัฐหรือหน่วยงานใด ให้ถือเป็นการไปปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยชัดแจ้ง ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ราชการอาจเป็นการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานที่ราชการหรือนอกสถานที่ราชการก็ได้ และไม่จำเป็นว่าจะต้องปฏิบัติในเวลาราชการเท่านั้น หากแต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอาจปฏิบัติในวันหยุดราชการหรือนอกเวลาราชการก็ได้

๒) ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการไปโดยมิชอบ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ

คำว่า “ปฏิบัติหน้าที่ราชการ” หมายความว่า ได้มีการกระทำลงไปแล้ว ส่วนคำว่า “ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ” หมายความว่า มีหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติ แต่ผู้นั้นไม่ปฏิบัติ หรืองดเว้นไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ซึ่งกรณีนี้จะเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการก็ต่อเมื่อ ได้กระทำโดยเป็นการจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ โดยปราศจากอำนาจที่จะอ้างได้ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ แต่ถ้าเป็นเรื่องที่ปล่อยปละละเลย ก็ยังถือไม่ได้ว่าเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการที่จะเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ส่วนจะเป็นความผิดฐานใด ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นเรื่องๆ ไป

๓) เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้

การปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบที่จะเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ต้องเป็นการกระทำเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด

คำว่า “ผู้อื่น” หมายถึง ใครก็ได้ที่จะได้รับประโยชน์จากการที่ข้าราชการผู้นั้นปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

คำว่า “ประโยชน์” หมายถึง สิ่งที่ได้รับอันเป็นคุณแก่ผู้ได้รับ ซึ่งอาจเป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีใช้ทรัพย์สิน

คำว่า “มิควรได้” หมายถึง ไม่มีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะได้รับประโยชน์ใดๆ ตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น ในกรณีที่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งใดกำหนดให้ข้าราชการได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่ ถือเป็นประโยชน์ควรได้อันชอบธรรม หรือชอบด้วยเหตุผล แต่ต้องมีใช้เรียกร้องเอาเกินกว่าที่ควรจะได้ ถ้าเป็นการเรียกร้องเกินกว่าที่พึงจะได้รับโดยชอบแล้ว ก็เป็นการได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ด้วยเช่นเดียวกัน

๔) โดยมีเจตนาทุจริต

การที่จะพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ จะต้องพิจารณาลึกลงไปถึงเจตนาของผู้กระทำด้วยว่า มีเจตนาทุจริต หรือมีเจตนาอื่นใด ซึ่งหมายถึง จิตอันชั่วร้าย คิดเป็นโจร ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมุ่งที่จะให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ สำนักงาน ก.พ. มีหนังสือเวียน ที่ นร ๐๒๐๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ แจกแจงแนวปฏิบัติในการพิจารณาความผิดกรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปราณีอื่นใด ไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษเป็นปลดออกจากราชการ ทั้งนี้ ต้องมีหลักฐานชัดเจนพอสมควรที่จะรับฟังได้ว่า ผู้กระทำผิดมีเจตนาทุจริตต่อหน้าที่ราชการด้วย

กรณี : การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

กรณีศึกษาที่ ๑

ข้อเท็จจริง นาง อ เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งนักอาชีวอนามัย ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามโครงการต่างๆ โดยเป็นผู้ยืมเงินทตรงจ่ายเพื่อใช้จ่ายในการจัดทำโครงการ ในระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๕๒ - ๒๕๕๓ ปรากฏว่า มีจำนวน ๓ โครงการ ที่ไม่ได้สรุปค่าใช้จ่ายส่งขออนุมัติเบิกจ่ายตามหน้าที่ราชการต้องปฏิบัติ จนถึงปัจจุบัน รวมเป็นหนี้ค้างชำระเป็นเงินจำนวน ๔๕,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ ยังได้รับมอบหมายให้สรุปค่าใช้จ่ายในโครงการศึกษาดูงานและสัมมนาของหน่วยงาน ซึ่งได้รับอนุมัติโครงการเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๑ เป็นเงินจำนวน ๘๘,๕๘๐ บาท เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ไม่ได้สรุปค่าใช้จ่ายเพื่อส่งเบิกจ่าย เป็นเหตุให้เงินค่าใช้จ่ายตามโครงการยังคงค้างจนถึงปัจจุบัน เมื่อผู้บังคับบัญชาสอบถาม กลับแจ้งให้ทราบว่า ได้ดำเนินการแล้วเหลือเพียงรอใบเสร็จการเคลียร์เงินและใบแจ้งการส่งเงินคืนจากกองคลัง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อตรวจสอบจากกองคลัง พบว่า โครงการดังกล่าว ยังไม่ได้มีการสรุปค่าใช้จ่ายเพื่อส่งเบิก และมียอดค้างชำระจำนวน ๒๑,๔๔๐ บาท อีกทั้ง ยังไม่ได้นำเงินที่เหลือจ่ายจากโครงการเป็นเงินสดจำนวน ๑๑,๗๐๔.๔๑ บาท รวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๓๓,๑๔๔.๔๑ บาท

นอกจากนี้ ได้ยกยอกทรัพย์สินของทางราชการ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ Notebook จำนวน ๓ เครื่อง และโทรศัพท์มือถือ จำนวน ๑ เครื่อง ไปใช้ส่วนตัว โดยได้อ้างว่า คอมพิวเตอร์ Notebook จำนวน ๓ เครื่อง และโทรศัพท์มือถือ อยู่กับเพื่อนร่วมงาน ครั้นเมื่อติดตามทวงถามแล้ว บุคคลที่ถูกกล่าวอ้างกลับไม่ทราบเรื่องด้วย จนปัจจุบันยังไม่ได้มีการคืนทรัพย์สินของทางราชการแต่อย่างใด และถือว่าการยกยอกทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบ

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๓๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ไล่ออกจากราชการ

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ดังกล่าว แม้ว่าจะมีตำแหน่งนักอาชีวอนามัยก็ตามแต่เมื่อได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานตามโครงการต่างๆ โดยเป็นผู้ยืมเงินทดรองจ่ายเพื่อใช้จ่ายในการจัดทำโครงการ ในระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๕๒ – ๒๕๕๓ ซึ่งเมื่อโครงการต่างๆ ดำเนินการแล้วเสร็จ จะต้องดำเนินการเบิกจ่ายและหักล้างเงินยืมให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น ซึ่งถือว่ามหาวิทยาลัยได้ให้เวลาพอสมควรที่จะดำเนินการดังกล่าว การที่เจ้าหน้าที่ไม่ได้ดำเนินการเบิกจ่ายหักล้างเงินยืมให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลา ซึ่งล่วงพ้นเวลาพอสมควรแล้ว เป็นเหตุให้เป็นหนี้ค้างชำระต่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น ถือว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าว มีหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติแล้ว การที่ละเลยเพิกเฉยในการดำเนินการเบิกจ่ายและหักล้างเงินยืม จึงถือว่า เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

นอกจากนี้ การที่นำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้เป็นการส่วนตัว ซึ่งในชั้นสอบสวนจากพยานบุคคล รับฟังได้ว่า นาง อ เจ้าหน้าที่ เป็นผู้นำทรัพย์สินของทางราชการ จำนวน ๓ รายการไปใช้จริง โดยบุคคลที่นาง อ กล่าวอ้าง ได้ให้การปฏิเสธว่าไม่ทราบเรื่องทรัพย์สินดังกล่าว พฤติกรรมดังกล่าว เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์โดยมิชอบ ซึ่งเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ความผิดกรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ

กรณีศึกษาที่ ๒

ข้อเท็จจริง นางสาว ส เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี และในฐานะเจ้าหน้าที่การเงิน ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการเกี่ยวกับการกำกับดูแลเงินยืมทดรองจ่ายราชการ โดยต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการทุกขั้นตอนของเงินยืมหมุนเวียน การรับเงินคืนเงินยืมทดรองจ่ายราชการ และทำใบทวงหนี้ของลูกหนี้เงินยืมของบุคลากรในสังกัดที่ค้างชำระเงินยืมทดรองจ่ายราชการ ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๓ ปรากฏว่า มีบุคลากรในสังกัดได้ทำเรื่องขออนุมัติเบิกจ่ายเงินยืมทดรองจ่าย และได้คืนเงินยืมทดรองจ่ายที่คงเหลือทดรองจ่าย จำนวน ๖๔ ราย (จำนวน ๑๓๒ สัญญา) รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๕๒๐,๕๙๓.๖๕ บาท เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ได้รับไว้แล้วเก็บรวบรวมใส่ซองเก็บไว้ในตู้เซฟของหน่วยงาน หากกรณีลูกหนี้เงินยืมได้นำเงินมาคืนภายหลังจากเวลา ๑๕.๓๐ น. เจ้าหน้าที่จะเก็บไว้กับตนเอง และเป็นผู้นำของเงินไปเก็บไว้ในตู้เซฟเอง คณะกรรมการตรวจนับเงินคงเหลือประจำวัน ไม่สามารถตรวจนับได้ เนื่องจากนำเงินในซองสีน้ำตาลออกมาก่อนและนำไปเก็บเอง ตลอดจนบางครั้งจะเป็นผู้ปิดตู้เซฟเอง โดยที่เงินจำนวนดังกล่าวตามที่รับไว้ นั้น เจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้เบียดเบียนไปใช้หาประโยชน์ส่วนตัว หรือนำไปหักล้างลูกหนี้เงินยืมเก่าตลอดระยะเวลา ๔ ปี แม้ภายหลังจะนำเงินมาคืนให้กับหน่วยงานราชการจนครบถ้วน

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ไล่ออกจากราชการ และดำเนินคดีตามกฎหมายอาญา

จากกรณีศึกษาข้างต้นจะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวข้องกับการเงินของหน่วยงาน อีกทั้ง ยังได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการเกี่ยวกับการกำกับดูแลเงินยืมทรงจ่าราชการ โดยต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการทุกขั้นตอนของเงินยืมหมุนเวียน การรับเงินคืนเงินยืมทรงจ่าราชการ และทำใบทวงหนี้ของลูกหนี้เงินยืมของบุคลากรในสังกัดด้วย จึงถือว่ามีหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติ การที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว อาศัยอำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยการเบียดเบียนเงินที่บุคลากรในสังกัดนำเงินยืมที่ค้างชำระมหาวิทยาลัย โดยนำมาเก็บไว้ที่ตนเอง ไม่นำส่งเงินให้กับมหาวิทยาลัยจึงถือว่าเป็นการเบียดบังไปหาประโยชน์ส่วนตัว ตามหนังสือสำนักเลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้วางแนวไว้ว่า การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปราณีอื่นใด ไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษเป็นปลดออกจากราชการ เห็นควรให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ เนื่องจากกรณีนี้ เจ้าหน้าที่ได้นำเงิน ที่ทุจริตมาคืนกับทางราชการจนครบจำนวนแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องตั้งกรรมการสอบความรับผิดชอบแต่อย่างใด ทั้งนี้ การทุจริตต่อหน้าที่ราชการถือว่าเป็นความผิดกฎหมายอาญา ในฐานะเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ ซึ่งจะต้องดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนด้วย

กรณีศึกษาที่ ๓

ข้อเท็จจริง นาง ณ เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี และในฐานะเจ้าหน้าที่การเงินมีหน้าที่ราชการโดยได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเงินสดทุกประเภท ออกใบเสร็จรับเงินของหน่วยงานที่สังกัด และนำส่งเงินให้กองคลัง สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปรากฏว่า ระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๕๑-๒๕๕๓ เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ได้รับเงินสดจากผู้รับบริการและออกใบเสร็จรับเงินดังกล่าวแล้ว ไม่นำเงินส่งเข้าบัญชีธนาคารเดินสะพัดของทางราชการให้ครบถ้วนตามใบเสร็จรับเงินที่ได้ออกไว้ โดยที่บันทึกรายละเอียดการรับเงินในสมุดเงินสดคงเหลือประจำวัน เจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้ทำให้เงินของราชการขาดหาย เป็นเงินจำนวน ๔,๘๕๑,๐๒๒ บาท พฤติการณ์เป็นการใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนโดยนำเงินของทางราชการไปใช้หาประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบ แม้ภายหลังจะได้นำเงินฝากเข้าบัญชีธนาคารเดินสะพัดของทางราชการ แต่ก็ไม่ครบถ้วนตามจำนวนที่มีการตรวจสอบในเบื้องต้น และใช้เวลานานพอสมควร การกระทำดังกล่าวทำให้เสียหายต่อทางราชการอย่างร้ายแรง

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ไล่ออกจากราชการ ดำเนินคดีตามกฎหมายอาญา และสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ดังกล่าว มีตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี ซึ่งมีหน้าที่ราชการโดยตรง และได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเงินสดทุกประเภท ออกใบเสร็จรับเงินของหน่วยงานที่สังกัด และนำส่งเงินให้กองคลัง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้วย การที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ได้รับเงินสดจากผู้รับบริการโดยมีการออกใบเสร็จเป็นหลักฐาน แต่ภายหลังไม่ได้ดำเนินการนำส่งเงินให้กับกองคลัง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น แต่กลับนำเงินดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว เป็นเหตุให้เงินของราชการ ขาดหาย เป็นเงินจำนวน ๔,๘๕๑,๐๒๒ บาท โดยข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ได้นำเงินมาคืนกับทางราชการจนครบจำนวนแล้วก็ตาม จากตรวจสอบเบื้องต้นก็ไม่สามารถยืนยันได้ว่า จำนวนเงินที่แท้จริงที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว กระทำการยกออกไปนั้น เป็นเงินจำนวนเท่าใด ซึ่งการนำเงินมาคืนกับทางราชการ ก็ไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษเป็นปลดออกจากราชการแต่อย่างใด ตามหนังสือสำนักเลขาธิการ สำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้วางแนวไว้ว่า การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปราณีอื่นใด ไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษเป็นปลดออกจากราชการ เห็นควรให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ เนื่องจากกรณีนี้ เจ้าหน้าที่ได้นำเงินที่ทุจริตมาคืนก็ตาม แต่เนื่องจากจะต้องมีการตรวจสอบจำนวนเงินที่ขาดไปโดยละเอียดเสียก่อน เพื่อให้ทราบถึงความเสียหายที่แท้จริง จึงเห็นควรให้มีการตั้งกรรมการสอบความรับผิดชอบด้วย ทั้งนี้ การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ถือเป็นความผิดกฎหมายอาญาในฐานเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ ซึ่งจะต้องดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนด้วย

กรณีศึกษาที่ ๔

ข้อเท็จจริง นางสาว ว เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี และในฐานะเจ้าหน้าที่การเงินมีหน้าที่ราชการโดยได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติเกี่ยวกับการรับและนำส่งเงินยืมตรงจ่าย ออกใบเสร็จ และการนำส่งเงินเป็นเงินรายได้ของทางราชการ ปรากฏว่า ในระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ เจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้ยกยอกเงินออกไปจากระบบของหน่วยงาน จากการตรวจสอบบัญชีเงินฝากของหน่วยงาน และลูกหนี้เงินยืมตรงจ่ายเงินหมุนเวียนของหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ได้รับเงินและออกใบรับคืนเงินยืม และต่อมาได้ทำการยกเลิกการออกใบรับคืนเงินยืม และปรับเปลี่ยนข้อมูลในระบบ โดยทำการปรับเปลี่ยนแก้ไขสถานะของการรับเงิน เพื่อไม่ให้ปรากฏหลักฐานการรับเงินสด และไม่ต้องนำเงินที่ได้รับไว้นำเข้าระบบทางราชการของหน่วยงานตามระเบียบของทางราชการ นอกจากนี้ ยังมีพฤติการณ์การรับและนำส่งเงิน โดยได้รับเงินสดเป็นรายได้อื่นๆ ของหน่วยงาน โดยมีการออกใบเสร็จรับเงินของหน่วยงาน เพื่อเป็นหลักฐานให้กับผู้รับบริการ แต่มิได้นำเงินดังกล่าว นำส่งเป็นเงินรายได้หน่วยงาน รวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๖๗๔,๗๒๒ บาท

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ไล่ออกจากราชการ และดำเนินคดีตามกฎหมายอาญา

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ดังกล่าว มีตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี ซึ่งมีหน้าที่ราชการโดยตรง และได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติเกี่ยวกับการรับและนำส่งเงินยืมตรงจ่าย ออกใบเสร็จ และการนำส่งเงินเป็นเงินรายได้ของทางราชการ โดยได้รับเงินและออกใบรับคืนเงินยืม และทำการยกเลิกการออกใบรับคืนเงินยืม และปรับเปลี่ยนข้อมูลในระบบ เพื่อไม่ให้ปรากฏหลักฐาน การรับเงินสด และไม่ต้องนำเงินที่ได้รับไว้มาชำระระบบทางราชการ และเมื่อรับคืนเงินยืมแล้ว ไม่ดำเนินการนำส่งเข้าเป็นเงินรายได้มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เจ้าหน้าที่ ดังกล่าว ได้ปรับเปลี่ยนข้อมูลในระบบการเงิน เพื่อเป็นการปกปิดการกระทำความผิดของตน เป็นเหตุให้ไม่ต้องนำส่งเงินเป็นเงินรายได้หน่วยงาน และมหาวิทยาลัย เป็นพฤติกรรมที่เป็นความผิด ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งจากการสอบสวนรับฟังได้ว่า เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ได้นำเงินที่ทุจริตมาคืน จนครบจำนวนแล้ว ตามหนังสือสำนักเลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรีที่ นร ๐๒๐๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้วางแนวไว้ว่า การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปรานีอื่นใด ไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษเป็นปลดออกจากราชการ เห็นควรให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ทั้งนี้ การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ถือเป็นความผิดกฎหมายอาญาในฐานะเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ ซึ่งจะต้องดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนด้วย

กรณีศึกษาที่ ๕

ข้อเท็จจริง นาย ช เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ และในฐานะหัวหน้าหน่วยพัสดุ ขณะเกิดเหตุ นาย ช ได้ตกลงจำหน่ายพัสดุเพิ่มประวัติผู้ป่วยและฟิล์มเอกซเรย์เก่าของปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔ ที่เก็บรักษาไว้ในห้องประชุมโรงเรียนฟิสิกส์การแพทย์ให้แก่บุคคลภายนอก โดยที่ทรัพย์สินดังกล่าว ยังไม่ได้มีการดำเนินการจำหน่ายตามระเบียบของทางราชการ และได้อนุญาต ให้บุคคลภายนอกขนย้ายทรัพย์สินดังกล่าวออกจากมหาวิทยาลัย โดยไม่ได้ดำเนินการตาม กระบวนการที่ถูกต้อง นอกจากนี้ นาย ช ได้ปิดเบือนจำนวนน้ำหนักพัสดุและราคาที่ได้จากการ จำหน่าย พฤติการณ์ดังกล่าว ทำให้มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ไล่ออกจากราชการ และดำเนินคดีตามกฎหมายอาญา

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ดังกล่าว มีตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ ประกอบ กับเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยพัสดุอีกตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งนาย ช มีหน้าที่ราชการ โดยตรงในการดำเนินการดังกล่าว ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ ซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งมาเป็น เวลานาน ย่อมจะต้องทราบถึงกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการดำเนินการ เกี่ยวกับพัสดุเป็นอย่างดี โดยการที่จะจำหน่ายพัสดุได้จะต้องดำเนินการตั้งคณะกรรมการสอบ ข้อเท็จจริงเพื่อให้มีการอนุมัติให้มีการจำหน่ายพัสดุเสียก่อน แต่การที่นาย ช ได้ตกลงจำหน่ายเพิ่ม ประวัติผู้ป่วย และฟิล์มเอกซเรย์เก่าของปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔ โดยไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบ แบบแผน ของทางราชการ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า แพ้มประวัติผู้ป่วยที่มีการจำหน่ายและขนย้าย

เป็นแฟ้มที่ใช้สำหรับรวบรวมประวัติและรายละเอียดการรักษาผู้ป่วย ซึ่งฟิล์มเอกซเรย์ที่อยู่ในแฟ้มมีความจำเป็นต่อการวินิจฉัยโรคของแพทย์ เมื่อเกิดการสูญหายอาจส่งผลกระทบต่อการรักษาผู้ป่วย และอาจส่งผลให้เกิดความสูญเสียต่อสุขภาพและชีวิตของผู้ป่วยที่ไม่มีข้อมูลประกอบการรักษา ส่วนฟิล์มเอกซเรย์เก่าที่ได้จำหน่ายเป็นฟิล์มที่ใช้เป็นกรณีศึกษาเพื่อประกอบการเรียนการสอนของนักศึกษาแพทย์ โดยอาการป่วยบางกรณีปรากฏในฟิล์มเป็นกรณีศึกษาที่หายากไม่สามารถหาฟิล์มเอกซเรย์กรณีอื่นมาทดแทนได้ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการเป็นอย่างมาก แม้หลังจากที่มีการจำหน่ายจะได้มีการนำส่งเงินจากการจำหน่ายก็ตาม ก็เป็นจำนวนเล็กน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนเงินที่ได้รับแล้ว ถือว่าเป็นความเสียหายที่ไม่อาจประเมินค่าได้ ประกอบกับในชั้นสอบสวน ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าจำนวนทรัพย์สินที่นาย ช ได้จำหน่ายไป จึงไม่สามารถพิสูจน์ถึงจำนวนความเสียหายที่แท้จริงได้ พฤติการณ์ของนาย ส ที่จำหน่ายพัสดุโดยไม่ดำเนินการตามระเบียบ แบบแผนของทางราชการ จึงเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อใหตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

กรณีศึกษาที่ ๖

ข้อเท็จจริง นาง ล เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการขายทอดตลาดพัสดุ และได้รับมอบหมายให้มีอำนาจในการรับเงินจากผู้ชนะการประมูลการขายทอดตลาดแต่ละรายการ และนำส่งเงินให้แก่เจ้าหน้าที่การเงิน ในการขายทอดตลาดพัสดุ ประจำปี ๒๕๖๐ มีการขายทอดตลาด จำนวน ๔๘ ครั้ง นาง ล ได้ปลอมแปลงใบเสร็จรับเงินโดยวิธีสำเนาและแก้ไขรายละเอียดในใบเสร็จ จำนวน ๒๖ ครั้ง และมีการนำส่งเงินน้อยกว่าราคาที่ขายได้จริง จำนวน ๙ ครั้ง และไม่นำส่งเงิน จำนวน ๑๗ ครั้ง เป็นเงินจำนวน ๓๓๗,๔๖๕ บาท ซึ่งนาง ล ให้การรับสารภาพว่าได้กระทำการยกยอกเงินจำนวนดังกล่าวจริง เนื่องจากมีความจำเป็นจากปัญหาด้านการเงินภายในครอบครัว ทำให้ตนได้รับความเดือดร้อนและไม่มีทางจะหารายได้อื่นหรือแก้ปัญหาทางอื่นได้ พฤติการณ์ของนาง ล ถือเป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนของทางราชการ เป็นการแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้แก่ตนเองและผู้อื่น

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ไล่ออกจากราชการ และดำเนินคดีตามกฎหมายอาญา

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ดังกล่าว มีตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการขายทอดตลาดพัสดุ ซึ่งถือได้ว่ามีหน้าที่ราชการโดยตรงในการดำเนินการขายทอดตลาดดังกล่าว การที่นาง ล อาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ในตำแหน่งโดยการปลอมแปลงใบเสร็จรับเงินโดยวิธีการสำเนาแก้ไขรายละเอียดต่างๆ ในใบเสร็จ จำนวน ๒๖ ครั้ง และมีการนำส่งเงินน้อยกว่าราคาที่ขายได้จริง จำนวน ๙ ครั้ง และไม่นำส่งเงิน จำนวน ๑๗ ครั้ง รวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๓๓๗,๔๖๕ บาท การที่นาง ล ได้ปลอมแปลงหลักฐานการรับเงิน และนำส่งเงินเข้าเป็นรายได้มหาวิทยาลัยขอนแก่นน้อยกว่าความเป็นจริง การกระทำความผิดดังกล่าว เป็นการปลอมแปลงเอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารราชการ อีกทั้งเป็นการแสดง

ข้อความอันเป็นเท็จเพื่อให้เจ้าหน้าที่การเงินนำส่งเงินตามหลักฐานที่ตนได้แจ้งไว้ และการปลอมแปลงดังกล่าว ทำให้นาง ล ได้ไปซึ่งเงินอันเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการขายทอดตลาด เป็นพฤติกรรมที่เป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ จากการสอบสวนรับฟังได้ว่า เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ได้นำเงินที่ทุจริตมาคืนจนครบจำนวนแล้ว ตามหนังสือสำนักเลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรีที่ นร ๐๒๐๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้วางแนวไว้ว่า การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปราณีอื่นใดไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษเป็นปลดออกจากราชการ เห็นควรให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ทั้งนี้ การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ถือเป็นความผิดกฎหมายอาญาในฐานะเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์สินซึ่งจะต้องดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนด้วย

มาตรา ๓๙ วรรคสี่ วางหลักไว้ว่า “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ”

ระเบียบ แบบแผนของทางราชการของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการที่ข้าราชการพึงต้องปฏิบัติ หมายถึงเฉพาะระเบียบแบบแผนของทางราชการเท่านั้น หากไม่ใช่ระเบียบแบบแผนของทางราชการ การไม่ถือปฏิบัติตาม ไม่ถือเป็นความผิดตามมาตรา นี้ นอกจากนี้ การจะต้องมีหน้าที่ราชการต้องปฏิบัติด้วย จึงจำเป็นความผิดตามมาตรา นี้

ระเบียบแบบแผนของทางราชการที่พึงยึดถือปฏิบัติ เช่น แบบแผนการเสนองานต่อผู้บังคับบัญชา ระเบียบเกี่ยวกับการแต่งกาย ระเบียบการหยุดราชการ ระเบียบเกี่ยวกับการลงชื่อมาปฏิบัติราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการที่กำหนดเป็นแนวปฏิบัติ เป็นต้น ทั้งนี้ ระเบียบ แบบแผนของทางราชการเช่นนี้ ไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเสมอไป อาจเป็นแบบแผนหรือแนวปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับถือปฏิบัติต่อๆ กันมาในหน่วยงานก็ได้

กรณี : การไม่ส่งผลการเรียนนักศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาง ง เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งอาจารย์ ในฐานะที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร และเป็นผู้รับผิดชอบการสอนนักศึกษาระดับปริญญาตรีของคณะ ในภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๕๐ จำนวน ๒ รายวิชา โดยมีพฤติกรรมไม่ส่งผลการเรียนในรายวิชาทั้งสองตามที่กำหนดไว้ในปฏิทินการสอบไล่ประจำภาคปลายปีการศึกษา ๒๕๕๐ เป็นการไม่ปฏิบัติตามประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ ๓๒๑/๒๕๔๙) เรื่อง หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการส่งผลการเรียน ฉบับลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๙ ซึ่งคณะได้มีการติดตามทวงถามให้ส่งผลการเรียนอยู่หลายครั้ง แต่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ไม่ได้ชี้แจงปัญหาหรือเหตุขัดข้องให้คณะทราบ

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ภาคทัณฑ์

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยได้ออกประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การส่งผลการเรียนโดยให้บุคลากรยึดถือปฏิบัติเพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพเป็นไปตามกำหนดแผนการศึกษา การที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ส่งผลการเรียนของนักศึกษาที่รับผิดชอบล่าช้า ย่อมเป็นผลให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารงานของคณะ โดยทำให้การรับรองผลการเรียนของนักศึกษาล่าช้า ซึ่งอาจส่งผลให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาช้าเกินกว่ากำหนดเวลาได้ พฤติกรรมดังกล่าว ถือว่าเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ในชั้นสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่เคยกระทำผิดทางวินัยมาก่อน จึงได้ลงโทษภาคทัณฑ์ ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผน ของทางราชการ

กรณี : การไม่ลงเวลาการปฏิบัติราชการ

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย พ เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งอาจารย์ ไม่ลงเวลาปฏิบัติราชการในบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการ (พนักงานสายผู้สอน) ตามประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ ๕๘/๒๕๔๘) เรื่อง การลงเวลาปฏิบัติราชการของบุคลากรสายผู้สอน ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ ที่กำหนดให้บุคลากรสายผู้สอนต้องลงเวลาปฏิบัติราชการ คือ ๑) ลงเวลาเข้าปฏิบัติราชการ ภายในเวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา และ ๒) ลงเวลาเลิกปฏิบัติราชการ เวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา โดยเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ไม่ลงเวลาปฏิบัติราชการในบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ เป็นจำนวน ๘๒ วัน

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ภาคทัณฑ์

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยได้ออกประกาศเกี่ยวกับการลงเวลาปฏิบัติราชการสำหรับบุคลากรสายผู้สอนเพื่อให้ยึดถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งทุกคนจะต้องมาลงเวลาปฏิบัติราชการและเลิกปฏิบัติราชการในทุกๆ วัน การที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ไม่ลงเวลาการปฏิบัติราชการติดต่อกันเป็นเวลากว่า ๘๒ วัน ในชั้นสอบสวนรับฟังได้ว่า เจ้าหน้าที่ได้มาปฏิบัติราชการ โดยทำการสอนตามภาระงานที่ได้รับ เพียงแต่ไม่ได้มาลงเวลาปฏิบัติงานเท่านั้น และไม่ได้ส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสียหายต่อการบริหารงานของคณะแต่อย่างใด การกระทำของเจ้าหน้าที่นี้ ถือว่าเป็นถือว่าเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่เคยกระทำผิดทางวินัยมาก่อน จึงได้ลงโทษภาคทัณฑ์ ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ

กรณี : การไปช่วยราชการในหน่วยงานอื่น

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย ส เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งอาจารย์ เมื่อเดือน พฤษภาคม ๒๕๕๔ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้อนุมัติให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ไปช่วยราชการในตำแหน่งคณบดีของคณะหนึ่งในสถาบันการศึกษาหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ เมื่อครบกำหนดเวลาการอนุมัติไปช่วยราชการ ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ยังคงปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งคณบดีเรื่อยมา โดยเข้าร่วมประชุมสภามหาวิทยาลัยของสถาบันการศึกษา ในฐานะกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประเภทตัวแทนจากผู้บริหาร ในระหว่างปี ๒๕๕๕-๒๕๕๖ ซึ่งเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาให้ไปช่วยราชการ เป็นระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ได้รับอนุมัติให้ลาปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ นับตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ พฤติกรรมดังกล่าว ถือเป็นการไม่ปฏิบัติตามนัยข้อ ๓ แห่งระเบียบ ก.พ.อ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการให้ข้าราชการในสถาบันอุดมศึกษาลาหยุดราชการเพื่อประโยชน์ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๖ การที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ไปปฏิบัติราชการและเข้าร่วมประชุมสภามหาวิทยาลัยสถาบันอุดมศึกษา ในฐานะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ไม่ได้อนุมัติให้ขยายเวลาไปช่วยราชการ จึงเป็นการไม่ถือปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนของทางราชการ

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ภาคทัณฑ์

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้รับอนุมัติให้ไปช่วยราชการที่หน่วยงานอื่นโดยมีกำหนดระยะเวลา เมื่อสิ้นสุดกำหนดเวลา จะต้องกลับมารายงานตัวและปฏิบัติราชการที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ภายหลังเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ได้รับอนุมัติให้ลาปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ ในขณะที่เดียวกันเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ยังคงปฏิบัติงานที่หน่วยงานอื่นเรื่อยมา ปรากฏได้จากหลักฐานการเข้าร่วมประชุมกรรมการสภาของสถาบัน พฤติกรรมดังกล่าว ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อีกทั้ง การเข้าร่วมประชุมสถาบันฯ ยังเป็นการปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของการลาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการด้วย ซึ่งข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พฤติกรรมดังกล่าว ไม่ได้ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย เพียงแต่เป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ไม่เคยกระทำความผิดทางวินัยมาก่อน จึงได้ลงโทษภาคทัณฑ์ ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน ของทางราชการ

กรณี : การเบิกจ่ายไม่ถูกต้องตามระเบียบ

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นางเอ เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป มีพฤติการณ์ กล่าวคือ ได้จัดซื้อวัสดุขี้เลื่อยใช้รองนอนสัตว์ทดลองจากร้านค้าแห่งหนึ่ง โดยให้นายบี เจ้าหน้าที่อีกคน ในหน่วยงานไปรับวัสดุโดยทางร้านได้ออกหลักฐานการรับเงินไว้ และได้มอบให้เจ้าหน้าที่ใช้เพื่อประกอบการขออนุมัติเบิกจ่ายค่าวัสดุ ปรากฏว่า นางเอ เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ได้ขออนุมัติเบิกจ่าย โดยจัดทำหลักฐานขึ้นใหม่ เป็นบิลเงินสดจากร้านค้าอื่น ที่ไม่ได้จัดซื้อวัสดุจริง และเพิ่มรายการจ่าย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงให้กับนายบี เจ้าหน้าที่ ในอัตราเที่ยวละ ๓๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขออนุมัติ เบิกค่าน้ำมันรถยนต์และค่าวัสดุรองนอนสัตว์ทดลอง ซึ่งรายการจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงของนายบี เจ้าหน้าที่ จะได้มีการรายงานและได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาแล้วก็ตาม

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไข เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ภาคทัณฑ์

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า นาง เอ เจ้าหน้าที่ ได้ทำหลักฐานบิลเงินสดค่าวัสดุใช้รองนอนสัตว์ทดลองขึ้นใหม่ โดยมีการเพิ่มรายการจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเข้าไปในบิลเงินสด เพื่อใช้เป็นค่าตอบแทนที่นาย บ นารถส่วนตัวไปรับของที่ร้านค้า จากการสอบสวน ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เหตุที่ไม่ได้ใช้รถของหน่วยงาน เนื่องจากหน่วยงานไม่มีรถที่เหมาะสมกับการขนส่งของเป็นจำนวนมาก ประกอบกับนาย บี มีรถยนต์ส่วนตัวซึ่งเป็นรถยนต์ประเภทกระบะที่สามารถขนของได้เป็นจำนวนมาก เพื่อให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติงาน โดยการกระทำดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาแล้ว และไม่ปรากฏว่า ทางราชการไม่ได้รับความเสียหายแต่อย่างใด การกระทำของเจ้าหน้าที่นี้ ถือว่าเป็นถือว่าเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่เคยกระทำผิดทางวินัยมาก่อน จึงได้ลงโทษภาคทัณฑ์ ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน ของทางราชการ

กรณี : การไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย ว เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งอาจารย์ ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการจัดซื้อพัสดุ ในฐานะที่เป็นกรรมการโครงการพิเศษผลิตบัณฑิตหลักสูตร ภาคสมทบ ปีการศึกษา ๒๕๔๗ ระหว่างวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ แต่ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุในเรื่องการดำเนินการจัดซื้อ จัดหาพัสดุ และการตรวจรับพัสดุ ตามที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ดังกล่าว จนเป็นเหตุให้การดำเนินการล่าช้า

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างไม่มีร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ลดขั้นเงินเดือน

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า แม้ว่านาย ว เจ้าหน้าที่ จะมีได้มีตำแหน่งหน้าที่ในการดำเนินการจัดซื้อวัสดุ และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ เมื่อได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้รับผิดชอบดังกล่าว จึงถือว่ามีหน้าที่ราชการจะต้องปฏิบัติแล้ว การที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ จนเกิดความล่าช้าในการเบิกจ่าย เมื่อการกระทำดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ ถือว่าเป็นความผิดทางวินัย ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ

กรณี : การเก็บค่าเช่าจากที่พักอาศัยของมหาวิทยาลัย

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาง ฉ เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งผู้ช่วยพยาบาล มีพฤติการณ์ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ ดังกล่าวได้รับสิทธิในการพักอาศัยในบ้านพักของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยไม่ถือปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ ๒๔๘/๒๕๒๖) ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๖ เรื่อง ที่พักอาศัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยฝ่าฝืนประกาศมหาวิทยาลัยดังกล่าว โดยการใช้ที่พักของมหาวิทยาลัยหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง โดยการให้เช่าหรือแบ่งส่วนให้เช่า อันเป็นการจัดหาประโยชน์โดยแบ่งพื้นที่ให้บุคคลภายนอกเช่าขายของอาหารประเภทไก่ย่าง ส้มตำ โดยได้รับค่าตอบแทนจากการให้เช่าขายพื้นที่ เป็นรายเดือนๆ ละ ๒,๐๐๐ บาท เป็นเวลาหนึ่งเดือนเศษ

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างไม่มีร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ตัดเงินเดือน ร้อยละ ๕ มีกำหนด ๑ เดือน

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยได้ออกระเบียบ เรื่อง ที่พักอาศัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อให้บุคลากรที่อาศัยในบ้านพักของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ยึดถือปฏิบัติให้เป็นไปด้วยความสงบ เรียบร้อย โดยมีวัตถุประสงค์สำหรับพักอาศัยเท่านั้น การที่นาง ฉ ได้หาประโยชน์ส่วนตนจากพื้นที่ดังกล่าว โดยการให้บุคคลภายนอกเช่าพื้นที่ขายของโดยได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินจำนวนหนึ่งถือว่าเป็นการฝ่าฝืนต่อระเบียบดังกล่าว เป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้ และผิดจากวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้ใช้สำหรับพักอาศัยเท่านั้น ถือว่าความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบแบบแผนของทางราชการ และข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้บังคับบัญชาได้ตักเตือนมิให้บุคคลดังกล่าวกระทำการเช่นนี้ แต่บุคคลดังกล่าวกลับละเลย

เพิกเฉยต่อการตัดเงินเดือนของผู้บังคับบัญชา เพื่อมิให้กระทำความผิดลักษณะเดียวกันนี้อีก กรณีนี้จึง
ลงโทษตัดเงินเดือน ร้อยละ ๕ มีกำหนด ๑ เดือน

กรณี : การลาศึกษา

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย ก เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งอาจารย์ สังกัดคณะหนึ่ง ได้รับอนุมัติให้เดินทางไป
ศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ณ ต่างประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๔๓ ถึงวันที่ ๒ กรกฎาคม
๒๕๔๖ โดยเป็นการเดินทางไปล่วงหน้าก่อนที่จะได้รับอนุมัติจาก ก.พ. ซึ่ง ก.พ. ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า
ข้าราชการซึ่งกลับจากการศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ จะต้องปฏิบัติราชการครบ ๑ ปี
ก่อน จึงจะพิจารณาให้ไปศึกษา หรือฝึกอบรมใหม่ได้ ต่อมากรณีผ่อนผันหากเข้าหลักเกณฑ์ข้อใดข้อ
หนึ่ง คือ ๑) การไปศึกษาฝึกอบรมในครั้งที่แล้ว ไม่ถึงหนึ่งปี ๒) การขอลาไปศึกษา ฝึกอบรม ครั้งใหม่
มีระยะเวลาไม่เกิน ๖ เดือน หรือ ๓) การไปศึกษาอบรมครั้งใหม่ได้รับทุนจากรัฐบาลต่างประเทศ หรือ
ทุนองค์การระหว่างประเทศ หรือทุนองค์การมูลนิธิต่างประเทศ

เนื่องจาก ก.พ. พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีนี้ไม่เข้าหลักเกณฑ์ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ดังกล่าวเคย
ได้รับทุนรัฐบาลไปศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๔๐
และได้กลับเข้าปฏิบัติราชการ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ซึ่งระยะเวลาที่กลับเข้าปฏิบัติราชการ
จนถึงวันที่ไปศึกษาครั้งใหม่ คือ วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๔๓ ซึ่งข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ปฏิบัติราชการ
ไม่ครบ ๑ ปี ตามหลักเกณฑ์ และการขออนุมัติครั้งใหม่นี้ใช้เวลา ๓ ปี ๖ เดือน ก.พ. ไม่อาจเห็นชอบ
ให้ไปศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๔๓ ตามที่ขอได้ และเห็นควรให้เจ้าหน้าที่
ดังกล่าว ปฏิบัติราชการให้ครบ ๑ ปี ก่อน จึงสามารถจะลาศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกต่อไป และ
มีมติให้ไปศึกษา ฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ทำให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าว
ต้องเดินทางกลับประเทศไทยเพื่อเข้าปฏิบัติราชการโดยเร็ว และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แจ้งมติ
ก.พ. ให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวรับทราบภายหลังเดินทางไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ เป็นเวลา ๑ เดือน
แล้ว แต่บุคคลดังกล่าว ยืนยันไม่เดินทางกลับประเทศไทยตามมติ ก.พ. แต่อย่างใด

ต่อมามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ทำหนังสือถึง ก.พ. เพื่อขอยกเว้นคุณสมบัติเฉพาะรายให้กับ
บุคคลดังกล่าวเป็นกรณีพิเศษ เพื่อประกอบกรณอนุมัติให้ไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ ซึ่ง ก.พ.
พิจารณาเห็นว่า ตามระเบียบว่าด้วย การให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ
พ.ศ. ๒๕๑๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๕ กำหนดไว้ว่า เจ้ากระทรวงจะต้องทำความตกลงกับ ก.พ. ก่อน
จึงจะอนุมัติให้ลาศึกษาต่อได้ แต่บุคคลดังกล่าว ได้เดินทางไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ก่อนแล้ว
และยังคงศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษาและเดินทางกลับประเทศไทย เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๗
โดยกลับเข้าปฏิบัติราชการตามปกติ

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ
แบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสี่
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไข
เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ตัดเงินเดือน ร้อยละ ๕ มีกำหนด ๒ เดือน

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ก.พ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของบุคคลที่จะลาศึกษา จะต้องปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า ๑ ปี จึงจะสามารถลาศึกษาต่อได้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ยังปฏิบัติราชการไม่ครบกำหนดเวลา แต่ได้ขออนุมัติเพื่อลาศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ต่างประเทศ ซึ่ง ก.พ. และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แจ้งผลการอนุมัติให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวทราบ ภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ได้เดินทางไปศึกษาต่อ เป็นเวลา ๑ เดือนแล้ว โดยเจ้าหน้าที่ยืนยันไม่เดินทาง กลับประเทศไทยโดยยังคงศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศต่อไป ซึ่งในภายหลังมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ ดำเนินการขออนุมัติลาศึกษาต่อให้อีกครั้ง และได้รับอนุมัติในภายหลัง ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ได้เพียรพยายามโดยใช้ความวิริยะอุตสาหะจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก และกลับมาปฏิบัติราชการที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น การกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่า การลาศึกษาของเจ้าหน้าที่ส่งผลกระทบต่อหรือเกิดความเสียหายต่อทางราชการแต่อย่างใด แต่เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในทางปฏิบัติที่บุคคลจะเดินทางไปศึกษาต่อได้ ควรจะได้รับอนุมัติให้ลาศึกษาเสียก่อน จึงจะเดินทางไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศได้ การกระทำดังกล่าว จึงเป็นเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ แบบแผนที่ทางราชการกำหนดไว้

กรณี : การไปยื่นข้อเสนอรับงานโครงการวิจัย และทำสัญญาจ้างที่ปรึกษาโดยไม่มีอำนาจกรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย ส เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งนักวิจัย ได้ไปยื่นข้อเสนอรับงานโครงการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการจากหน่วยงานนอกมหาวิทยาลัยขอนแก่น นาย ส ได้ติดต่อประสานงานจนกระทั่ง ได้ดำเนินการยื่นใบเสนอราคาซึ่งเป็นการเสนอราคาในนามของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยยังไม่ได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินการ ต่อมาเมื่อได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ดำเนินการจัดทำโครงการฯ นาย ส ได้เข้าทำสัญญาจ้างที่ปรึกษาโครงการดังกล่าว โดยเป็นการกระทำในนามของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยไม่มีอำนาจ เพราะยังไม่ได้รับมอบอำนาจจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น และหลังจากที่ดำเนินการแล้วเสร็จ นาย ส จึงได้ดำเนินการเพื่อให้มหาวิทยาลัยขอนแก่น มอบอำนาจให้ยื่นข้อเสนอโครงการและลงนามในสัญญา

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ภาคทัณฑ์

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า แม้นาย ส จะมีตำแหน่งนักวิจัย ซึ่งมีหน้าที่ในการทำวิจัยด้านต่างๆ ให้บริการทางวิชาการกับหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยขอนแก่น การที่นาย ส ได้ไปยื่นข้อเสนอรับงานโครงการฯ และการลงนามในสัญญาจ้างที่ปรึกษาเป็นการกระทำอันเป็นการก่อกวนสัมพันธ์ขึ้นระหว่างหน่วยงานภายนอก อีกทั้ง ยังเป็นการกระทำในนามของมหาวิทยาลัยขอนแก่น มิใช่เป็นการกระทำในฐานะส่วนตัว การที่นาย ส ไปกระทำการใดๆ ที่มีผลผูกพันต่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น และหน่วยงานภายนอกได้นั้น ก่อนที่นาย ส จะไปกระทำการ

ใดๆ ที่อาจมีผลผูกพันต่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่นาย ส ปฏิบัติงานอยู่จะต้องได้รับมอบหมาย หรือได้รับมอบอำนาจจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น เสียก่อนที่จะไปกระทำการ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นาย ส ได้ดำเนินการขอมอบอำนาจภายหลังจากที่มีการเข้าทำสัญญาแล้ว จึงถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจ เป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนของทางราชการ กรณีนี้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ไม่เคยกระทำผิดทางวินัยมาก่อน จึงได้ลงโทษภาคทัณฑ์ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบ แบบแผน ของทางราชการ

กรณี : การรายงานเท็จ

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นางสาว ร เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ ได้ปลอมแปลงลายมือชื่ออื่นในเอกสารสำหรับใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างและอนุมัติเบิกจ่ายเงินอันเป็นเท็จในการจัดซื้อจัดจ้างด้านพัสดุ มีรายละเอียด กล่าวคือ ๑) ปลอมแปลงลายมือชื่อของกรรมการตรวจรับพัสดุในใบตรวจรับพัสดุ ฉบับลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๗ จำนวน ๒ รายการ จำนวนเงินทั้งสิ้น ๓๐,๐๐๐ บาท ๒) ปลอมแปลงลายมือชื่อผู้รับเหมาทำสิ่งของ ซึ่งเป็นค่าขนย้ายวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการจัดสัมมนา ค่าจ้างเหมาออกแบบหรือพิมพ์ป้ายโปสเตอร์ และค่าจ้างออกแบบ จัดทำบล็อกตรายาง จำนวนเงินทั้งสิ้น ๖๑,๗๑๐ บาท ๓) ปลอมแปลงลายมือชื่อผู้รับจ้าง ในการจ้างเหมาถ่ายเอกสารและจัดพิมพ์สติ๊กเกอร์ปิดซองจดหมาย จำนวนเงินทั้งสิ้น ๓๐,๐๐๐ บาท

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคสี่ ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา ๔๐ วรรคแรก และฐานไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ตัดเงินเดือน ร้อยละ ๕ มีกำหนด ๑ เดือน

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า นางสาว ร เจ้าหน้าที่ ฐานฐานะเจ้าหน้าที่พัสดุ ซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงการอนุมัติเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ มีพฤติการณ์ในการปลอมแปลงเอกสารหลักฐานในการจัดซื้อจัดจ้างและอนุมัติเบิกจ่ายเงินอันเป็นเท็จ โดยมีการปลอมแปลงลายมือชื่อผู้รับจ้าง ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การกระทำดังกล่าว มีมูลเหตุชกแจงใจในการดำเนินการเพื่อให้โครงการที่ตนได้รับผิดชอบหรือได้รับมอบหมายให้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง และสามารถเบิกจ่ายเงินงบประมาณและหักล้างเงินยืมโดยตรงจ่ายที่ตนเองเป็นผู้รับผิดชอบแล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา ถือได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบของทางราชการ เป็นการรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา และไม่รักษาชื่อเสียง เกียรติศักดิ์ของตนมิให้เสื่อมเสีย ทั้งนี้ จากการตรวจสอบข้อมูลไม่ปรากฏว่า นางสาว ร เจ้าหน้าที่ ได้กระทำการใดๆ อันเป็นการกระทำโดยมีเจตนาเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์อันมิควรได้อันเป็นการทุจริตต่อทางราชการ หรือทำให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้รับความเสียหายแต่อย่างใด

มาตรา ๓๙ วรรคห้า วางหลักไว้ว่า “การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจ หรือประมาท เลินเล่อไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบาย ของทางราชการ หรือขาดการเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ อันเป็นเหตุให้ เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อนี้ จะต้องเป็นเรื่องในหน้าที่ราชการ จึงจะเป็น ความผิดทางวินัยตามมาตรานี้ การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจ มีความหมายทำนองเดียวกับการกระทำโดยเจตนา กล่าวคือ เป็นการกระทำโดยผู้กระทำรู้สำนึกในการกระทำและประสงค์ต่อ ผลหรือยอมเสี่ยงเห็นผลของการกระทำนั้น

เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่ได้ให้คำจำกัดความไว้ จึงต้องหาความหาความหมายโดยทั่วไปมาเทียบเคียง เป็นแนวทาง

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้ความหมายของคำว่า “ประมาท” และ “เลินเล่อ” ไว้ ดังนี้

“ประมาท” หมายความว่า ขาดความรอบคอบ ขาดความระมัดระวัง

“เลินเล่อ” หมายความว่า ขาดความระมัดระวังหรือไม่รอบคอบในสิ่งที่ควรจะทำ

ฉะนั้น คำว่า “ประมาทเลินเล่อ” จึงหมายความว่า ขาดความระมัดระวัง ไม่รอบคอบในสิ่ง ที่ควรทำ

ตามประมวลกฎหมายอาญา ได้ให้ความหมายของการกระทำโดยประมาทไว้ในมาตรา ๕๙ วรรคสี่ ว่า

“การกระทำโดยประมาท” ได้แก่ กระทำผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจาก ความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้น จักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความ ระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอให้”

คำว่า “วิสัย” หมายถึง ลักษณะที่เป็นอยู่ของบุคคลผู้กระทำ หรือสภาพภายในตัวของ ผู้กระทำ เช่น เป็นผู้ใหญ่ เป็นเด็ก เป็นคนพิการ เป็นผู้บกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ

คำว่า “พฤติการณ์” หมายถึง ข้อเท็จจริงประกอบการกระทำ หรือเหตุภายนอกตัวผู้กระทำ เช่น ในการขับรถยนต์ ได้แก่ สภาพรถ ถนน แสงสว่าง ความพลุกพล่านของการจราจร เป็นต้น

ดังนั้น การกระทำโดยประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญาจึงเป็นการกระทำโดยไม่เจตนา แต่ปราศจากความระมัดระวัง หรือระมัดระวังไม่เพียงพอตามวิสัยและพฤติการณ์ ซึ่งบุคคลผู้อยู่ใน ภาวะเช่นนั้นพึงใช้ความระมัดระวังได้

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด มาตรา ๔๒๐ บัญญัติว่า

“ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

นอกจากนี้ ยังมีความหมายกว้างกว่านั้น คือ แม้การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือมติคณะรัฐมนตรี จะไม่ได้มุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ หรือไม่อาจสังเกตเห็นผลของการกระทำว่าจะเสียหายต่อราชการก็ตาม ถ้ากระทำโดยรู้สำนึกในการกระทำ ก็ถือว่าได้ก่อเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้ว

การพิจารณาความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงเพียงใด จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นเรื่องๆ ไป ซึ่งความเสียหายอาจเป็นความเสียหายในทางทรัพย์สิน ซึ่งสามารถคำนวณออกมาเป็นจำนวนเงินได้ หรืออาจเป็นความเสียหายต่อภาพลักษณ์ชื่อเสียงของทางราชการ หรือเสียหายในด้านความเชื่อถือที่ประชาชนมีต่อทางราชการก็ได้

กรณี : ทำข้อสอบสูญหาย และจัดติวเนื้อหาก่อนสอบ

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย พ เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งอาจารย์ ได้ทำข้อสอบบางส่วนของชุดข้อสอบของคณะซึ่งเป็นส่วนของข้อสอบอัตรีย์สูญหาย ขณะที่ต้องการแก้ไขข้อสอบให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องจากการที่ผู้ประสานงานรายวิชาส่งมอบให้แก่ไขปรับปรุง

นอกจากนี้ ได้มีการจัดกิจกรรมติวเทคนิคในการตอบข้อสอบให้กับนักศึกษากลุ่มที่ตนเองรับผิดชอบสอนก่อนที่จะมีการสอบปลายภาค ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับที่อาจารย์ท่านนี้ได้เห็นชุดข้อสอบที่กำลังจะสอบของวิชานี้ก่อนแล้วเป็นเวลา ๑ เดือนก่อนสอบปลายภาค

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยการเอาใจใส่ และระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ ด้วยการประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๓๙ วรรคห้า และฐานไม่รักษาชื่อเสียง และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ตัดเงินเดือน ร้อยละ ๕ มีกำหนด ๓ เดือน

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่ นาย พ เจ้าหน้าที่ ได้ทำข้อสอบบางส่วนของคณะสูญหาย ในระหว่างที่จะต้องมีการดำเนินการแก้ไขข้อสอบให้มีความสมบูรณ์ พฤติกรรมดังกล่าว ถือว่าเป็นการกระทำที่ประมาทเลินเล่อเป็นอย่างมาก ซึ่งโดยวิสัยและพฤติการณ์ นาย พ ซึ่งมีตำแหน่งเป็นถึงอาจารย์จะต้องใช้ความระมัดระวังในการรักษาชุดข้อสอบเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นสิ่งสำคัญที่จะใช้ทดสอบกับนักศึกษาในภาคการศึกษานั้น ซึ่งหากข้อสอบดังกล่าว มีผู้พบเห็นอาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาได้ และความเชื่อมั่นของนักศึกษาได้ แม้ว่าข้อสอบจะอยู่ในขั้นตอนที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงก็ตาม และยังเป็น การปฏิบัติหน้าที่ราชการไม่เอาใจใส่รักษาผลประโยชน์ของทางราชการ ด้วยการประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการด้วย

กรณี : การลาศึกษาและละทิ้งหน้าที่ราชการ

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย ก เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งอาจารย์ ได้รับอนุมัติให้ลาศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ ในระดับปริญญาเอก ด้วยทุนรัฐบาล และทุนส่วนตัว มีกำหนด ๖ ปี ๑ เดือน ๑๗ วัน นับตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๕ และบุคคลดังกล่าวได้ขอขยายเวลาศึกษาต่อ มีกำหนด ๔ เดือน ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๖ ด้วยทุนส่วนตัว แต่สำนักงาน ก.พ. ไม่อนุมัติให้ขยายเวลาศึกษาต่อ เนื่องจากมหาวิทยาลัยขอนแก่นไม่อนุมัติให้ขยายเวลาศึกษาต่อ จากการที่บุคคลดังกล่าว ขอขยายเวลาลาศึกษาต่อและขอความอนุเคราะห์ให้สำนักงาน ก.พ. ดำเนินการเรียกบุคคลดังกล่าว เข้าปฏิบัติราชการตามปกติตามที่ต้นสังกัดแจ้งต่อ มหาวิทยาลัยว่า มีความประสงค์เรียกตัวบุคคลดังกล่าว เดินทางกลับเข้าปฏิบัติราชการโดยด่วน และขอให้มหาวิทยาลัยดำเนินการตามระเบียบ และตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๖ เรื่อยมา บุคคลดังกล่าว ยังมีได้กลับเข้ารายงานตัวปฏิบัติราชการที่คณะที่ต้นสังกัดแต่อย่างใด

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยการเอาใจใส่ และระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๓๙ วรรคห้า และฐานไม่อุทิศเวลาให้กับทางราชการอย่าง ตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ไล่ออกจากราชการ

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในขณะที่นาย พ เจ้าหน้าที่ ได้รับอนุมัติให้ลาศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการลาศึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย พ ยังไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร จึงได้ทำเรื่องเพื่อขอขยายเวลาศึกษาต่อออกไปอีก ๔ เดือน ต่อมาสำนักงาน ก.พ. ไม่อนุมัติให้ขยายเวลาศึกษาต่อ เนื่องจากมหาวิทยาลัยขอนแก่นไม่อนุมัติให้ขยายเวลาศึกษาต่อ จึงได้เรียกให้นาย พ กลับมาปฏิบัติราชการโดยด่วน ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๖ แต่ปรากฏว่า นาย พ ไม่ได้กลับมารายงานตัวเพื่อปฏิบัติราชการที่คณะที่ต้นสังกัดแต่อย่างใด การที่นาย พ ไม่กลับเข้าปฏิบัติงานย่อมส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในบางรายวิชาได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายต่อราชการอย่างร้ายแรง ประกอบกับ การที่บุคคลดังกล่าว ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ควรต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และจะต้องอุทิศตนให้กับทางราชการ การละทิ้งหน้าที่ราชการเช่นนี้ จึงเป็นความประพฤติที่ไม่เหมาะสม

มาตรา ๔๑ วางหลักไว้ว่า “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาต้องประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสุภาพ เรียบร้อย วางตนให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย อุทิศเวลาให้กับทางราชการอย่างเต็มที่ รักษาความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลในการปฏิบัติหน้าที่ราชการระหว่างผู้ร่วมปฏิบัติราชการด้วยกัน”

มาตรานี้กำหนดให้ข้าราชการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม โดยจะต้องมีความสุภาพ เรียบร้อยต่อข้าราชการด้วยกัน การสุภาพเรียบร้อยต่อกันจะนำไปสู่ความสงบเรียบร้อย การร่วมมือร่วมใจและประสานงานกันเป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

คำว่า “สุภาพเรียบร้อย” หมายถึง การแสดงออกทางกิริยาหรือวาจาในลักษณะอ่อนโยน ละเอียดละม่อม รวมทั้ง ใช้กิริยาวาจาที่ไม่หยาบคายและเหมาะสมแก่บุคคลและสถานที่ด้วย

การที่จะพิจารณาว่าการกระทำของข้าราชการผู้ใดสุภาพเรียบร้อยหรือไม่ จะต้องพิจารณาถึงข้อเท็จจริงตามพฤติการณ์ สถานการณ์และลักษณะในการติดต่อกับข้าราชการนั้นเป็นรายๆไป

การกำหนดให้ข้าราชการรักษาความสามัคคีระหว่างข้าราชการด้วยกัน ความสามัคคีเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลไปถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หากข้าราชการในแต่ละหน่วยงาน มีความสมัครสมานสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นอย่างดี กิจการทั้งหลายก็จะสำเร็จไปได้ด้วยดี ในทางตรงกันข้ามหากข้าราชการที่อยู่ร่วมหน่วยงานเดียวกันไม่มีความสามัคคีกัน ก็จะทำให้ขาดการประสานงานที่ดี ขาดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ขาดประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลเสียหายแก่ราชการโดยรวม เกี่ยวกับการกำหนดให้ข้าราชการรักษาความสามัคคีระหว่างกัน โดยหนังสือสำนักบริหารของนายกรัฐมนตรี ที่ น.ว. ๑๑/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ กำหนดให้ หน่วยงานต่างๆ กำชับให้ข้าราชการในสังกัดร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความสามัคคีต่อกัน เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ ผู้ใดฝ่าฝืนให้ลงโทษทางวินัย และถ้ายังไม่เช็ดหลายก็ไม่ควรให้อยู่รับราชการต่อไป

การกำหนดให้ข้าราชการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่ราชการ จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการสำเร็จเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การกระทำผิดวินัยฐานไม่ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสุภาพ เรียบร้อย วางตนให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย อุทิศเวลาให้กับทางราชการอย่างเต็มที่ รักษาความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลในการปฏิบัติหน้าที่ราชการระหว่างผู้ร่วมปฏิบัติราชการด้วยกัน เป็นการกระทำผิดวินัยโดยทั่วไป ไม่ถึงกับเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เว้นแต่จะเข้ากรณีเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๔๔ วรรค ๒

กรณี : ละทิ้งหน้าที่ราชการ

กรณีศึกษาที่ ๑

ข้อเท็จจริง นางสาว ก เจ้าหน้าที่ตำแหน่งอาจารย์ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการคุมสอบ ในภาคต้นปีการศึกษา ๒๕๔๙ ซึ่งกำหนดให้กรรมการคุมสอบจะต้องมาปฏิบัติงานในวันที่ได้รับ มอบหมายให้คุมสอบนักศึกษา ในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ก่อนเวลาทำการสอบ คือ เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา แต่ในวันดังกล่าวไม่ปรากฏว่าอาจารย์คนดังกล่าว ได้มาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่มีการ แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบ และไม่สามารถติดต่อทางโทรศัพท์ได้แต่อย่างใด เป็นเหตุให้คณะต้องจัดให้ กรรมการคุมสอบสำรองท่านอื่นมาปฏิบัติหน้าที่แทน

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และ ไม่อุทิศเวลาให้กับทางราชการ ตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ตัดเงินเดือน ร้อยละ ๕ มีกำหนด ๓ เดือน

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ ก เมื่อได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ กรรมการคุมสอบ ควรจะต้องมาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ทันตามกำหนดเวลา การที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ละเลยเพิกเฉยต่อการปฏิบัติงาน โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องและไม่สามารถ ติดต่อได้ ในฐานะที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งอาจารย์ ซึ่งจักต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อบุคคลทั่วไป เพื่อนร่วมงาน นักศึกษา อีกทั้ง เมื่อมีหน้าที่ต้องปฏิบัติแล้วกลับละเลยต่อหน้าที่ ยังเป็นการไม่อุทิศตนให้กับทางราชการอีกด้วย แม้ว่าพฤติกรรมดังกล่าว จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อทางราชการแต่อย่างใด แต่การกระทำดังกล่าว ก็เป็นสิ่งที่ไม่สมควรประพฤติปฏิบัติซึ่งจะทำให้ เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีกับบุคคลอื่นได้

กรณีศึกษาที่ ๒

ข้อเท็จจริง นาง ด เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์ มีพฤติการณ์ กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๘ ระหว่างเวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา ได้กลับบ้านไปพักผ่อนโดยอ้างว่ามีอาการ วิงเวียนศีรษะ โดยไม่แจ้งหรือขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชา ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ระหว่างเวลา ๑๑.๐๐ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา ได้ออกไปติดต่อธุระส่วนตัว ที่ธนาคารออมสิน สาขามะลิวัลย์ และสาขาขอนแก่น โดยไม่ได้แจ้งเหตุหรือขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชา และเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๘ ระหว่างเวลา ๑๓.๐๐–๑๖.๓๐ นาฬิกา ได้ปฏิบัติงานที่ห้องปฏิบัติงานของภาควิชา และได้ออก จากห้องปฏิบัติการในเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา โดยมอบหมายให้เพื่อนร่วมงานปฏิบัติงานแทน และออกไปทำธุระส่วนตัวที่ธนาคารออมสิน โดยกลับเข้ามาปฏิบัติงานอีกครั้ง ในเวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา โดยไม่ได้แจ้งเหตุหรือขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชา

นอกจากนี้ พฤติกรรมดังกล่าวผู้บังคับบัญชาได้เคยกล่าวตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว แต่บุคคลดังกล่าวยังเพิกเฉยต่อคำตักเตือนของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการลาและการปฏิบัติหน้าที่ ราชการ และเป็นการกระทำความผิดซ้ำคำเตือน

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่อุทิศเวลาให้กับทางราชการอย่างเต็มที่ ตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ตัดเงินเดือน ร้อยละ ๕ มีกำหนด ๑ เดือน

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๘ เมื่อรู้สึกว่าคุณเองไม่สบายและไม่สามารถปฏิบัติงานต่อไปได้ ในวิสัยเช่นนั้น ควรจะมีการแจ้งผู้บังคับบัญชาให้ทราบและขออนุญาตก่อนที่จะกลับไปพักผ่อนเสียก่อน การที่ไม่แจ้งผู้บังคับบัญชาถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม ประกอบกับ หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ได้ใช้เวลาขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการออกไปทำธุระส่วนตัวเป็นเวลาหลายชั่วโมง หากมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนแล้ว ควรจะต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้ง และแม้ว่าจะมีการมอบหมายงานให้เพื่อนร่วมงานปฏิบัติแทน จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ แต่ก็ทำให้เพื่อนร่วมงานต้องปฏิบัติงานมากกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อีกทั้ง ยังเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ ถือเป็นการไม่อุทิศเวลาให้กับทางราชการอย่างเต็มที่

มาตรา ๔๒ วางหลักไว้ว่า “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาต้องไม่กระทำการ หรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียความเที่ยงธรรม หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน การกระทำความดังกล่าวให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย”

มาตรานี้มีองค์ประกอบ ๒ ประการ คือ

ประการแรก กระทำการ หรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์

การหาผลประโยชน์นี้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำของตัวข้าราชการเอง หรือเป็นการที่ข้าราชการยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์ ก็ต้องห้ามทั้งสิ้น คำว่า “หาประโยชน์” หมายถึงสิ่งที่ได้รับอันเป็นคุณกับผู้รับ ซึ่งอาจเป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่ใช่ทรัพย์สิน เช่น การได้รับบริการ หรือได้รับสิทธิพิเศษอื่นๆ เป็นต้น

ประการที่สอง อาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

องค์ประกอบประการที่ ๒ แยกได้ ดังนี้

๑) อาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม คือ มีทางที่ข้าราชการผู้นั้น อาจจะมาปฏิบัติหน้าที่ราชการของตนโดยไม่เที่ยงธรรม หรือโดยลำเอียงเข้าข้างตนเอง หรือเข้าข้างคนที่ตนยอมให้หาประโยชน์ หรือมีทางที่จะปฏิบัติต่อกรณีของผู้อื่นโดยมาเท่าเทียมกันกับที่ปฏิบัติต่อกรณีของตนหรือของผู้ที่ตนยอมให้หาประโยชน์ได้แม้จะยังไม่มีการณ์ที่ทำให้เสียความเที่ยงธรรมเกิดขึ้น เพียงมีทางที่อาจเกิดกรณีที่ทำให้เสียความเที่ยงธรรมได้ ก็เป็นการต้องห้ามแล้ว

การพิจารณาว่า การกระทำอย่างใดเป็นการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือไม่ ต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งข้าราชการผู้นั้นดำรงอยู่ว่ามีทางที่อาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมได้หรือไม่ หากมีทางที่อาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมได้ ก็เป็นการต้องห้ามตามมาตรา

๒) อาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน
คำว่า “เกียรติศักดิ์” หมายถึง ฐานะที่ได้รับการสรรเสริญ

การที่จะพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ข้าราชการผู้นั้นดำรงอยู่ ว่าควรได้รับการยกย่องสรรเสริญหรือเป็นที่นับถือของประชาชนเพียงใด ข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งสูงๆ ที่เรียกกันว่า ชั้นผู้ใหญ่ ย่อมอยู่ในฐานะที่ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญ หรือเป็นที่นับถือของประชาชนมากกว่าข้าราชการชั้นผู้น้อย จึงต้องรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่มากกว่าข้าราชการชั้นผู้น้อย ตำแหน่งที่ต้องทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาในวงสังคม หรือเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชน เช่น ตำแหน่งครู หรือตำแหน่งข้าราชการฝ่ายปกครอง เป็นต้น มีลักษณะเป็นตำแหน่งที่ควรรักษาเกียรติศักดิ์เป็นพิเศษ

ข้อพึงระวัง “ตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน” การที่จะพิจารณาว่า การกระทำอย่างไรของข้าราชการผู้ใดเป็นการเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือไม่ จึงต้องพิจารณาลักษณะของตำแหน่งหน้าที่ที่ข้าราชการผู้นั้นดำรงอยู่เป็นกรณีๆ ไป การกระทำอย่างเดียวกัน ข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งอย่างหนึ่งหรือระดับหนึ่งกระทำ อาจเป็นความผิดวินัยตามมาตรานี้ได้ แต่ถ้าข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งอีกอย่างหนึ่ง หรืออีกระดับหนึ่งกระทำ อาจไม่เป็นความผิดตามมาตรานี้ได้

การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือไม่ นอกจากจะต้องคำนึงถึงตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการผู้นั้นว่าอยู่ในฐานะที่ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญหรือเป็นที่นับถือของประชาชนทั่วไปเพียงใด ควรจะได้คำนึงถึงความรู้สึกของประชาชนหรือสังคม หรือทางราชการ ว่ามีความรังเกียจเหยียดหยาม ดูถูกดูแคลนต่อผู้กระทำกรณัั้นๆ เพียงใดหรือไม่ด้วย ถ้าประชาชนหรือสังคม หรือทางราชการมีความรู้สึกดังกล่าว ก็ถือว่าเป็นการกระทำอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการได้ ถ้าประชาชนหรือสังคม หรือทางราชการไม่รู้สึกเช่นนั้น ก็ไม่เป็นการกระทำอันอาจทำให้เสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ

การกระทำผิดฐานกระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา นี้ ก็เป็นการกระทำการซึ่งอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นความผิดฐานประพฤติชั่วตามมาตรา ๔๔ ด้วย จึงอาจเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงก็ได้ แล้วแต่กรณี ส่วนการกระทำอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการที่ไม่ใช่การหาผลประโยชน์ จะไม่เป็นความผิดตามมาตรา นี้ แต่จะเป็นความผิดฐานประพฤติชั่ว ตามมาตรา ๔๔ เพียงมาตราเดียว

กรณี : การยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาประโยชน์ อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นางสาว ก เจ้าหน้าที่ตำแหน่งอาจารย์ ภาควิชาประมง ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการทำยาปฏิชีวนะวัคซีนเชื้อตายเพื่อรักษาโรคในปลาน้ำจืด ใช้ทุนส่วนตัวในการทำวิจัย โดยได้ทำการออกสำรวจและให้บริการวินิจฉัยโรคปลาให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาน้ำจืด และได้ผลดีต่อเกษตรกรที่ใช้วัคซีนดังกล่าวจนแพร่ขยายออกไปในวงกว้าง โดยมีเกษตรกรให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นค่าวัคซีนในต้นทุนต่ำ ซึ่งการผลิตวัคซีนและนำไปทดลองใช้ไม่ได้รับอนุญาตจากองค์การอาหารและยา และไม่ปฏิบัติตามระเบียบวิธีวิจัยเกี่ยวกับสัตว์ทดลอง และการผลิตวัคซีนดังกล่าวไม่ได้จดทะเบียนอย่างถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมายจากองค์การอาหารและยา เป็นการกระทำเกินขอบเขตการวิจัย

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ภาคทัณฑ์

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่นาง ก เจ้าหน้าที่ ในฐานะที่เป็นอาจารย์ในภาควิชาประมง ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการผลิตวัคซีนรักษาโรคปลา ได้ทำการศึกษาวิจัยวัคซีนปฏิชีวนะเพื่อรักษาโรคปลาน้ำจืด ผลการวิจัยได้รับผลดีเป็นอย่างมาก ซึ่งมีบุคคลภายนอกสนใจในวัคซีนดังกล่าว โดยได้ให้คำตอบแทนเป็นการสนับสนุนการผลิตวัคซีน เพื่อเป็นการตอบแทนการใช้วัคซีนนี้ ซึ่งข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า วัคซีนดังกล่าวยังอยู่ระหว่างการทดลองใช้เท่านั้น ยังไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้องจากองค์การอาหารและยา แต่นาง ก ได้นำวัคซีนออกใช้โดยมอบวัคซีนให้กับเกษตรกรเพื่อใช้ในการรักษาโรคปลาน้ำจืดเป็นจำนวน พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ถือเป็นกระทำการโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาประโยชน์ อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนได้ เนื่องจากกรณีนี้ และเนื่องจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่เคยกระทำผิดทางวินัยมาก่อน จึงได้ลงโทษภาคทัณฑ์ ฐานไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง วางหลักไว้ว่า “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาต้องรักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียโดยไม่กระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว”

วินัยตามมาตรานี้เป็นเรื่องการรักษาชื่อเสียงของข้าราชการเอง ซึ่งหากพิจารณาโดยผิวเผินอาจเห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับความประพฤติส่วนตัว ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ แต่หากพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้ว จะเห็นว่า เป็นเรื่องที่มีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพราะข้าราชการเป็นเครื่องมือของราชการในการบริหารราชการ และเป็นผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชน หากข้าราชการประพฤติตนไม่เหมาะสมไม่ควร ไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของ

ตำแหน่งหน้าที่ราชการ จะทำให้ประชาชนเสื่อมความเชื่อถือในตัวข้าราชการ และส่งผลต่อความเชื่อถือไปถึงหน่วยงานของราชการตลอดจนราชการด้วย ซึ่งจะทำให้การบริหารราชการไม่ราบรื่นเท่าที่ควร จึงเห็นได้ว่า ความประพฤติของตัวข้าราชการทั้งในและนอกราชการ มีผลเกี่ยวข้องโดยตรง ถึงประสิทธิภาพของข้าราชการ จึงได้กำหนดวินัยควบคุมความประพฤติส่วนตัวของข้าราชการด้วย

การประพฤติชั่วตามความในมาตรานี้ มีความหมายกว้างขวางมาก การกระทำอย่างใดจะเป็นความผิดฐานประพฤติชั่วหรือไม่ จึงต้องพิจารณาข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นกรณีไป

ก.พ. ได้วางหลักในการพิจารณาในเรื่องของการประพฤติชั่ว มีองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ

- ๑) เกียรติของข้าราชการ
- ๒) ความรู้สึกของสังคม
- ๓) เจตนาที่จะกระทำ

เกียรติของข้าราชการ พิจารณาโดยคำนึงถึงตำแหน่งหน้าที่ราชการของผู้กระทำประกอบกับพฤติการณ์ในการกระทำของข้าราชการผู้นั้น โดยพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดแบบธรรมเนียมของข้าราชการที่ดี อันบุคคลซึ่งอยู่ในฐานะตำแหน่งเช่นนั้นควรประพฤติปฏิบัติเพียงใดหรือไม่ การพิจารณาว่าการกระทำอย่างใด จะทำให้เสื่อมเสียเกียรติของข้าราชการเพียงใดหรือไม่ มีแนวทางพิจารณาตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๔๒ แล้ว

ความรู้สึกของสังคม พิจารณาโดยวิเคราะห์จากความรู้สึกของประชาชนทั่วไป หรือของทางราชการว่ามีความรังเกียจต่อการกระทำนั้นๆ โดยรู้สึกว่าเป็นการประพฤติชั่วเพียงใดหรือไม่ เคยมีกรณีตัวอย่างข้าราชการหญิง ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี แย่งปืนจากสามีซึ่งเป็นตำรวจยิงสามีจนเสียชีวิต สาเหตุมาจากสามีจะทอดทิ้งตนและบุตร และได้ขนของไปอยู่กับภรรยาใหม่ซึ่งเป็นผู้หญิงกลางคืน ตนไม่ยอมให้อาของไป จึงถูกสามีทำร้ายร่างกายหลายครั้ง และตำหนิให้เสียหายซึ่งศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ให้รอการลงโทษจำคุกไว้ ได้พิจารณาในเรื่องนี้ เห็นว่า มาตรา ๔๔ มีความมุ่งหมายที่จะถือเป็นการผิดเฉพาะการกระทำที่เป็นการประพฤติชั่ว จากข้อเท็จจริงเรื่องนี้ปรากฏว่า ข้าราชการหญิงผู้นี้ได้เข้าแย่งปืนจากสามี โดยยิงสามีตายเป็นเพราะถูกสามีข่มเหงและสบประมาทตนและบุพการีอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม เป็นการกระทำโดยบันดาลโทสะ การที่สามีไปหลงติดผู้หญิงกลางคืนถึงขนาดจะทิ้งภรรยาและบุตร จนของไปอยู่กับผู้หญิงกลางคืนและข่มเหงสบประมาทภรรยาและบุพการีอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม จนภรรยาบันดาลโทสะและแย่งปืนจากสามีเช่นนี้ ตามความรู้สึกของประชาชนทั่วไปเห็นได้ว่าสามีเป็นคนไม่ดี และเห็นใจในการกระทำของภรรยา ยังถือไม่ได้ว่าการกระทำของภรรยาเป็นการประพฤติชั่ว ตามมาตรา ๘๑ และไม่อาจปรับเข้าเป็นความผิดทางวินัยตามมาตราอื่นได้

เจตนาที่จะกระทำ พิจารณาโดยคำนึงถึงว่าเป็นการกระทำโดยผู้กระทำรู้สำนึกในการกระทำและประสงค์ต่อผล หรือย่อมนิ่งเห็นผลของการกระทำนั้นหรือไม่ หากไม่มีเจตนาที่ไม่เป็นการประพฤติชั่ว เช่น ขับรถชนคนโดยประมาท ไม่เป็นการประพฤติชั่ว มีกรณีหนึ่ง ก.พ. เคยวินิจฉัยว่า ไม่ใช่การประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเพราะเป็นการกระทำไปโดยไม่มีเจตนามุ่งร้ายต่อส่วนตัว คือเรื่องที่นายตำรวจได้กล่าวคำปราศรัยโจมตีหัวหน้าพรรคการเมืองหนึ่งในระหว่างที่มีการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก.พ. วินิจฉัยว่า นายตำรวจผู้นั้น ไม่ได้กระทำด้วยเจตนามุ่งร้ายต่อส่วนตัว

เพราะเนื้อหาสาระที่ปราศรัยทั้งหมด แสดงว่าเป็นการกระทำด้วยเจตนาดีต่อส่วนรวม การกระทำของ นายตำรวจผู้นั้น จึงไม่เป็นการประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง

กรณี : บกพร่องต่อหน้าที่ราชการ

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย ก ตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน และในฐานะรักษาการ เลขานุการคณะ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๔๓ ได้กระทำการบกพร่องต่อหน้าที่ โดยไม่วางระบบควบคุมดูแลด้านการเงินและพัสดุของหน่วยงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ที่มีหน้าที่รับผิดชอบปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ส่งผลกระทบต่อระบบการบริหาร จัดการไม่เป็นไปตามกำหนดระยะเวลา

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของ ตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ภาคทัณฑ์

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่นาย ก เจ้าหน้าที่ ในฐานะรักษาการเลขานุการ คณะ มีหน้าที่ในการกำกับ ติดตาม ควบคุมดูแลด้านการเงิน พัก และด้านอื่นๆ ของคณะ ให้เกิด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยแต่การที่นาย ก ละเลยต่อหน้าที่โดยไม่วางระบบการบริหารภายในคณะ ส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารจัดการไม่เป็นไปตามกำหนดระยะเวลา และเกิดความล่าช้าในการ ปฏิบัติงาน แม้ว่าจะไม่เกิดความเสียหายต่อทางราชการ แต่ในฐานะที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเลขานุการคณะ ควรจะรู้หรือควรต้องรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของราชการ อีกทั้ง ต้องกำกับติดตามงานด้านต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลงานของหน่วยงานไม่ให้เกิดความล่าช้าหรือติดขัด

กรณี : ปลอมเงินกู้กับเพื่อนร่วมงาน

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาง ก เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งพยาบาล ปลอมเงินกู้ให้กับเพื่อนร่วมงานในลักษณะ เป็นการส่วนตัว และทำความตกลงกันเองทั้งสองฝ่ายระหว่างทั้งสองฝ่ายระหว่างฝ่ายผู้กู้และผู้ให้กู้ โดยมีการคิดอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ในอัตราร้อยละ ๓-๕ ต่อเดือน

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ภาคทัณฑ์

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่นาง ก เจ้าหน้าที่ ได้ปลอมเงินกู้ให้กับเพื่อนร่วมงาน เกินอัตราดอกเบี้ยที่กฎหมายกำหนด เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม และไม่สมควรอย่างยิ่งในฐานะ ที่เป็นผู้ปฏิบัติงานของทางราชการแล้ว และเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคม และ บุคคลภายนอก การกระทำเช่นนี้อาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียของตำแหน่งหน้าที่ราชการได้

กรณี : เก็บเงินทำบุญไว้ที่ตน โดยไม่มอบเงินให้วัด

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย ก เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ได้นำเงินทำบุญทอดผ้าป่าที่เก็บรวบรวมเพื่อสมทบทุนสร้างพระพุทธรูปให้กับวัดดวงแก้วมณีสัสตนาศ บ้านพูนาน อำเภอพูนาน จังหวัดสกลนคร และได้มีการถวายแด่พระสงฆ์ด้วยแล้ว เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๗ มาเก็บไว้ที่ตนเอง โดยไม่นำส่งเงินดังกล่าวในทันที แต่ได้เก็บเงินดังกล่าวไว้เพื่อให้ได้เงินทำบุญครบจำนวนเพียงพอกับการสร้างพระพุทธรูปเสียก่อนซึ่งในภายหลังได้นำเงินจำนวนดังกล่าวมอบให้กับทางวัดแล้ว

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ตัดเงินเดือน ร้อยละ ๕ มีกำหนด ๓ เดือน

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว นำเงินทำบุญมาเก็บไว้ที่ตนเอง โดยไม่นำส่งวัดในทันที แต่เก็บไว้เพื่อรอให้ได้เงินทำบุญครบจำนวนเงินที่จะสร้างพระพุทธรูปเสียก่อนจากการสอบสวนรับฟังได้ว่า ยังขาดเงินจำนวนมากซึ่งต้องใช้ระยะเวลาอันกว่าจะครบจำนวนพฤติกรรมดังกล่าว เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม และไม่สมควรปฏิบัติ เนื่องจากตนรับราชการซึ่งถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ศักดิ์ศรี ย่อมได้รับการยอมรับนับถือจากคนทั่วไป อีกทั้ง บุคคลดังกล่าวมีตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ซึ่งควรดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน ซึ่งจากการกระทำดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดต่อบุคคลทั่วไปในสังคม และอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ตนเองและหรือทางราชการได้

กรณี : เบิกเงินค่าตอบแทนการปฏิบัตินอกเวลาโดยไม่มีสิทธิ

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย ก เจ้าหน้าที่ตำแหน่งนายแพทย์ ได้ใช้สิทธิเบิกเงินจากการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ในการปฏิบัติหน้าที่แพทย์เวร ตามคำสั่งของคณะแพทยศาสตร์ ของวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐ แต่ในวันดังกล่าว นายแพทย์ ก ไม่ได้อยู่ปฏิบัติหน้าที่แพทย์เวร โดยในวันนั้นได้ไปเสนอผลงานวิชาการ ในการประชุมวิชาการของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ประจำปี ๒๕๕๐ เนื่องจากได้รับหนังสือจากราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ว่า ผลงานวิจัยซึ่งเป็นผลงานทางวิชาการของงานศัลยศาสตร์หัวใจและหลอดเลือด ได้รับการพิจารณาให้นำเสนอได้ จำนวน ๒ เรื่อง และในการปฏิบัติหน้าที่แพทย์เวรของตนในวันดังกล่าว ได้มีการขอเปลี่ยนแปลงการอยู่เวรกับศัลยแพทย์หัวใจคนอื่น โดยที่ไม่ได้ขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชา และผลจากการไปเสนอผลงานวิจัยซึ่งเป็นผลงานทางวิชาการไม่ปรากฏว่า เกิดความเสียหายต่อทางราชการแต่อย่างใด ซึ่งภายหลังนายแพทย์ ก ได้นำเงินค่าเวร ซึ่งเป็นเงินที่ไม่มีสิทธิ์ควรจะได้ ในการเข้าเวรของวันที่ ๒๗-๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ เป็นเงินจำนวน ๔,๘๐๐ บาท มาคืนให้กับทางราชการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ภาคทัณฑ์

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้รับหนังสือเชิญจากราชวิทยาลัยฯให้นำเสนอผลงานวิจัยโดยได้เดินทางไปนำเสนอผลงานวิจัยนั้น ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับที่เจ้าหน้าที่ได้รับมอบหมาย ให้ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการในฐานะแพทย์เวรซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติราชการในวันที่ ๒๗-๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๐ โดยได้มีการเปลี่ยนแปลงเวรกับศัลยแพทย์ท่านอื่น โดยไม่ได้ขออนุญาตจากผู้บังคับบัญชาแต่อย่างใด พฤติกรรมดังกล่าว ควรที่จะแจ้งผู้บังคับบัญชาให้ทราบก่อนที่ตนจะเดินทางไปนำเสนอผลงานวิจัย เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติงานในระหว่างที่ตนไม่อยู่ปฏิบัติราชการ ซึ่งแม้ว่าจะได้มีการแลกเปลี่ยนตารางเวรก็ตาม พฤติกรรมดังกล่าว เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม ซึ่งนาย ก มีตำแหน่งนายแพทย์ ควรที่จะรักษาไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน และบุคคลทั่วไป พฤติกรรมเช่นนี้อาจมีผู้ปฏิบัติตามและอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อการบริหารงานของทางราชการได้

กรณี : การไม่ส่งผลการเรียนภายในกำหนดระยะเวลา และพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงในเวลากลางคืน

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย ก เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งอาจารย์ มีพฤติกรรม กล่าวคือ การไม่ออกเกรดในรายวิชาที่ตนต้องรับผิดชอบ ในภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๔๔ จำนวน ๒ รายวิชา ให้อยู่ภายในกำหนดเวลา ทำให้เกิดความล่าช้าในการตัดเกรด ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนของคณะ และกระทบต่อความรู้สึกของนักศึกษา และไม่เตรียมความพร้อมในการสอนในรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย ในภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๔๕ ซึ่งวิชาดังกล่าวจะต้องทำการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ทฤษฎี และปฏิบัติ ซึ่งจะต้องแบ่งเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาของรายวิชา ทำให้สอนขาดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เกี่ยวกับการเที่ยวสถานบันเทิงเรีงรมย์ ในเวลากลางคืน ถือว่าเป็นการวางตัวที่ไม่เหมาะสมอันเป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยซึ่งควรจะต้องวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักศึกษา

พฤติกรรม เป็นความผิดวินัยอย่างไม่มีร้ายแรง ฐานไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่นาย ก เจ้าหน้าที่ ออกเกรดล่าช้าในวิชาที่ตนได้รับมอบหมาย ให้เป็นไปตามกำหนดระยะเวลา ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ซึ่งในภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๔๔ในรายวิชาที่ได้รับผิดชอบ ก็ไม่ได้เตรียมความพร้อมในการสอนทำให้การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ จักต้องจัดเตรียมเนื้อหาที่ใช้ในการสอนให้มีความสอดคล้องเป็นไปตามเนื้อหา นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมการเที่ยวในสถานบันเทิง พฤติกรรมดังกล่าวในฐานะที่เป็นอาจารย์ ที่ได้รับความเคารพนับถือจากนักศึกษา ควรจะต้องรักษาเกียรติในความเป็นข้าราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนาย ก มีฐานะเป็นอาจารย์ผู้ประสิทธิประสาทความรู้ให้กับนักศึกษา ควรจะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา การไม่เตรียมความพร้อมในการ

สอน ย่อมมีผลต่อเกียรติศักดิ์หน้าที่ราชการ อีกทั้ง การเที่ยวสถานบันเทิง ยังเป็นการวางตัวที่ไม่เหมาะสมอันเป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ซึ่งควรจะต้องวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี

กรณี : การดื่มของมึนเมาภายในสถานศึกษา

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย ก เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งนักกิจกรรมนักศึกษา มีพฤติกรรม กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เวลาประมาณ ๐๖.๐๐ นาฬิกา นาย ก ได้นั่งอยู่บริเวณสนามบาสเก็ตบอล มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร่วมกับกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน ๖ คน ซึ่งบริเวณดังกล่าว มีเขตเปียร์ตั้งอยู่ จำนวน ๖ เขต ซึ่งนาย ก และกลุ่มนักศึกษาอยู่ในอาคารมินเมา เนื่องจากช่วงเย็นของวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ได้ชวนกันไปสังสรรค์และดื่มของมึนเมาที่ร้านอาหารบริเวณด้านหลังมหาวิทยาลัยขอนแก่น และร้านอาหารในตัวเมืองจังหวัดขอนแก่น จนถึงเวลา ๐๓.๐๐ นาฬิกา จึงได้มารวมตัวกันบริเวณสนามบาสเก็ตบอลต่อเพื่อนัดกันไปสถานที่อื่น ต่อมาผู้บังคับบัญชาของนาย ก พบเห็นนาย ก เจ้าหน้าที่ อยู่ในเหตุการณ์ด้วย

พฤติกรรม เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ลดเงินเดือน ๑ ขั้น

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่นาย ก ได้ไปนั่งดื่มของมึนเมาร่วมกับนักศึกษาบริเวณสนามบาสเก็ตบอลของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยบริเวณดังกล่าว มีเขตเปียร์วางอยู่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถานที่นี้เป็นสถานที่สถานศึกษา การดื่มของมึนเมาในสถานศึกษาเป็นสิ่งไม่สมควรอย่างยิ่งตามวิสัยเช่นนี้ นาย ก ควรจะห้ามปรามมิให้กลุ่มนักศึกษา รวมทั้งตนเอง มิให้ประพฤติตนเช่นนี้ประกอบกับนาย ก เจ้าหน้าที่รับราชการที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน และต้องรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ

กรณี : การรับเงินยืมทรองจ่ายซ้ำซ้อน

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาง ข เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งนักประชาสัมพันธ์ ได้รับเงินยืมทรองจ่ายซึ่งเป็นเช็คเกี่ยวกับการจัดทำแก้วครอบ ๓๓ ปี คณะแพทยศาสตร์ ซ้ำเป็นครั้งที่สอง ซึ่งนาง ข เจ้าหน้าที่ ควรจะรู้ได้ว่าเป็นยอดเงินยืมทรองจ่ายที่ซ้ำกับการยืมเงินทรองจ่ายในรายการเดิมที่เคยยืมและได้รับไปแล้ว ซึ่งภายหลังเจ้าหน้าที่การเงินได้หักทวงโดยแจ้งให้นาง ข เจ้าหน้าที่ นำเงินจำนวนดังกล่าวมาคืนกับทางกองคลัง จนกระทั่งกองคลังได้ทำหนังสือทวงถามหลายครั้ง จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๐ บุคคลดังกล่าว จึงได้นำเงินสดมาคืนกับกองคลัง

พฤติกรรม เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ตัดเงินเดือน ร้อยละ ๕ จำนวน ๓ เดือน

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ได้รับยืมเงินยืมๆ ในการจัดทำ แก้วครอบรอบๆ ไปแล้ว ต่อมาเมื่อทราบว่ามหาวิทยาลัยได้มีการออกเช็คเงินยืมๆ ซึ่งเป็นจำนวนเดียวกับที่ยืมอีกครั้ง โดยวิสัยแล้วเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ควรจะต้องรู้ว่าเป็นเงินทรงรองจ่ายในรายการเดิมที่เคยยืมและได้รับไปแล้ว ซึ่งหากไม่ทราบว่าเช็คที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยเป็นเงินจากโครงการใดก็สามารถที่จะตรวจสอบกับทางมหาวิทยาลัยได้ แต่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว กลับละเลยเพิกเฉยที่จะนำเงินดังกล่าวมาคืนมหาวิทยาลัย จนกระทั่ง มหาวิทยาลัยมีหนังสือทวงถามจึงได้นำเงินมาคืน พฤติกรรมดังกล่าว เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมและไม่สมควรปฏิบัติ เนื่องจากตนรับราชการซึ่งถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ศักดิ์ศรี ย่อมได้รับการยอมรับนับถือจากคนทั่วไป ควรดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน พฤติกรรมเช่นนี้ อาจมีผู้ปฏิบัติตามและอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ตนเองและหรือทางราชการได้

กรณี : การล่วงละเมิดทางเพศ**กรณีศึกษา**

ข้อเท็จจริง นาย ค เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผน มีพฤติกรรม กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ เวลาประมาณ ๑๙.๐๐ นาฬิกา นาย ค ได้เดินทางกลับจากการร่วมรับประทานอาหารเย็นกับนางสาว ง ที่ได้คบหากัน ขณะเดินทางกลับบุคคลทั้งสองได้นั่งรถยนต์มาถึงที่เกิดเหตุ นาย ค จอดรถยนต์ และเข้ามาลวนลามนางสาว ง ปรากฏว่า นางสาว ง ชัดขึ้นและพยายามหลบหนีลงจากรถยนต์โดยเดินตามถนนกลับบ้านพักของตนเอง ต่อมาได้มาแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีอาญากับนาย ค ฐานกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี โดยขู่เชือดด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยบุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถชัดขึ้นได้ หรือโดยทำให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ในภายหลังบุคคลทั้งสองสามารถเจรจาตกลงกันได้ โดยนาย ค ได้มาขอขมานางสาว ง และให้คำสัญญาว่าจะไม่ยุ่งเกี่ยวใดๆ กับนางสาว ง อีก โดยได้ทำบันทึกไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพนักงานสอบสวน และนางสาว ง ได้ถอนคำร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนแล้ว

พฤติกรรม เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ตัดเงินเดือน ร้อยละ ๕ จำนวน ๑ เดือน

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่นาย ค เจ้าหน้าที่ ได้กระทำการประทุษร้าย ลวนลาม นางสาว ง ซึ่งเป็นผู้เยาว์ ขณะอยู่ภายในรถยนต์ของตนเอง โดยวิสัยของนางสาว ง ที่เป็นหญิง ได้พยายามป้องกันการกระทำดังกล่าว แต่ก็ไม่สามารถชัดขึ้นได้ โดยได้พยายามหลบหนี นาย ค จนกระทั่งสามารถหลบหนีออกมาได้ พฤติกรรมดังกล่าว นาย ค ได้ใช้กำลังประทุษร้ายต่อนางสาว ง เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นการไม่รักษาไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ เนื่องจากบุคคลดังกล่าว ในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติงานของทางราชการแล้ว และเป็นอาชีพ

ที่ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคม และบุคคลภายนอก การกระทำเช่นนี้อาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียของตำแหน่งหน้าที่ราชการได้

มาตรา ๔๔ วรรคสอง วางหลักไว้ว่า “การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา มีความผิด ๒ ฐาน คือ

๑) กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

๒) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเป็นเรื่องที่ต้องนำมาพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบ ซึ่งผู้วิจัยจะอธิบายโดยละเอียด ดังนี้

(๑) กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ความผิดฐานนี้เป็นการประพฤติชั่วร้ายแรงที่ค่อนข้างจะชัดเจนว่า ถ้าเป็นการกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และศาลได้พิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก และจะต้องได้รับโทษโดยมีการจำคุกจริง (ตามแนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓๖/๒๕๔๒ และที่ ๑/๒๕๕๖) ถ้าศาลพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกแต่รอการลงโทษหรือรอการรับโทษ ไม่ถือเป็นการกระทำความผิดฐานนี้ แต่ถ้าพฤติการณ์การกระทำความผิดอาญาร้ายแรงแม้จะศาลพิพากษาถึงที่สุดรอการลงโทษหรือรอการรับโทษ แต่ก็อาจจะถือว่าเป็นความผิดฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงก็ได้ ซึ่งจะต้องพิจารณาพฤติการณ์เป็นรายๆ กรณีไป

(๒) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ ไม่ได้ให้คำนิยามความหมายคำว่า ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงไว้ จึงเป็นดุลพินิจของฝ่ายปกครองที่จะพิจารณาว่าพฤติการณ์อย่างไรที่เข้าข่ายเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งฝ่ายปกครองจะต้องพิจารณาตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และเมื่อพิจารณาจากมาตรา ๔๔ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ จะเห็นได้ว่า มาตราดังกล่าวได้บัญญัติถึงพฤติการณ์ที่เป็นความผิดวินัยร้ายแรง ไว้ว่า เป็นการกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ การกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จึงควรเป็นการกระทำที่มีระดับความรุนแรงของพฤติการณ์เทียบเคียงได้กับการกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก ดังนั้นการพิจารณาว่า การกระทำใดเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

อย่างร้ายแรงที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้น โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ ๓ ประการ ร่วมกัน ดังนี้

๑. เกียรติของตำแหน่งหน้าที่ราชการ
๒. ความรู้สึกของสังคมหรือ
๓. เจตนาในการกระทำเป็นสำคัญ

กรณีอย่างใด จะถือว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จะต้องพิจารณารายละเอียดข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นเรื่องๆ ไป โดยถือความร้ายแรงขององค์ประกอบทั้ง ๓ ประการ เป็นแนวทางการพิจารณาว่ามีผลกระทบต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งข้าราชการ และความรู้สึกของวิญญูชนโดยทั่วไป หรือความรู้สึกของสังคมว่ารู้สึกรังเกียจต่อการกระทำนั้นๆ ว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือไม่ ตามแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๕๔/๒๕๕๑, อ. ๖๓/๒๕๔๙, อ. ๓๖๐/๒๕๔๙

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบทั้ง ๓ ประการข้างต้นแล้วก็ต้องเปรียบเทียบว่า พฤติการณ์การกระทำดังกล่าว มีความใกล้เคียงเทียบที่เป็นลักษณะการกระทำที่มีระดับความรุนแรงของพฤติการณ์เทียบเคียงได้กับการกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๕๑/๒๕๕๔)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๒/๒๕๕๓

เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เวลาประมาณ ๐๒.๒๐ น. ผู้ฟ้องคดี ถูกจับกุมและส่งตรวจวัดปัสสาวะที่ร้านกรีนฟิวฟ์ และแจ้งชื่อของตนเองอันเป็นที่จดต่อเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมว่าชื่อนาย น. ผลการตรวจปัสสาวะเป็นสีม่วง พนักงานสอบสวน จึงดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดี แต่พนักงานอัยการจังหวัดประจำศาลจังหวัดพัทธามีคำสั่ง ไม่ฟ้องเพราะพยานหลักฐานไม่เพียงพอ เมื่อพิจารณาจากพฤติการณ์แจ้งชื่อและสกุล อันเป็นที่จดและได้ให้การรับสารภาพไว้ในบันทึกการจับกุม จึงเป็นพิรุณว่าหากผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำความผิดก็ไม่จำเป็นต้องให้การรับสารภาพ การกระทำของผู้ฟ้องคดีเห็นได้ว่า มีเจตนาเสพยาเสพติดให้โทษ อันมีลักษณะเป็นการไม่รักษาชื่อเสียงตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย ซึ่งเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี และสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดหลักเกณฑ์การลงทัณฑ์ข้าราชการตำรวจผู้กระทำผิดวินัยฐานมี (มีไว้เพื่อเสพ) หรือเสพหรือติดยาเสพติดให้โทษ กำหนดระดับทัณฑ์คือปลดออกก็ตาม แต่การเสพยาเสพติด ในสถานที่ชุมชนท่ามกลางคนเป็นจำนวนมากรวมทั้งแจ้งชื่อตัวและชื่อสกุลอันเป็นที่จดต่อเจ้าพนักงาน เป็นพฤติการณ์ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ควรกระทำ ทั้งยังละเว้นไม่จับกุม ผู้เสพยาเสพติดให้โทษอันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๕๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่ง ลงโทษไล่ออกจากราชการและคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๔/๒๕๕๓

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งการให้คณะกรรมการสอบสวนวินัยดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมตามความเห็นของกองนิติการ จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบตามข้อ ๓๓ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา เมื่อผลการสอบสวนพยานเพิ่มเติมจำนวน ๗ ราย ให้การสอดคล้องกันว่ามี การเรียกรับค่าตอบแทนจริง โดยมีผู้รับจ้างจำนวน ๓ ราย คือ นาย ม. ซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ล. นาย ญ. หุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. และนาย ธ. กรรมการผู้จัดการของบริษัท ศ. จำกัด ให้การเพิ่มเติมตรงกันว่าใช้เงินส่วนตัวจ่ายให้กับผู้ฟ้องคดี ประกอบกับคำให้การของพยานบุคคลรายอื่นๆ ที่ให้การเพิ่มเติมมิได้มีประเด็นใดขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกับคำให้การเดิมที่เคยให้การไว้กับคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบสวนวินัย แต่อย่างไรก็ดี พฤติกรรมของ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตน หาประโยชน์ให้แก่ตนเอง โดยเรียกรับเงินจากผู้รับจ้างอันเป็นการกระทำที่ผิดวินัยตาม ข้อ ๓๐ ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ และถือเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามข้อ ๔๖ แห่งระเบียบเดียวกัน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยอำนาจตามข้อ ๕๒ ของระเบียบดังกล่าว สั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นการใช้อำนาจดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (อ.ก.พ.กระทรวงคมนาคม) ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘/๒๕๕๓

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ (งานธุรการคดี) สถานีตำรวจภูธรตำบลโพทะเล จังหวัดสิงห์บุรี ได้ถูกพันตำรวจเอก ส. ผู้กำกับการ ๒ ประจำกองบังคับการสืบสวนสอบสวนกองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด กับพวก เข้าจับกุมตัวโดยแจ้งข้อกล่าวหาว่าร่วมกันมีวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภท ๒ (เมทแอมเฟตามีนหรือยาม้า) ไว้ในความครอบครองเพื่อขายโดยไม่ได้ รับอนุญาต และได้ยึดโทรศัพท์มือถือยี่ห้อเทคโนโฟน หมายเลข ๐-๑๔๓๑-๘๘๕๔ ไว้เป็นของกลางตามที่นาย บ. ผู้ต้องหาในข้อหาเดียวกันได้ให้การรับสารภาพพร้อมทั้งให้การเพิ่มเติมว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำยาม้าของกลางมาให้ขาย ผู้ฟ้องคดีให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหา ต่อมา รองผู้บังคับการ หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัดสิงห์บุรี มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งคณะกรรมการชุดดังกล่าว ได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจง แก่ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสู้กับข้อกล่าวหาได้ ผู้ฟ้องคดีให้การปฏิเสธ แต่ยังไม่ขออ้างพยานเพื่อมาสู้กับข้อกล่าวหา เมื่อพิจารณาคำให้การของนาย บ. และเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำกองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่มีเหตุโกรธเคืองกับผู้ฟ้องคดี ประกอบกับการตรวจสอบโทรศัพท์มือถือยี่ห้อโนเกีย หมายเลข ๐-๑๔๓๘-๘๔๐๐ ที่ยึดได้จากนาย บ. กับโทรศัพท์มือถือยี่ห้อเทคโนโฟน หมายเลข ๐-๑๔๓๑-๘๘๕๔ ที่ยึดได้จากผู้ฟ้องคดี ปรากฏว่าโทรศัพท์ทั้งสองหมายเลขมีการติดต่อกันถึง ๑๐๑ ครั้ง ในช่วงเวลาประมาณ ๑ เดือนเศษ แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อกับนาย บ. ตลอดเวลา เมื่อพิจารณาพฤติการณ์

ของผู้ฟ้องคดี ประกอบกับพยานหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยแล้ว เชื่อได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำยาม้าไปมอบให้กับนาย บ. เพื่อขายและให้โทรศัพท์มือถือเอาไว้สำหรับติดต่อเรื่องดังกล่าว อันเป็นการร่วมกันมีวัตถุประสงค์ต่อจิตและประสาท ประเภท ๒ ไว้ในความครอบครองเพื่อขายโดยไม่ได้รับอนุญาต แม้ในทางคดีอาญา ศาลอาญาจะได้มี คำพิพากษาให้ยกฟ้องผู้ฟ้องคดีและศาลอุทธรณ์ยืนตามศาลอาญา คดีถึงที่สุดแล้วก็ตาม แต่การดำเนินการลงโทษทางวินัยมีหลักเกณฑ์และกระบวนการที่กำหนดไว้โดยเฉพาะต่างหากจากการดำเนินคดีอาญา ผลของการพิจารณาดำเนินการทางวินัยจึงไม่จำเป็น ที่จะต้องตรงกับผลทางคดีอาญาเสมอไป อีกทั้งกรณีการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษถือเป็นนโยบายสำคัญและเร่งด่วนของรัฐบาลที่ต้องดำเนินการโดยเคร่งครัดและจริงจัง การที่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในเรื่องดังกล่าว กลับเป็นผู้มีพฤติกรรมการกระทำผิดเสียเองย่อมมีผลกระทบต่อภาพพจน์และชื่อเสียงของตนเองและก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติอย่างร้ายแรง จึงเข้าลักษณะเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๖/๒๕๕๒

เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ร่วมกับนางสาว ท. และนาย อ. ออกโฉนดที่ดิน โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติหรือ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและกระทำการอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

กรณี : หยิบฉวยทรัพย์สินของผู้รับบริการ

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย ข เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานรังสีเทคนิค โรงพยาบาลศรีนครินทร์ มีพฤติการณ์ กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๙ ผู้ป่วยมารับบริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลศรีนครินทร์ ซึ่งแพทย์ได้สั่งให้ไปเอ็กซเรย์ที่ห้องเบอร์ ๒ โดยได้ถอดสร้อยคอทองคำและพระเลี่ยมทองจำนวน ๓ องค์ ไว้ที่แขวนถุงน้ำเกลือบริเวณหัวเตียงเอ็กซเรย์ หลังจากผู้ป่วยทำการเอ็กซเรย์เสร็จแล้ว ได้ลิ้มสร้อยคอทองคำและพระเลี่ยมทองดังกล่าว และไปพบแพทย์ที่ห้องตรวจผู้ป่วยนอก ต่อมา นาย ข ได้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ที่ห้องเอ็กซเรย์เบอร์ ๒ พบเห็น สร้อยคอทองคำและพระเลี่ยมทองดังกล่าว ได้หยิบฉวยออกไปจากห้องและนำไปขายที่ร้านทองแห่งหนึ่ง ราคา ๔๖,๐๐๐ บาท โดยเก็บพระเลี่ยมทองไว้ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๙ ผู้ป่วยได้มาติดตามสร้อยคอทองคำและพระเลี่ยมทองที่ลิ้มไว้ แต่นาย ข กลับปฏิเสธว่าช่วงเวลาดังกล่าว ตนไม่ได้อยู่ปฏิบัติงานที่ห้องเอ็กซเรย์ ช่วงบ่ายในวันเดียวกันผู้ป่วยคนดังกล่าวได้นำเจ้าหน้าที่ตำรวจมาตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เพื่อดำเนินคดี ซึ่งทางการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจพบหลักฐานว่า นาย ข เป็นผู้เอาสร้อยคอทองคำและกรอบพระเลี่ยมทองไปขายที่ร้านห้างทองกาญจนาภิเษก บริเวณสถานีขนส่งจังหวัด

ขอนแก่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้แจ้งให้นาย ข ไปพบ และขอให้นำสร้อยคอทองคำไปคืนเจ้าของทรัพย์สิน เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๙ นาย ข ได้นำทรัพย์สินไปคืนผู้เสียหายครบถ้วนแล้ว

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ปลดออกจากราชการ

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่นาย ข เจ้าหน้าที่ ขณะเข้ามาปฏิบัติงาน ได้พบสร้อยคอทองคำและพระเลี่ยมทอง จำนวน ๓ องค์ ซึ่งเป็นของผู้ป่วยที่เข้ามาใช้บริการ โดยแขวนถุงน้ำเกลือบริเวณหัวเตียงเอ็กซ์เรย์ โดยได้หยิบฉวยออกไปจากห้องและนำไปขายที่ร้านทอง โดยวิสัย เช่นนั้นนาย ข น่าจะรู้หรือควรจะรู้ได้ว่าเป็นของที่มีผู้ลืมไว้ ซึ่งนาย ข น่าจะพยายามติดตามหาเจ้าของทรัพย์สินหรือแจ้งประชาสัมพันธ์โรงพยาบาลเพื่อประกาศตามหาเจ้าของทรัพย์สิน แต่การที่นาย ข กลับเบียดบังทรัพย์สินไปเป็นของตนเอง ถือได้ว่า เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นการไม่รักษาซึ่งเกียรติของความเป็นข้าราชการที่พึงกระทำโดยประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อันเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้ อาจทำให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดและส่งผลกระทบและทำให้เสียหายต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงพยาบาลศรีนครินทร์ได้

กรณี : การนำยาของโรงพยาบาลไปจำหน่ายกับบุคคลอื่น

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย จ เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานรังสีเทคนิค ได้ใช้สิทธิ์เบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลในการเบิกยา “MINIRIN” โดยใช้ประวัติการรักษาผู้ป่วยซึ่งเป็นมารดาของตน โดยนำยาดังกล่าวไปจำหน่ายให้กับบุคคลอื่น

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ปลดออกจากราชการ

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า นาย จ เจ้าหน้าที่ ได้ใช้สิทธิ์เบิกยา “MINIRIN” ซึ่งเป็นยาที่ใช้รักษาโรคเบาจัด ซึ่งต้องให้แพทย์เป็นผู้สั่งยาเท่านั้น แต่นาย จ ได้ใช้ประวัติการรักษาของมารดาตน เพื่อใช้สิทธิ์ในการเบิกยาดังกล่าวออกมาเป็นจำนวนมาก แล้วนำยาที่ได้ออกไปจำหน่ายให้กับบุคคลอื่นพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยเป็นการกระทำที่หาประโยชน์สำหรับตนเอง ไม่รักษาซึ่งเกียรติศักดิ์ของความเป็นข้าราชการที่พึงกระทำโดยประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นพฤติกรรมไม่เหมาะสมต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน อันถือได้ว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

กรณี : การเบิกจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติราชการโดยไม่มีสิทธิ

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาง ฉ เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานพยาบาล ได้กระทำการเบิกเงินค่าเวรนอกเวลาอันเป็นเท็จ ในระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๕๑ ถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยใช้ชื่อบุคคลอื่น โดยแจ้งเลขที่บัญชีออมทรัพย์ของบุตรชายของตน เลขที่บัญชี ๕๕๑-๒๗๕๙-xx-xx บัญชีธนาคารไทยพาณิชย์ สาขามหาวิทยาลัยขอนแก่น ไปให้กองคลังทราบ เพื่อให้มีการโอนเงินไปยังหมายเลขบัญชีธนาคารที่ได้แจ้งไว้ และตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๕๒ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๕๓ ได้เบิกเงินค่าเวรนอกเวลาราชการอันเป็นเท็จ ในชื่อของบุตรชายเพื่อให้ตรงกับชื่อบัญชีของบุตรชาย ที่ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขามหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่จะรับโอนเงินเข้า ทั้งๆ ที่ทราบว่าบุตรชายของตนมิใช่บุคลากรสังกัดคณะแพทยศาสตร์ โดยไม่ได้มาปฏิบัติงานจริง รวมเป็นเงินที่เบิกค่าเวรนอกเวลาราชการ ได้รับไปทั้งสิ้น ๙๒,๑๖๕ บาท ต่อมาภายหลังนาง ฉ ได้นำเงินจำนวนดังกล่าวมาคืนกับทางราชการจนครบจำนวนแล้ว

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ปลดออกจากราชการ

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า นาง ฉ เจ้าหน้าที่ ได้เบิกเงินค่าเวรนอกเวลาอันเป็นเท็จ โดยใช้ชื่อบุคคลอื่นและแจ้งเลขบัญชีออมทรัพย์ของบุตรชายของตน เพื่อให้มหาวิทยาลัยโอนเงินค่าเวรนอกเวลาตามหมายเลขบัญชีที่ได้แจ้งไว้ โดยไม่ปรากฏว่า บุตรชายของนาง ฉ ได้ปฏิบัติงานที่คณะแพทยศาสตร์แต่อย่างใด ทำให้ทางราชการได้เบิกจ่ายเงินเป็นเงินทั้งสิ้น ๙๒,๑๖๕ บาท เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย พฤติการณ์ของนาง ฉ เป็นการกระทำโดยเจตนาเพื่อให้ได้รับประโยชน์อันเป็นการไม่รักษาซึ่งเกียรติศักดิ์ของทางราชการที่พึงประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนร่วมงานบุคคลทั่วไป ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอันได้ชื่อว่า เป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง แม้ว่าในภายหลังนาง ฉ จะได้นำเงินจำนวนดังกล่าวมาคืนกับทางราชการแล้วก็ตาม ก็ไม่เป็นเหตุลบล้างความผิดที่ได้กระทำไปแล้ว

กรณี : การปลอมลายมือชื่อบุคคลอื่น

กรณีศึกษาที่ ๑

ข้อเท็จจริง นางสาว ว เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งพยาบาล ได้กระทำการหลอกหลวงและปลอมลายมือชื่อของนาง ส เพื่อนร่วมงาน ในการไปยื่นคำร้องขอทำบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐในนามของนาง ส จนเจ้าหน้าที่ของรัฐหลงเชื่อและทำบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ และต่อมานางสาว ว ได้นำหลักฐานดังกล่าว ไปใช้เป็นหลักฐานในการกู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ และได้รับเงินไปทั้งสิ้น ๗๑,๐๐๐ บาท

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ปลดออกจากราชการ

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า นาง ว เจ้าหน้าที่ ได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จโดยกระทำการหลอกลวงและปลอมลายมือชื่อของนางสาว ส เพื่อนร่วมงาน เพื่อไปยื่นคำร้องขอทำบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่รัฐ จนกระทั่งเจ้าหน้าที่ได้หลงเชื่อและได้ออกบัตรประจำตัวให้ตามความประสงค์ และนำบัตรดังกล่าวไปใช้เป็นหลักฐานในการกู้เงินจำนวนหนึ่งกับสหกรณ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น จนกระทั่งได้รับเงินกู้จากสหกรณ์ฯ เป็นเหตุให้นางสาว ส ได้รับความเดือดร้อนเป็นหนี้เงินกู้ จากการที่นาง ว กระทำละเมิด โดยปลอมแปลงลายมือชื่อ พฤติกรรมดังกล่าว ถือว่า เป็นการกระทำโดยเจตนา เพื่อให้ได้รับประโยชน์อันมิควรได้สำหรับตนเอง และเป็นการไม่รักษาซึ่งเกียรติศักดิ์ของทางราชการ ที่พึงประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนร่วมงาน บุคคลทั่วไป ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อันได้ชื่อว่า เป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง และการปลอมแปลงลายมือชื่อดังกล่าว ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๙๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ได้วางแนวทางการลงโทษ ไว้ว่า กรณีข้าราชการกระทำผิดวินัย โดยปลอมลายมือชื่อของผู้อื่นไปหาประโยชน์ ให้ถือเป็นการผิดวินัยอย่างร้ายแรงและลงโทษอย่างน้อยปลดออกจากราชการ ซึ่งในภายหลังกนาง ว ได้นำเงินที่ได้รับทั้งหมด นำไปคืนเพื่อใช้หนี้เงินกู้อย่างเต็มที่เรียบร้อยแล้ว จะเห็นได้ว่า นาง ว ได้พยายามเยยวยาความเสียหายที่ นางสาว ส ได้รับแล้ว ประกอบกับนาง ว ไม่เคยกระทำความผิดทางวินัยมาก่อน และตลอดระยะเวลาที่รับราชการ ก็ได้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนร่วมงาน แต่เหตุที่ต้องทำเช่นนั้น เพราะมีความจำเป็นต้องใช้เงิน และนาง ว ได้สำนึกในการกระทำความผิดของตน ดังนั้น กรณีนี้จึงมีเหตุอันควรให้ลดหย่อนโทษได้ลงโทษให้ปลดออกจากราชการ

กรณีศึกษาที่ ๒

ข้อเท็จจริง นาย ศ เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ได้ใช้เอกสารอันเป็นเท็จเกี่ยวกับการส่งผลการพิจารณาการจ่ายเงินค่าตอบแทนตามผลปฏิบัติราชการประจำปี สำหรับพนักงานมหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ของหน่วยงานในสังกัด โดยเปลี่ยนแปลงค่าคะแนนผลการประเมินของตนเอง จากค่าคะแนนร้อยละ ๘๐ เป็นคะแนนร้อยละ ๙๙.๕ ทำให้ได้ค่าตอบแทนตามผลปฏิบัติงานเพิ่มเป็นจำนวนร้อยละ ๑๐ และเปลี่ยนแปลงค่าคะแนนการประเมินการปฏิบัติราชการของนาย อ เพื่อนร่วมงาน จากค่าคะแนนผลการประเมิน คะแนนร้อยละ ๙๗.๗๕ เป็นคะแนนร้อยละ ๗๖ ทำให้ได้รับค่าตอบแทนตามผลการปฏิบัติงานเพิ่ม ร้อยละ ๒ หลังจากนั้นผู้บังคับบัญชา ได้พิจารณาผลการจ่ายค่าตอบแทนเพิ่ม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔ แล้วได้มอบหมายให้นาย ศ เป็นผู้ดำเนินการจัดส่งเอกสารไปยังกองการเจ้าหน้าที่ และนาย ศ ได้ทำเอกสารอันเป็นเท็จขึ้นอีกฉบับหนึ่ง โดยมีการแก้ไขค่าคะแนน รวมถึงกระทำการปลอมแปลงลายมือชื่อของผู้บังคับบัญชาก่อนที่จะส่งเอกสารไปยังกองการเจ้าหน้าที่ จนกระทั่งมหาวิทยาลัยได้เบิกจ่ายค่าตอบแทนเพิ่ม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ให้กับนาย ศ และนาย อ ซึ่งไม่เป็นไปตามความจริงตามที่ผู้บังคับบัญชาพิจารณาอนุมัติไว้และทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นด้วย

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ไล่ออกจากราชการ และดำเนินคดีตามกฎหมายอาญา

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่นาย ศ ได้กระทำการเปลี่ยนแปลงค่าคะแนน ผลการปฏิบัติของตนเอง และเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้ตนเองได้รับคะแนนที่สูงกว่าเดิม เป็นผลให้ได้รับ เงินค่าตอบแทนเพิ่มประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔ นั้น เป็นการหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยมิชอบ และการที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ได้ทำเอกสารอันเป็นเท็จ และปลอมแปลงลายมือชื่อของผู้บังคับบัญชา ยังเป็นการปลอมแปลงเอกสารของทางราชการ ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอันได้ชื่อว่า เป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งกรณีนี้ได้มีหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๙๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้วางแนวทางการลงโทษ ไว้ว่า กรณีข้าราชการกระทำผิดวินัย โดยปลอม ลายมือชื่อของผู้อื่นไปหาประโยชน์ ให้ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและลงโทษอย่างน้อยปลดออก จากราชการ

กรณี : การยกยอกทรัพย์สินของบุคคลอื่น

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย ส เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๑ ได้ทำ หนังสือเชิญชวนไปยังหัวหน้าศูนย์แพทยศาสตรศึกษา โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัด อุบลราชธานี เพื่อให้รวบรวมเงินนักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ ๔-๖ โดยให้ออนเงินมาที่บัญชีเงินฝากส่วนตัว ธนาคารกรุงศรีอยุธยา สาขาซอยมหาวิทยาลัยขอนแก่น ของนาย ส จนนักศึกษาและหัวหน้า สำนักงานศูนย์แพทยศาสตรศึกษาหลงชื่อ โอนเงินจำนวน ๑๐๘,๐๐๕ บาท มาให้ แล้วภายหลังนาย ส ได้ถอนเงินจำนวนดังกล่าวออกไป โดยนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘ นาย ส ได้ถอนเงินจากบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารไทย พาณิชย์ สาขามหาวิทยาลัยขอนแก่น ของนางสาว ก ที่เปิดรับบริการแก่นักศึกษาแพทย์ที่สำเร็จ การศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อเป็นเงินค่าสมัครเป็นสมาชิกแพทยสภา เข้าบัญชีของนางสาว ก เพื่อจ่ายค่าสมัครสมาชิกแทนนักศึกษาทั้งหมด ภายหลังได้ถอนเงินออกจากบัญชีดังกล่าว แต่ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ กลับถอนเงินจำนวน ๗๗๔,๗๐๐ บาท ไปใช้ประโยชน์ ส่วนตนจนหมด

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ไล่ออกจากราชการ

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมของนาย ส เจ้าหน้าที่ ได้กระทำการหลอกลวง หัวหน้าศูนย์แพทยศาสตรศึกษา โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานีรวบรวมเงิน นักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ ๔-๖ โดยให้ออนเงินมาที่บัญชีเงินฝากส่วนตัว จนกระทั่งมีการโอนเงินจำนวน ๑๐๘,๐๐๕ บาท และนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวต่อมาได้ใช้สิทธิถอนเงินออกบัญชีเงินฝากของ นางสาว ก ที่เปิดรับบริการแก่นักศึกษาแพทย์ที่สำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อเป็นเงินค่า สมัครเป็นสมาชิกแพทยสภา ซึ่งได้ถอนเงินออกจากบัญชี โดยได้รับเงินไปทั้งสิ้น ๗๗๔,๗๐๐ บาท และ นำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว การกระทำดังกล่าว เป็นการกระทำต่างกรรมต่างวาระ อันเป็นการ

หาประโยชน์โดยมิชอบส่วนตน ซึ่งข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นาย ส ไม่ได้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด แต่ได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จให้บุคคลอื่นหลงเชื่อ จนกระทั่งได้ไปซึ่งทรัพย์สิน พฤติกรรมดังกล่าว เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม และไม่สมควรปฏิบัติ เนื่องจากตนรับราชการ ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ศักดิ์ศรี ย่อมได้รับการยอมรับนับถือจากคนทั่วไป อีกทั้งบุคคลดังกล่าวมีตำแหน่งนักวิชาการการศึกษา ซึ่งควรต้องดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน รักษาชื่อเสียง และเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย เป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งกรณีนี้ อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดต่อบุคคลทั่วไปในสังคม และอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ทางราชการ ให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ

กรณี : การเสพและมียาเสพติดไว้ในครอบครอง

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย ว เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งผู้ช่วยเสกษกร ได้มีพฤติการณ์ กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ นาย ว มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด (ยาบ้า) และจำหน่ายให้กับบุคคลอื่น ซึ่งต่อมาได้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมในขณะนำยาเสพติด (ยาบ้า) จำนวน ๒ เม็ด ไปขายให้ผู้อื่นที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่นได้สืบทราบ และได้วางแผนล่อซื้อยาเสพติดจากนาย ว และต่อมาศาลจังหวัดขอนแก่น ได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ ให้ควบคุมตัวนาย ว ในฐานะผู้ต้องหาคดีอาญาในข้อหาเสพและมียาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (เมทแอมเฟตามีน) ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต นาย ว ได้ให้การรับสารภาพตามข้อกล่าวหา โดยศาลจังหวัดขอนแก่น มีคำสั่งให้นาย ว ไปฟื้นฟูในฐานะผู้ป่วยที่โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ไล่ออกจากราชการ

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า นาย ว เจ้าหน้าที่ มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด และจำหน่ายให้กับบุคคลอื่น ซึ่งต่อมาได้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมในข้อหาเสพและมียาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (เมทแอมเฟตามีน) ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต การที่นาย ว มีและใช้ยาเสพติดไว้ในครอบครอง นอกจากนี้ ยังได้จำหน่าย เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม และไม่สมควรปฏิบัติ เนื่องจากตนรับราชการ ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ศักดิ์ศรี ย่อมได้รับการยอมรับนับถือจากคนทั่วไป ซึ่งควรต้องดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน รักษาชื่อเสียง และเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งกรณีนี้ อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดต่อบุคคลทั่วไปในสังคม และอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ทางราชการ ให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ

กรณี : การลักทรัพย์ และมียาเสพติดไว้ในครอบครอง

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย ร เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่เวชกิจฉุกเฉิน มีพฤติการณ์ กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๖ ได้ลักจากรยานยนต์ ยี่ห้อฮอนด้า รุ่นสปีปี่ไอ สีเหลือง-ดำ หมายเลขทะเบียน นพท-๒๐ นครราชสีมา ของนางสาว ว นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ไปจากบริเวณลานจอดรถของคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.ย้อยมหาวิทยาลัยขอนแก่น สืบทราบจากกล้องวงจรปิดที่สามารถจับภาพได้ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา ได้ความชัดเจนว่า นาย ร เป็นผู้ลักจากรยานยนต์คันดังกล่าว และนาย ร ได้สารภาพต่อพนักงานสอบสวนว่า ได้กระทำความผิดจริง และแสดงท่าทีพิรุธน่าสงสัยว่าจะมีสิ่งผิดกฎหมายซุกซ่อนอยู่ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้ตรวจค้น พบว่า มียาเสพติดให้โทษประเภท ๑ ไว้ในครอบครอง จำนวน ๓ เม็ด ซุกซ่อนในถุงพลาสติกใต้วงเท้าด้านซ้าย นาย ร รับสารภาพว่าเป็นของตน เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้นำตัวไปดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ไล่ออกจากราชการ

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่นาย ร ได้ลักจากรยานยนต์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีหลักฐานจากกล้องวงจรปิดซึ่งสามารถจับภาพได้ และในขณะที่สอบสวนยังปรากฏว่า มียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครอง พฤติกรรมดังกล่าว เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมและไม่สมควรปฏิบัติ เนื่องจากตนรับราชการ ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ศักดิ์ศรี ย่อมได้รับการยอมรับนับถือจากคนทั่วไป ซึ่งควรต้องธำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งกรณีอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ทางราชการ ให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ

กรณี : การมีพฤติกรรมชู้สาว

กรณีศึกษา ๑

ข้อเท็จจริง นาย อ เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งอาจารย์ มีพฤติการณ์ กล่าวคือ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ นางสาว ธ นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้เข้ามาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวกับนาย อ โดยคำแนะนำจากเพื่อนนักศึกษา เนื่องจากนางสาว ค ถูกคุกคามข่มขู่จากบุคคลที่สาม ต่อมา นาย อ และนางสาว ค มีความสนิทสนมคุ้นเคยกัน โดยได้คบหากันในทางชู้สาวเรื่อยมา ซึ่งได้มีการติดต่อทางโทรศัพท์เพื่อไปรับประทานอาหารร่วมกันอยู่บ่อยครั้ง และอยู่ด้วยกันในห้องพักสองต่อสอง ตลอดจนไปมาหาสู่ที่บ้านพักของนางสาว ค โดยเคยค้างแรมที่ห้องเดียวกับนางสาว ค อยู่เป็นประจำ โดยนาย อ ได้แสดงตนต่อบิดามารดาของนางสาว ค ว่าเมื่อนางสาว ค สำเร็จการศึกษาแล้ว จะทำการสมรสให้ถูกต้องตามกฎหมาย แต่เมื่อนางสาว ค สำเร็จการศึกษาแล้ว นาย อ กลับบ่ายเบี่ยงที่จะสมรสกับนางสาว ค ตามที่ได้เคยให้สัญญาไว้ และได้ตัดความสัมพันธ์กับนางสาว ค

นอกจากนี้ ยังปรากฏว่า นาย อ เคยประพฤติตนในทางชู้สาวกับนักศึกษาอื่น โดยผู้บังคับบัญชาได้กล่าวตักเตือนแล้ว

พฤติกรรม เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ไล่ออกจากราชการ

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่นาย อ มีพฤติกรรมโดยคบหากับนางสาว ค ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ตนเองปฏิบัติราชการ โดยมีความสัมพันธ์ทางชู้สาวกับนางสาว ค อย่างเปิดเผย จนคนทั่วไปรับทราบ รวมถึงไปมาหาสู่ที่บ้านของนางสาว ค ทั้งยังให้สัญญาว่าจะทำการสมรสด้วยภายหลังนางสาว ค สำเร็จการศึกษา ทำให้ครอบครัวของฝ่ายหญิงเกิดความเชื่อมั่น จึงยินยอมให้คบกันเรื่อยมา แต่เมื่อนางสาว ค สำเร็จการศึกษาแล้ว กลับไม่ทำตามคำมั่นที่ได้ให้ไว้ พฤติกรรมดังกล่าว เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และไม่สมควรอย่างยิ่งกับบุคคลที่มีตำแหน่งถึงอาจารย์ ที่ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไปและยังเป็นการไม่รักษาซึ่งเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ทำให้เสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นอย่างมาก ซึ่งตามระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๘๗ (๕) ได้กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่มีพฤติกรรมในทางชู้สาว หรือกระทำการอนาจารกับนักศึกษา นิสิต หรือนักเรียนให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษไล่ออกหรือปลดออก

กรณีศึกษา ๒

ข้อเท็จจริง นาย พ เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งอาจารย์ มีพฤติกรรม กล่าวคือ ความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาวกับนาง อ ซึ่งขณะนั้นมีสามีที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ซึ่งเรื่องดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๗ นาย ส สามีของนาง อ ได้พบบทสนทนาระหว่างภรรยาของตนกับนาย พ ซึ่งเป็นการส่งข้อความผ่านทางโปรแกรมไลน์ มีลักษณะที่แสดงความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมเกินเลยในทางชู้สาว รวมถึงมีการถ่ายภาพคู่กันอย่างใกล้ชิดสนิทสนมเกินกว่าความเป็นเพื่อน และบ่งบอกได้ว่าทั้งสองมีความสัมพันธ์อันลึกซึ้ง โดยต่างฝ่ายทราบดีว่าอีกฝ่ายหนึ่งมีคู่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว ซึ่งสามีของนาง อ ได้ว่าจ้างนักสืบเพื่อติดตามพฤติกรรมของบุคคลทั้งสอง จนได้หลักฐานแน่ชัดว่าบุคคลทั้งสองได้ลักลอบเป็นชู้และอยู่ร่วมกันหลายครั้ง โดยอาศัยการไปเที่ยวต่างจังหวัดด้วยกันสองต่อสองและนอนพักค้างคืนที่โรงแรมในห้องพักเดียวกัน พฤติกรรมดังกล่าวเป็นเหตุให้นาย ส สามี โดยชอบด้วยกฎหมายของนาง อ ได้มีการฟ้องหย่าเกิดขึ้น โดยนาย ส ยังได้ฟ้องเรียกค่าทดแทนเป็นจำนวนเงิน ๑๐๐ ล้านบาท พฤติกรรมของนาย พ ส่งผลให้ชีวิตสมรสของนาย ส ถึงขั้นต้องหย่าร้างกัน ขณะเดียวกัน นาย พ ปฏิบัติงานในตำแหน่งอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยมีสถานภาพที่ได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลทั่วไปว่าเป็นผู้มีเกียรติและศักดิ์ศรี และเป็นแบบอย่างที่ดีของนักศึกษา การมีพฤติกรรมดังกล่าว เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์และภาพลักษณ์ของข้าราชการ และขัดต่อศีลธรรมอันดี

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ไล่ออกจากราชการ

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่นาย พ เจ้าหน้าที่ มีพฤติกรรมฉันทู้สาวกับนาง อ โดยได้มีการติดต่อกัน มีการสนทนากันผ่านทางโปรแกรมไลน์ ในลักษณะที่แสดงออกว่าบุคคลทั้งสองมีความใกล้ชิดสนิทสนม รวมไปถึงการไปเที่ยวต่างจังหวัดด้วยกันสองต่อสองและได้พักค้างคืนในโรงแรมในห้องพักเดียวกัน โดยบุคคลทั้งสองทราบดีอยู่แล้วว่าต่างฝ่ายต่างมีคู่สมรสที่ชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว พฤติกรรมดังกล่าว เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และไม่สมควรอย่างยิ่ง เนื่องจากนาย พ เป็นถึงข้าราชการ และมีตำแหน่งเป็นอาจารย์ ที่ได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลทั่วไปว่า เป็นผู้มีความดี ศักดิ์ศรี จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป พฤติกรรมดังกล่าวเป็นการไม่รักษา ซึ่งเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ทำให้เสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นอย่างมาก ซึ่งตามระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๔๗ (๕) ได้กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่มีพฤติกรรมในทางชู้สาว หรือกระทำการอนาจารกับนักศึกษา นิสิต หรือนักเรียนให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษไล่ออก หรือปลดออก

กรณี : การขาดราชการเกินกว่า ๑๕ วัน

กรณีศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย บ เจ้าหน้าที่ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป มีพฤติการณ์ไม่มาปฏิบัติงานและลงลายมือชื่อปฏิบัติราชการ ตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยนาย บ ได้ลงลายมือชื่อปฏิบัติราชการ ครั้งสุดท้าย เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ โดยไม่ขออนุมัติลาราชการจากผู้บังคับบัญชา อันเป็นการไม่ปฏิบัติราชการเกินกว่า ๑๕ วัน

พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษทางวินัย : ไล่ออกจากราชการ

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่นาย บ เจ้าหน้าที่ มีพฤติกรรมการขาดราชการโดยไม่มาปฏิบัติราชการโดยไม่ขออนุมัติลาราชการจากผู้บังคับบัญชา อันเป็นการไม่ปฏิบัติราชการเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร จากการสอบสวนรับฟังได้ว่า ในหน่วยงานมีบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปเพียง ๑ คน คือ นาย บ เท่านั้น พฤติกรรมการไม่มาปฏิบัติราชการส่งผลกระทบต่อการบริหารงานภายในหน่วยงาน เป็นเหตุให้ราชการได้รับความเสียหาย

บทที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑. สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลจากคำสั่งลงโทษทางวินัยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๖๑ พบว่า ที่ผ่านมา การพิจารณาความผิดและการลงโทษทางวินัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีเพียงการเก็บข้อมูลคำสั่งการลงโทษทางวินัยเบื้องต้นเท่านั้น โดยที่ยังไม่มีการรวบรวมข้อมูล และแนวทางการลงโทษทางวินัยของบุคลากรเพื่อใช้สำหรับประกอบการพิจารณาความผิดและการลงโทษทางวินัยแต่อย่างใด ซึ่งทำให้การพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นิตกรที่ปฏิบัติงานด้านวินัย คณะกรรมการสอบสวนฯ คณะกรรมการบริหารงานบุคคล ประจำมหาวิทยาลัย (ก.บ.ม.) รวมถึง ผู้บริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น เกิดปัญหาในการใช้ข้อมูลประกอบการพิจารณา และแนวทางในการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยที่ยังไม่มีบรรทัดฐานในทางพิจารณา โดยการศึกษาข้อมูลครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาความผิดและการลงโทษทางวินัยต่อบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

เมื่อได้ทำการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การพิจารณาความผิดและการลงโทษทางวินัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น พฤติการณ์การกระทำความผิดในแต่ละกรณีมีพฤติการณ์ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งมีส่วนมากจะมีสาเหตุมาจากการที่บุคลากรไม่ตระหนักถึงการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การไม่เข้าใจ กฎ ระเบียบ แบบแผนของทางราชการ การละเลยต่อหน้าที่ราชการ การแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้สำหรับตนเองหรือผู้อื่น การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ การไม่อุทิศตนให้กับทางราชการ การไม่รักษาซึ่งเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นต้น

จากการศึกษาจากคำสั่งลงโทษทางวินัยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๖๑ รวมทั้ง การศึกษาวิเคราะห์จากเอกสารทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพิจารณาความผิดและการลงโทษทางวินัยของบุคลากรมหาวิทยาลัย มีปัญหาที่เกิดจากกฎหมายและระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑) การลงโทษทางวินัย กรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ

จากกรณีศึกษาเรื่องของการไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๐ มีบทกำหนดโทษกับบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามระเบียบพัสดุ โดยผู้ใดกระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือกระทำการโดยมีเจตนาทุจริต หรือกระทำการโดยปราศจากอำนาจ หรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ รวมทั้ง มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการสมยอมในการเสนอราคา ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย โดยให้ลงโทษ ดังนี้

(๑) ถ้าการกระทำมีเจตนาทุจริต หรือเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหายอย่างร้ายแรงให้ดำเนินการลงโทษอย่างต่ำให้ออกจากราชการ

(๒) ถ้าการกระทำเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหายแต่ไม่ร้ายแรง ให้ลงโทษอย่างต่ำตัดเงินเดือน

(๓) ถ้าการกระทำไม่เป็นเหตุให้ทางราชการเสียหาย ให้ลงโทษภาคทัณฑ์หรือว่ากล่าวตักเตือน โดยทำคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร

๒) การลงโทษทางวินัย กรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

จากกรณีศึกษาเรื่องของการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้วางแนวทางการลงโทษไว้ว่า การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปราณีอื่นใด ไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษเป็นปลดออกจากราชการ เห็นควรให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ

๓) การลงโทษทางวินัย กรณีขาดราชการเกินกว่า ๑๕ วัน

จากกรณีศึกษาเรื่องของการขาดราชการเกินกว่า ๑๕ วัน ตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว. ๑๒๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๐๓ ประกอบกับหนังสือ ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้วางแนวทางการลงโทษไว้ว่า การละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร และไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกเลย เป็นความผิดร้ายแรงซึ่งควรไล่ออกจากราชการ การที่เป็นผู้ไม่เคยกระทำผิดมาก่อนก็ดีหรือมีเหตุอันควรปราณีอื่นใด จะลดหย่อนผ่อนโทษไม่เป็นเหตุเพียงพอที่จะลดหย่อนโทษเป็นปลดออกจากราชการได้ เห็นควรให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ

๔) การลงโทษ กรณีการปลอมแปลงลายมือชื่อ

จากกรณีศึกษาเรื่องของการปลอมแปลงลายมือชื่อของบุคคลอื่นเพื่อไปหาประโยชน์ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๙๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ได้วางแนวทางการลงโทษ ไว้ว่า กรณีข้าราชการกระทำผิดวินัย โดยปลอมลายมือชื่อของผู้อื่นไปหาประโยชน์ ให้ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและลงโทษอย่างน้อยปลดออกจากราชการ

๕) การลงโทษ กรณีมีพฤติกรรมชู้สาว

จากกรณีศึกษาเรื่องของการมีพฤติกรรมชู้สาวกับนักศึกษา นิสิต หรือนักเรียนนักศึกษา ตามระเบียบสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๔๗ (๕) ได้กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่มีพฤติกรรมในทางชู้สาว หรือกระทำการอนาจารกับนักศึกษา นิสิต หรือนักเรียนให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษไล่ออกหรือปลดออก

๕.๒ ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการแก้ไขปัญหา

จากการศึกษาพบข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหานี้แนวทางการพิจารณาโทษทางวินัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเห็นว่า ในกรณีการขาดราชการ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่ได้มีการบัญญัติถึงเรื่องของการขาดราชการไว้ มีเพียงมาตรา ๔๑ วรรค ๑ ที่กำหนดเรื่องของการไม่อุทิศเวลาให้กับทางราชการเท่านั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว หากปรากฏว่ามีการขาดราชการ โดยไม่ได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชา หรือเป็นการละทิ้งงานเกินกว่า ๑๕ วัน โดยบุคคลนั้นไม่กลับมาปฏิบัติราชการอีกเลย กรณีหลังนี้ อาจเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงได้ ซึ่งเมื่อไม่มีบทบัญญัติใด

กำหนดโทษของการขาดราชการเกินกว่า ๑๕ วัน จึงทำให้มีปัญหาในการดำเนินการทางวินัย โดยไม่สามารถที่จะลงโทษทางวินัยในฐานนี้ได้ เนื่องจากกรณีตามมาตรา ๔๑ วรรค ๑ ความผิดฐานไม่อุทิศเวลาให้กับทางราชการ เป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรงเท่านั้น และเป็นเหตุให้ต้องมีการลงโทษทางวินัยในฐานอื่นที่เป็นความผิดวินัยร้ายแรง เช่น มาตรา ๓๙ วรรคท้าย หรือมาตรา ๔๔ วรรค ๒

ดังนั้น จึงเห็นควรให้มีการออกระเบียบที่เป็นการกำหนดโทษทางวินัย กรณีของการขาดราชการที่เกินกว่า ๑๕ วัน เอาไว้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานด้านวินัยต่อไป

ภาคผนวก

ที่ นร 0205/ว. 234

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. 10300

24 ธันวาคม 2536

เรื่อง ขอรื้อปรึรงมตคณะรัฐมนตรึเกึยวกับลงทอษข้รชการผู้กระทำคดิวนัยอ่ยงร้ยเรง
บงกรณึ

เรึยน (เวึยน กระทรวง ทบวง กรม)

อ้ยงถึง หน้งสึอสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรึ ค่วน ที่ นว 125/2503 ลงว้นที่ 5 ตุลาคม
2503

สึงที่ส่งมคด้วย ส้เนาหน้งสึอสำนักงน ก.พ. ปกปัด ที่ นร 0709.2/ป 1044
ลงว้นที่ 29 พฤษจิกายน 2536

คณะรัฐมนตรึได้ย้ยนย้ยมตคณะรัฐมนตรึเรึอง การลงทอษข้รชการผู้กระทำคดิทวงว้นัย
อ่ยงร้ยเรงมคเพื่อทรบและถึอปฏิบัติ หน้

บ้คนี้ สำนักงน ก.พ. ได้เสนอขอรื้อปรึรงมตคณะรัฐมนตรึเมื่อว้นที่ 4 ตุลาคม
2503 เกึยวกับลงทอษข้รชการผู้กระทำคดิวนัยอ่ยงร้ยเรงบงกรณึ มคเพื่อคณะรัฐมนตรึ
พิจรณาควมละเอึยคปรากฎตามส้เนาหน้งสึอที่ส่งมคพรึอมนี้

คณะรัฐมนตรึได้ลงมคเมื่อว้นที่ 21 ธันวาคม 2536 อนุมัติคณะที่สำนักงน ก.
พ. เสนอค้งนี้

1. ให้ปรึรงมตคณะรัฐมนตรึเมื่อว้นที่ 4 ตุลาคม 2503 เกึยวกับลงทอษ
ข้รชการผู้กระทำคดิวนัยอ่ยงร้ยเรงบงกรณึ ค้งนี้

1.1 ปรึรงมตคณะรัฐมนตรึให้เกึยวค้ชคเจนจกควมคว่ “ละท้งหน้ที่
รชการไปเลยเกึนคว่ 15 ว้น โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร” เป็น “ละท้งหน้ที่รชการคดิค้
นครวเด็ยวกัน เป็นเวลาคเกึนคว่ 15 ว้น โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และไม้กล้บมคปฏิบัติ
รชการอื่กเลย”

1.2 การลงโทษผู้กระทำผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือละทิ้งหน้าที่ราชการตามข้อ 1.1 เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งควรลงโทษเป็นไล่ออกจากราชการ การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปรานีอื่นใดไม่เป็นเหตุผลหย่อนโทษลงเป็นปลดออกจากราชการ

2. สำหรับการลงโทษผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงใน 2 ฐานความผิดดังกล่าว ตามมาตรา 67 วรรคสาม และมาตรา 75 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 หรือตามกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ใช้บังคับอยู่ก่อนหน้านั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 มีบทเฉพาะกาลมาตรา 138 ให้ลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ใช้อยู่ขณะกระทำผิด ก็ให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2503 ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

วิษณุ เครืองาม

(นายวิษณุ เครืองาม)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองประมวลและติดตามผลมติคณะรัฐมนตรี

โทร. 2827193 โทรสาร 2824045

ด่วน

ที่ น.ว. ๑๒๕/๒๕๐๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕ ตุลาคม ๒๕๐๓

เรื่อง การลงโทษข้าราชการผู้กระทำผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด และกระทรวงทบวงกรม

ด้วยเลขาธิการ ก.พ.รายงานว่ามีกระทรวงทบวงกรมต่างๆ สั่งให้ข้าราชการพลเรือนที่กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ โดยอ้างเหตุควรปรานีหลายราย ซึ่ง ก.พ.พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นการเหมาะสม ๒ เรื่อง คือ

๑. กระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ออกจากราชการตามความในมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ เพื่อรับบำเหน็จบำนาญ

๒. กระทำผิดฐานละทิ้งหน้าที่ราชการเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ออกจากราชการตามความในมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ เพื่อรับบำเหน็จบำนาญ

ก.พ.เห็นว่าความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือละทิ้งหน้าที่ราชการไปเลยเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นความผิดร้ายแรงซึ่งควรไล่ออกจากราชการ จะปรานีลดหย่อนผ่อนโทษลงได้ก็เพียงปลดออกจากราชการ การนำเงินที่ทุจริตยกออกไปแล้วมาคืนก็ดี การที่เป็นผู้ไม่เคยกระทำผิดมาก่อนก็ดี หรือมีเหตุอันควรปรานีอื่นใด ไม่เป็นเหตุเพียงพอที่จะลดหย่อนผ่อนโทษลงเป็นให้ออกจากราชการได้ ก.พ.จึงขอให้ท่านนายกรัฐมนตรีพิจารณา และสมควรนำเสนอละดับรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงทบวงกรมต่างๆ ถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

คณะรัฐมนตรีให้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๐๓ ลงมติเห็นชอบด้วยตามที่ ก.พ.เสนอ และให้ถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

จึงขอยืนยันมาเพื่อจักได้ถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

ลงชื่อ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

มนูญ บริสุทธิ์

(นายมนูญ บริสุทธิ์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองกลาง

ที่ นร 0709.2/ว 8

สำนักงาน ก.พ.

ถนนพิษณุโลก กท 10300

26 กรกฎาคม 2536

เรื่อง การลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัยกรณีเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะเดินทางและเงินอื่น
ในทำนองเดียวกันเป็นเท็จ

เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด)

อ้างถึง หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร 0905/ว 6 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2511

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ่มมติ ก.พ.ว่าการที่ข้าราชการทุจริตข้อโกงเงินของทางราชการ โดยทำการเบิกเงิน
ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทางตลอดจนเงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเท็จ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐาน
ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และความร้ายแรงแห่งกรณีและพฤติการณ์มิได้ยิ่งหย่อนไปกว่าการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ
แต่ส่วนมากมักจะลงโทษกันเพียงสถานเบา หรือให้ออกจากราชการมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ จึงยังมีกรกระทำผิด
กันอยู่เนือง ๆ ก.พ.เห็นว่า เพื่อประโยชน์แก่การป้องกันและปราบปรามในเรื่องนี้ กระทรวงทบวงกรมควรลงโทษ
ผู้กระทำผิดดังกล่าวในสถานหนักทำนองเดียวกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ ก.พ.พิจารณาเห็นว่า มติดังกล่าวได้มีไว้ตั้งแต่ขณะที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.
2497 ใช้บังคับ ปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนเกี่ยวกับเรื่องการใช้สิทธิได้รับบำเหน็จ
บำนาญได้เปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว และการพิจารณาโทษในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนใช้สิทธิเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงและ
ค่าพาหนะเดินทางตลอดจนเงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเท็จนี้ เป็นกรณีที่ควรพิจารณารายละเอียดพฤติการณ์
ในแต่ละรายซึ่งอาจไม่เสมอเหมือนกัน และองค์ประกอบความผิดก็แตกต่างกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ
กรณีจึงเป็นเรื่องที่ควรพิจารณารายละเอียดพฤติการณ์แห่งการกระทำผิดเป็นราย ๆ ไป ถ้าเป็นกรณีที่ได้ความว่าเป็น
การใช้สิทธิขอเบิกเงินจากทางราชการเป็นเท็จ โดยเจตนาทุจริตข้อโกงเงินของทางราชการอย่างแน่ชัด ก็เป็นความผิด
วินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงที่จะต้องลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงตามควรแก่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กรมและจังหวัดทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ชนะ อินสว่าง

(นายชนะ อินสว่าง)

รองเลขาธิการ ก.พ.ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการ ก.พ.

สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม

ส่วนรักษามาตรฐานวินัย

โทร. 2818677

โทรสาร 2814973

ที่ นร 0709.1/534

สำนักงาน ก.พ.

ถนนพญาโลก กท 10300

21 กันยายน 2543

เรื่อง แนวทางการพิจารณาและลงโทษข้าราชการกระทำผิดวินัย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์

อ้างถึง หนังสือจังหวัดกาฬสินธุ์ ปกปิด คำนวนมาก ที่ กส 0017.3/407 ลงวันที่ 19 กรกฎาคม 2543

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดกาฬสินธุ์แจ้งว่า สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้นำเรื่องเสนอ อ.ก.พ.จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้ปลดนายวิกิจ เจ้าพนักงานเภสัชกรรม 2 โรงพยาบาลสหัสขันธ์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ ออกจากราชการ กรณีถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมในข้อหาเมียบ้าไว้ในครอบครองและศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก 1 ปี และ ปรับ 15,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี อ.ก.พ.จังหวัดกาฬสินธุ์พิจารณาแล้วมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องระดับโทษจึงให้รอการพิจารณาไว้ก่อน เพื่อขอทราบแนวทางการพิจารณาจากสำนักงาน ก.พ.ว่า ก.พ.ได้เคยพิจารณาวางแนวทางไว้เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงและระดับโทษอยู่ในระดับใด และหากจะนำนโยบายของรัฐบาลที่ว่า ผู้เสพ (ยาบ้า) เป็นผู้ป่วยควรได้รับการรักษา เมื่อบำบัดจนหายดีแล้ว และเลิกเสพโดยเด็ดขาด มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานดีขึ้นมาเป็นเหตุลดหย่อนโทษได้หรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ.ขอเรียนว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นกรณีที่ได้ว่าเป็นผู้กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว และโดยที่กรณีของยาบ้า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 (1) แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 15 (พ.ศ. 2539) ว่าด้วยเรื่องระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 กำหนดให้เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง ประเภทที่ 1 เช่นเดียวกับเฮโรอีน ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทร้ายแรงที่ ก.พ.ได้เคยพิจารณา และวางแนวทางการลงโทษข้าราชการผู้เสพและผู้ครอบครองไว้ว่า เป็นผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และต้องถูกลงโทษถึงปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ ดังนั้น กรณีข้าราชการพลเรือนสามัญเสพหรือมียาบ้าไว้ในครอบครองจึงมีความผิดและสถานโทษเช่นเดียวกัน สำหรับการ

ลดหย่อนผ่อนโทษกรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 104 วรรคหนึ่ง ได้เปิดโอกาสให้นำเหตุอันควรลดหย่อนมาประกอบการพิจารณาได้ แต่มิให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออกจากราชการ ส่วนจะนำนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดว่า ผู้สหเป็นผู้ป่วยมาเป็นเหตุลดหย่อนให้ต่ำกว่าเกณฑ์นั้น เห็นว่ามีอาจกระทำได้ เพราะคำสั่ง นายกรัฐมนตรี ที่ 141/2541 ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2541 เรื่องนโยบายการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นนโยบายที่มุ่งใช้กับประชาชนซึ่งเป็นผู้ติดยาเสพติด นอกจากนี้ในส่วนของการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คำสั่งดังกล่าวได้กำหนดมาตรการอย่างเคร่งครัดให้กระทรวง ทบวง กรม และองค์กรต่าง ๆ ปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายโดยให้ถือว่าปัญหาเสพติดเป็นปัญหาความมั่นคงของชาติ ดังนั้น หากข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดร้ายแรง แต่ถูกลดโทษในสถานเบาย่อมจะเป็นการสวนทางกับมาตรการที่ทางราชการได้วางไว้ และเป็นผลทำให้การปราบปรามเรื่องยาเสพติดไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างจริงจัง กรณีของนายวิกิจ ตามที่หารือนี้ จึงถือได้ว่า เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานประพฤติก้าวอย่างร้ายแรง สำหรับระดับโทษหากมีเหตุอันควรลดหย่อนผ่อนโทษจะนำมาประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้ แต่จะลดโทษลงต่ำกว่าปลดออกจากราชการมิได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) อดุล จันทศักดิ์

(นายอดุล จันทศักดิ์)

ผู้อำนวยการสำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม

แทนเลขาธิการ ก.พ.

สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม

กลุ่มงานปฏิรูประบบวินัย อุทธรณ์ และร้องทุกข์

โทร. 2818677

โทรสาร 6286204

กระทรวงสาธารณสุข	สำนักงานรัฐมนตรี
เลขรับ ๕๓๓๐๐ (1)	กระทรวงสาธารณสุข
วันที่ 23 พ.ค. 2548	เลขรับ ๑๖ ๑๖-๑๘/๑๖๓๕
เวลา 16:19	วันที่ 18 พ.ค. 2548
	เวลา 18:00 น.

ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๙๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

18 มค 48

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

เรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเรื่อง การพิจารณาการกระทำผิดวินัยของข้าราชการ
เรียน

ห้อง เลขฯ รว.สธ.	เลขที่ 343
วันที่
เวลา

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๓/ว ๒๒ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒
- ๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๘๙ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘

ตามที่ได้ยืนยันมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ เรื่อง การพิจารณาการกระทำผิดวินัยของข้าราชการ ซึ่งกำหนดให้ส่วนราชการและคณะกรรมการข้าราชการตามกฎหมายต่าง ๆ ถือปฏิบัติว่า ในกรณีข้าราชการกระทำผิดวินัยโดยปลอมลายมือชื่อของผู้อื่นไปหาประโยชน์ ให้ถือเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง และลงโทษอย่างน้อยให้ออกจากราชการ และต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้กระทรวง กรม ตรวจสอบมติคณะรัฐมนตรีที่ล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับกฎหมายและสมควรยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไข ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น (ดูรายละเอียดได้ที่ www.cabinet.thaigov.go.th)

กระทรวงศึกษาธิการแจ้งว่า เห็นควรยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว เนื่องจาก การกำหนดระดับการลงโทษไม่สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว มาตรา ๑๐๐ ได้กำหนดโทษทางวินัยไว้ ๔ สถาน คือ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือน ปลดออก และไล่ออก ประกอบกับมาตรา ๑๐๔ กำหนดให้มีการลงโทษผู้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง คือ ปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี และถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อน จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออก ดังนั้น จึงควรปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็น "ให้ส่วนราชการและคณะกรรมการข้าราชการตามกฎหมายต่าง ๆ ถือปฏิบัติว่า ในกรณีข้าราชการกระทำผิดวินัยโดยปลอมลายมือชื่อของผู้อื่นไปหาประโยชน์ ให้ถือเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงและลงโทษอย่างน้อยปลดออกจากราชการ" ซึ่งสำนักงาน ก.พ. พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เห็นชอบตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ

๑) เจ้าปลัดกระทรวงสาธารณสุข
เพื่อโปรดทราบและเห็นควรแจ้ง
หน่วยงานในสังกัด สธ.ทราบ
จะเป็นพระคุณ

จึงเรียนยืนยันมา
(นายประจักษ์ บุญช่วยศิริโรจน์)

ขอแสดงความนับถือ

(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
พลเอกสุรศักดิ์ สุวรรณธาดา
1๓๐๐
(นายไชยยศ จิรเมธากร)
เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

(นางสละใบทิพย์ ปานรัตน์)
ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป
24 พ.ย. 2548
รักษาการแทนปลัดกระทรวงสาธารณสุข
สำนักบริหารงานสาธารณสุข
โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๗๑๔๔ โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๕๖

ประวัติผู้เขียน

ชื่อสกุล

นางสาวธันยธร พุทธิมา

ตำแหน่ง

ตำแหน่งนิติกร ระดับปฏิบัติการ สังกัดกองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี
เลขที่ตำแหน่ง ๒๔๖๙

ประวัติส่วนตัว

เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘
ภูมิลำเนา จังหวัดขอนแก่น

ประวัติการศึกษา

หลักสูตร นิติศาสตร์บัณฑิต (นิติศาสตร์) เกียรตินิยมอันดับสอง มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ปีการศึกษา ๒๕๕๑
หลักสูตร นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา ๒๕๕๖

ประวัติการทำงาน

เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งนิติกร
ระดับปฏิบัติการ ปฏิบัติงานที่งานวินัยและนิติการ กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กร โดยได้รับการจัดสรรอัตรา
บุคลากรให้ปฏิบัติงาน สังกัดกองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการปรับปรุงกฎหมายเพื่อการพัฒนาประเทศ. รายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ
หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษอาญา, (ม.ป.ท.,ม.ป.ท., ๒๕๔๗), หน้า ๑๓.
- คณะวิทยากรด้านวินัย, **คู่มือการดำเนินการทางวินัย**, (กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., ๒๕๓๑), หน้า ๒๔๐-๒๔๑.
- ธีระยุทธ พึ่งเที่ยร และ สุรพล สุขะพรหม. **การบริหารงานบุคคลและวิชาความถนัดเชิงวิเคราะห์**.
กรุงเทพฯ: สุตรไฟศาล, ๒๕๔๓.
- ประเทือง ธนิยผล. **อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. (Criminologu and penology)**. พิมพ์ครั้งที่ ๒.
กรุงเทพฯม.ป.ท.: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต, **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวินัยข้าราชการพลเรือน (สามัญ)**. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๕.
- สุธินี รัตนวราห และ จรัล เล็งวิทยา, **เอกสารประกอบคำบรรยายกระบวนวิชากฎหมายอาญาชั้นสูง**
(LA ๓๔๖), **หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาคพิเศษ คณะนิติศาสตร์**, (กรุงเทพฯม.ป.ท.:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔), หน้า ๑-๒.
- เสนาะ ตีเยาว์ สุปราณี ศรีฉัตรภิมุข และ นิยะดา ชุมหวงศ์. **การบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯม.ป.ท.:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๗.
- สำนักงานศาลปกครอง, **วินัยและการรักษาวินัยเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลปกครอง**, (กรุงเทพฯ:
ม.ป.ท., ม.ป.ป.), หน้า ๑.
- อุดม รัฐอมฤต และคณะ, **การปฏิรูประบบวินัย อุทธรณ์และร้องทุกข์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ**, สถาบันวิจัย
และให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (กรุงเทพฯ: ,ม.ป.ท.,๒๕๔๕), หน้า ๗๗-๗๘.